80STE JAARGANG No. 14412 ZATERDAG 24 AUGUSTUS 1963

Amigoe di Curaçao

DAGBLAD VOOR DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Hoofdredacteur: A. J. M. H. de Mug • Uitgever-drukker: N.V. Paulus Drukkerij, Willemstad • Kantoor: Conscientiesteeg: 27 - 29 • Telefoon alle afdelingen: 2 4 3 6 0 (drie lijnen)

Geschil Syrie en Israel voor Veiligheidsraad

NEW YORK (AFP). — De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties is vrijdagavond onder voorzitterschap van de Noor Sivert Nielsen begonnen met de behandeling van de Israelische klacht tegen Syrie en de tegenklacht van Syrie. Israel had dinsdag om een spoedbijeenkomst van de Veiligheidsraad gevraagd wegens 98 gevallen van grensschendingen door Syrische strijdkrachten, waarbij onder meer twee Israelische boeren in een hinderlaag werden gedood. Syrie vroeg daarop woensdag om een spoedbijeenkomst van de raad omdat Israel troepenversterkingen aan de Syrische grens had samengetrokken. Syrische voorposten zouden door 15 Israelische tanks zijn beschoten.

Toestand aan de grens onhoudbaar genoemd

De Israëlische afgevaardigde, Comay, verzocht de voorzitter Syrië te berispen wegens herhaalde overtredingen van het wapenstilstandsakkoord en het Handvest van de VN. Het leggen van een landmijn door Syrische soldaten, waardoor een vrachtauto werd vernield en twee jonge mensen om het leven kwamen, „heeft ten doel spanning te verwekken", zei hij. „Het is misdadige dwaasheid de vrede in een gebied met een gespannen sfeer in gevaar te brengen om enig plaatselijk politiek voordeel te behalen". Comay zei dat de Arabische leiders een „tweede ronde" tegen Israël voorbereiden en dat het geluid van Israël niet als zwakheid moet worden opgevat.

„De wapenstilstandsovereenkomst is niet bedoeld als certificaat van onschendbaarheid voor oorlogszuchtigen — wij willen geen zondebok zijn voor de Arabische wereld en onze grenzen niet als uitlaatklep voor haar spanningen en stuiptrekkingen laten gebruiken".

De Syrische afgevaardigde, Salah El Din Tarazi, sprak uit naam van zijn regering tegen dat twee jonge Israëlische boeren door Syriërs zijn gedood. „Als die twee jonge boeren door Israëliërs zijn gedood, kan Syrië niet van de moord worden beschuldigd", zei hij. Tarazi werd hier door enige toeschouwers op de publieke tribune uitgelachen.

Tarazi zei dat Syrië het huidige vraagstuk liever door de gemengde wapenstilstandscommissie had zien oplossen, maar Israël had sinds 1951 geweigerd aan het werk van deze commissie deel te nemen. De grenssituatie was „letterlijk onhoudbaar" geworden, zei hij. De Israëlische autoriteiten hadden met hun „oorlogszuchtige en onzinnige daden" de grenzen van het fatsoen overschreden. Wat de aanval van Comay op de Arabische wereld als geheel betreft zei Tarazi, dat wanneer de Arabische wereld voelde dat er iets verkeerd is, dit komt door het bestaan van Israël. De Arabische landen willen geen oorlog. De voornaamste redenen van de spanning aan de grens was de weigering van Israël de status van de gedemilitariseerde zone te erkennen, zoals deze in de wapenstilstandsovereenkomst is vastgelegd.

De vergadering werd hierna verdaagd tot dinsdag

Bouwstenen Onderwijs

Wat de schoolmelk is voor het lichaam is de school voor de geest. Niet het gebouw natuurlijk, maar wat daarin leeft en wat daar uit voortkomt. Het onderwijs is meer nog dan de schoolmelk noodzakelijk voor onze samenleving. Want de schoolmelk is een gevolg van het onderwijs, de ontwikkeling. Niet andersom. Onderwijs is de basis voor het welzijn van onze gehele samenleving. Als er ooit een „exportartikel" van de Antillen in de Amerikaanse omgeving opgang kan maken dan zullen het zijn de welgevormde Antillianen, de beter gevormde Antillianen.

Onderwijs verdient daarom onze volle aandacht en van de overheid de grootste aandacht. Onderwijs kan nimmer een sluitpost van de begroting worden, want geen uiterlijke cultuur houdt stand en geen doorwrocht rapport komt tot leven als de basis ondervoed raakt.

Daarom dat vandaag bijzondere aandacht wordt besteed aan Onderwijs. in een extra bijvoegsel van de AMIGOE. Enige leerkrachten, die dalijks geconfronteerd worden met de praktijk, zijn bereid gevonden, enkele facetten te belichten. Niet om een afdoende antwoord te geven. Dat is niet mogelijk in een beknopt krante-artikel. Bovendien is de keuze beperkt en blijft veel van wat óók de aandacht verdiend, onbesproken. Zij schrijven echter om de aandacht te vragen voor wat hen dagelijks bezighoudt en dat een bredere interessenkring van node heeft. Zij schrijven om stof aan te dragen, die tot overdenking en discussie, dus tot verdieping en verbetering kan bijdragen.

Zij schrijven en bouwen op deze manier verder aan het fundament van een nieuwe toekomst. Zij bereiken daarmee vele ouders, die belangstellen in de zorg, die hun kroost omringt. Zij hopen te bereiken de overheid, die uitbreiding kan geven aan de terreinen, die nog niet bestreken worden. Want het belangrijkste voor onze samenleving is nu: Onderwijs.

Dit is geen droombeeld, maar 'n bungalow, gebouwd in de nabijheid van Fort Lauderdale in Florida, waar nieuwe woongelegenheid geschapen is door Coral Ridge Properties Inc., gevestigd aan de North Federal Highway 716. De dochtermaatschappij Royal Amsterdam is nu voornemens soortgelijke huizen op te trekken aan de baai van Santa Martha. De prijs komt te liggen tussen de 24.000 en 28.000 gulden. Het is de bedoeling vooral kopers en bewoners uit de Verenigde Staten aan te trekken, maar de plaatselijke markt heeft voor de bouwers aantrekkelijkheden.

Commentaar van Heineken-Amsterdam

Tariefverhoging bier maakt verdere import onmogelijk

Goede gronden tegen aanvaarding ontwerp

AMSTERDAM (ANP). — De directie van Heineken te Amsterdam is van oordeel, dat de verhoging der invoerrechten op bier in de Nederlandse Antillen van ƒ 80 tot ƒ 125 per hl voor verdere invoer praktisch prohibitief geacht moet worden. Het instellen van prohibitieve rechten uit protectionistische overwegingen kan bovendien tot gevolg hebben, dat de reputatie van Curaçao als handelspartner voor vele landen niet zal verbeteren. Dit zei zij desgevraagd als commentaar op de aangekondigde tariefverhoging op bier in de Antillen tegenover het A.N.P.

Het tarief van Aƒ 80 per hl behoort reeds tot een der hoogste in de wereld en is bv. 800% hoger dan het invoertarief op bier in Nederland.

„Wij wijzen er op — aldus Heineken — dat het ontwerp-landsverordening door de Staten van de Nederlandse Antillen dient te worden goedgekeurd om wetskracht te verkrijgen. Er zijn o.i. enkele goede gronden aan te voeren, die tegen aanneming van de ontwerp-landsverordening pleiten.

Daar het voorstel uitsluitend verhoging van invoerrechten op bier betreft, kan deze verordening niet gezien worden als een maatregel, die een onderdeel vormt van een algemene monetaire politiek. Het is duidelijk, dat de verhoging uitsluitend bedoeld is tot bescherming c.q. verbetering van de positie van de enige lokale brouwerij, de Antilliaanse Brouwerij N.V. Of hier behalve van een specifiek particulier belang sprake is van een nationaal belang, menen wij te moeten betwijfelen. De lokale brouwerij draagt als niet-arbeidsintensief bedrijf zeer weinig bij tot verbetering van de werkgelegenheid. Tegenover een eventuele vergroting van de arbeidsgelegenheid door verhoging van de omzet zal het verlies van een aantal arbeidsplaatsen bij de huidige importeurs staan. Wij gaan er hierbij vanuit, dat vergroting van de omzet van de Antilliaanse brou-

(Vervolg naar pag. 6)

1000 hectare aangekocht

Groots bouwproject aan baai van Santa Martha

Man die slaagde bij Miami begint werk op Curacao

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — In aanwezigheid van het voltallig Bestuurscollege, de initiatiefnemers en Amerikaanse zakenlieden van de Coral Ridge Properties is gistermiddag half vijf ten bestuurskantore het koopcontract ondertekend, waarbij gronden aan de baai van Santa Martha zijn verkocht aan een enige weken geleden opgerichte nieuwe maatschappij,genaamd Royal Amsterdam. De akte werd verleden voor notaris dr E. C. Henriquez. Het contract behelst 285 hectare tegen een prijs van f. 140.000. Hierop zullen bungalows voor de verkoop worden gebouwd. Daarnaast verwierf Royal Amsterdam door aankoop van de eigenaresse Sint Elisabeth Gasthuis een stuk grond aan dezelfde baai, groot 728 hectare, voor de prijs van f. 160.000. De prijzen zijn laag gehouden in verband met stimulering van nieuwe toeristische vestigingen. Op het perceel grond, dat wordt overgenomen van het eilandgebied, zijn reeds verbeteringen aangebracht, wat in de prijs wordt weerspiegeld.

Contract is getekend

Royal Amsterdam heeft tegelijkertijd optie gekregen tot 31 december 1964, eventueel onder voorwaarden te verlengen tot 31 december 1969, op de aankoop van het landhuis Groot Santa Martha en omliggend terrein. Royal Amsterdam heeft zich verbonden binnen zes jaar op de terreinen een bedrag van f. 3.000.000 te investeren in de bouw van huizen en/of hotels en faciliteiten ten behoeve van buitenlandse toeristen. Deze bouw van huizen zal spoedig mogelijk worden aangevangen.

Wanneer Royal Amsterdam in gebreke blijft kan het eilandgebied de grond binnen een jaar na afloop van de termijn terugnemen. Royal Amsterdam heeft zich voorts verbonden tegen de prijs van f. 1.— een nader te bepalen stuk grond van 50 hectare te verkopen onder voorwaarde, dat dit perceel binnen 10 jaar zal worden gebruikt voor school- en kerkbouw.

Nieuw perspectief

Bovenstaande transactie werd gisteren wereldkundig gemaakt tijdens een persconferentie ten Bestuurskantore. Daarbij was aanwezig het voltallig Bestuurscollege, de heren James Hunt, president van de Coral Ridge Properties uit Fort Lauderdale, James Hunt jr, vice-president en Joseph Taravella, executive vice-president namens de Royal Amsterdam maatschappij en de heren Norman Chumaceiro en Alex Rojer als initiatiefnemers. Samen met de heer Ben Smit hadden zij het contact gelegd met de maatschappij in Florida, waardoor nieuw perspectief wordt geopend voor de toeristische ontplooiing van Curacao.

Zo gauw mogelijk, aldus gezaghebber Gorsira, die het nieuwe project aankondigde en inleidde, zal worden begonnen aan de baai van Santa Martha met de bouw van „Beach-houses". De bungalows zullen worden verkocht aan Amerikanen die hier enige maanden willen doorbrengen. Het is precies wat wij nodig hebben, het zal meer toeristen naar Curacao brengen. Mr Munt is bekend door zijn activiteiten in

(Vervolg naar pag. 6)

V. Figaroa in ongelijk

(van de redactie Aruba)

ORANJESTAD — Onder grote publieke belangstelling heeft rechter mr Swanenburg vanochtend uitspraak gedaan in het kort geding, dat de heer Vicente Figaroa had aangespannen tegen de IOWUA. Mr Swanenburg verklaarde zich slechts bevoegd met betrekking tot het gevraagde verbod tot uitvoering van besluiten van de algemene ledenvergadering van 11 augustus. Hij ontzegde eiser zijn eis en veroordeelde hem tot de kosten van het geding, ten bedrage van f. 250.—.

Mr Swanenburg kwam tot de conclusie dat de voorwaarde bij de kandidaatstelling, namelijk dat een kandidaat gesteund moet worden door 50 leden, in strijd is met de statuten en het huishoudelijk reglement. Hij liet hierbij internationale aanvaarding buiten beschouwing, doch overwoog, dat het genomen besluit geschied was met goedkeuring van de eiser, die thans handelt in strijd met goede trouw door tegen dit besluit te ageren.

Soldaten onderling slaags in Vietnam

SAIGON (RTR) — Donderdagmiddag zijn bij gevechten tussen katholieke en boeddhistische soldaten in de provincie Dinh Toeong in Zuid-Vietnam 60 militairen gedood en 120 gewond, zo wordt van ingelichte zijde in Saigon vernomen. Tot de doden behoren zeven officieren. Het bericht werd bevestigd door kringen uit de omgeving van de regering. Het is de eerste melding van een belangrijk treffen tussen katholieke en boeddhistische troepen sedert de godsdienstcrisis vijftien weken geleden begon.

De Zuidvietnamese minister van Buitenlandse Zaken, Voc Van Maoc, heeft uit protest tegen de actie van de katholieke regering tegen de boeddhisten zijn ontslag ingediend en zijn haar afgeschoren, zoals de boeddhistische monniken doen. Vele buitenlandse waarnemers beschouwen deze daad als een eerste openlijk teken van het uiteenvallen van de heersende groep. President Ngo Dinh Diem zou het ontslag geweigerd hebben. Er zijn betrouwbare berichten ontvangen over misnoegen onder de hoge burgerlijke regeringsambtenaren ten aanzien van de regeringspolitiek. Enige diplomatieke waarnemers menen dat president Ngo Dinh Diem in een paleis staatsgreep bijna al zijn macht verloren heeft aan zijn broer, Ngo Dinh Nhoe.

Enige generaals zouden ook ontevreden zijn over de manier, waarop in deze crisis is opgetreden, het instellen van de staat van beleg, de overvallen op de pagodes en de arrestatie van honderden boeddhistische monniken. In de hoofdstad bevinden zich voornamelijk soldaten die trouw zijn aan Ngo Dinh Nhoe, de andere eenheden worden buiten Saigon gehouden.

Curacao sluit contract

Flats en hotel langs het Rif?

Skelet van „Stuyvesant" verdwijnt

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Het eilandgebied Curacao heeft gistermiddag door ondertekening van een contract aan Royal Amsterdam NV, een dochtermaatschappij van de Coral Ridge Properties te Fort Lauderdale, een optie verleend op een terrein aan het Rif te Otrabanda, ten westen van het Zwembad. Royal Amsterdam, de maatschappij, die voornemens is een bungalowpark te stichten aan de baai van Santa Martha, heeft hiermee de rechten verworven voor de uitvoering van een tweede project op Curacao.

Het staat nog niet vast, wat Royal Amsterdam precies met de ter beschikking gestelde gronden, die liggen op de hoogte van het betonskelet van het indertijd niet afgebouwde Stuyvesanthotel, zal gaan doen. In elk geval zijn zij bedoeld om er een of meer flats van 80 wooneenheden of een hotel te bouwen. Naar de heer James Hunt, president van de maatschappij, op een persconferentie meedeelde, zal dit, als het doorgaat, een eerste klas hotel worden. Hij heeft enige hotels in Florida en meent dat een hotel economisch te runnen is als het tussen de 125 en 150 kamers bevat. In het contract is dan ook vastgelegd dat het hotel tenminste 120 kamers zal bevatten.

Flats voorrang

De heer Hunt ziet mogelijkheden en hoopt op het Rif te kunnen beginnen. Naar wij nader vernemen, zou zijn belangstelling in de eerste plaats echter uitgaan naar flatbouw, waarvan er een of meer met 80 wooneenheden kunnen komen. Tussen de bouwblokken wordt overwogen ka-

(Vervolg naar pag. 3)

Een van de rampen, welke Japan dit weekeinde hebben getroffen was het vergaan van een volgeladen veerboot, de „Midori Maru" in de buurt van Okinawa. Brandweerlieden brengen bij de haven van Naha een van de geredden aan land. Men vreest, dat meer dan honderd mensen met de boot naar de diepte zijn gegaan.

Alle bevoegdheden in handen Duvalier

Volmacht geldt voor half jaar

PORT-AU-PRINCE (AFP) — De wetgevende Kamer van Haiti heeft president Duvalier vrijdag met algemene stemmen voor een periode van een half jaar volledig volmacht verleend voor het bestuur van het land.

De president krijgt het recht alle maatregelen te nemen, die hij noodzakelijk acht voor de beveiliging van het Haïtiaanse grondgebied, de handhaving van 's lands soevereiniteit, het verzekeren van rust en orde en de behartiging in het algemeen van de belangen der Haïtiaanse republiek.

Grondrechten uitgetrokken

In het eerste artikel van het desbetreffende Kamerbesluit wordt bepaald, dat bepaalde, in de grondwet verankerde waarborgen tijdelijk buiten werking zijn gesteld.

De wetgevende Kamer heeft verder besloten niet op reces te gaan, zodat zij onmiddellijk bijeen kan komen, indien president Duvalier dit nodig zou oordelen.

RADIO - TELEVISIE

zaterdag

CUROM
18.00 Noticia 18.15 Taptoeklaken 18.45 Voor het slapen gaan 19.00 Nieuws 19.15 Heinekens 19.30 Discovaria 20.00 Disco varia 20.15 45 toeren platen 20.30 Variedad musical 20.45 Muziek USA 21.00 Gezellige muziek

VOZ DI ARUBA
18.00 Atardecer musical 18.15 El observador 18.30 Musica popular 19.00 News in English 19.15 Melodias Amstel 19.30 Esperanza Supermarket 20.00 Cabalgata musical di diasabra anochi 20.30 Musica varia 21.20 Weekend all parade

RADIO KELKBOOM
6.00 Noticia deportivo 6.15 Musica varia 6.30 Musica para la cena 6.50 Manjan ta diadomingo 7.00 Noticia Internacional ... pimento pa cortesia di Schlitz 7.15 Musica Europeo 7.45 Musica Norte Americana 8.30 Musica varia 9.00 Resultado di „Careda musical" 9.15 Musica bailable

AVROS
18.00 Nieuws 19.05 Er tintin 18.15 Platen uit de Avrosbode 18.30 Omroeperskeuze 18.45 RVDS 19.00 Nieuws 19.15 Nieuws en advertenties 19.30 Jazz for all 20.00 Nieuws 20.03 Weet u het ook 20.05 Good evening show 21.00 Latin America in music 22.00 Bel maar op 23.15 Wij luiden de zondag in

TELECURACAO — 17.00 Flying Cadett 17.30 TV concerthall 18.00 Awe na Corsow 18.15 Vogelvriend 18.30 Our miss Brooks 19.00 Nieuws 19.15 Governementsprogramma 19.30 Huckle berry hound 20.00 I love Lucy 20.30 Lock up 21.00 Nieuws 21.15 Teleshow 21.45 Mariachis Aruba 22.15 Hunters

RADIO CARACAS
7.00 Huckleberry hound 7.30 La ley del revolver 8.00 El observador 8.15 Vida y destino 8.30 Caravana 9.30 Perry Mason 10.30 Teleteatro 12.30 Marcaa

VENE VISION — 3.45 Dibujos animados 4.00 Resumen cientifico 4.30 Los amiguitos de Gioia 5.00 El Llanero solitario 6.00 Los magnificos Mc Coys 6.30 Busque su marca 7.00 El programa de los luchas 7.30 Suplemento Informativo 7.35 Disneylandia 8.30 Colt 45 9.00 Detective Internacional

TELEVISORA NACIONAL — 5.30 Revista infantil 7.30 Telenoticias 7.45 Ponorama Panamericana 8.00 Estampas 8.15 Festival melodico 8.45 Musica 9.15 Remoto 10.15 Himno Nacional

zondag

CUROM 346.8 — 9.02 Klassieke muziek 9.30 Uitzending dienst Emmakerk 10.30 Zondagmorgen zonderzorgen 11.30 Kath. morgenwijding 12.00 Prog. overzicht 12.03 Sportnieuws 12.30 Nieuws 12.45 Christus tot de volkeren der aarde gebracht

17.02 Gevarieerde Zuid Amerikaanse muziek 17.30 Voor de jarigen 18.00 Noticia 18.10 Variedad musical 18.15 Prog. Morris E. Curiel & Sons 18.45 Voor het slapen gaan 19.00 Nieuws 19.15 Selecties uit „Schön ist die Welt" 19.30 Curom's Boekenrubriek 20.00 Yehudi Menuhin in Opus 26. van Mendelssohn en in Opus 26. van Bruch

20.45 Nederlandse ensembles 21.00 Zoeklicht op Nederland 22.00 Bandoparne NRU 22.30 The Dutch Swing College Band 22.45 Voor het slapen gaan

VOZ DI ARUBA 457 — 6.03 The lords prayer 8.07 Musica semiclasica 8.30 Servicio religioso 9.30 Zoeklicht op Ned. 10.30 Artistas Mozart 11.00 Musica de Portugal 11.30 Panorama de Israel 11.45 Musica popular 16.00 Musica alegre 16.45 Musica popular 17.45 Sacred heart program 18.00 St Francis hour 18.15 Christopher program 18.30 Musica popular 19.00 Legion en parade 19.15 Musica Hawai 19.30 Esperanza Supermarket 20.00 Cowboy songs 20.15 Program special 20.30 Eimar y obsequio musical 21.00 Musica varia

RADIO KELKBOOM 209 — 10.02 Rayito di solo 10.15 Bo concierto dominical 10.30 Winkel Handel Mij 11.00 Melodias Internacional 11.30 Musica varia 12.0 Musica, poesia y composicion Antillana 12.30 Musica Norte Americana 1.00 Hit Internacional 1.30 Domingo musical 4.00 Radio Nederland wereld Omroep 5.00 Melodias Instrumental 5.15 Musica varia 5.45 Music from America

6.00 Lago Oil & Transport Co. Ltd 6.30 Intermedio musical 6.35 Centro Apostolico Arubano 6.40 Musica para la cena 7.00 Musica Europeo 7.45 Los tres Billalobos 8.15 Musica Norte America na 8.30 Programma di Elmar 9.00 CCA

AVROS 19.48 — 6.05 Muziek 6.35 Negro spirituals 7.00 Radio Aubade 7.30 Programma overzicht 7.35 Nieuws 7.45 Groeten uit Holland 8.00 Bel Canto 8.30 Muziek uit bekende filmen 9.00 Lutheraan hour 9.30 De golden gate boys 10.00 Herditzending: Sur. hoorspel 11.00 Morgenwijding 11.15 Muziek 11.30 Prog. voor zieken

12.00 Wat de week ons bracht 12.15 Muziek als aperitief 12.30 Negro folk muziek 13.00 De week in Suriname 13.30 Voetbaluitslagen 13.33 Muziek als aperitief 13.45 Commentaar op het buitenlands nieuws 14.00 Happy sunday 15.30 Wij zijn er ook 16.30 Chinese uitzending 17.00 Javaanse uitzending 17.30 Voor de jarigen van vandaag 18.00 Lutheran hour 18.15 Vertelling kinderbijbel 18.30 Muziek uit Brazilie 19.00 Kerkdienst 20.00 Nieuws 20.15 Sportjournaal 20.45 Een kort instrumentaaltje 20.50 Sportomnibus 21.20 Vocale groepen 21.30 Historische portretten galerij 21.45 Instrumentale corytecen 22.00 Nieuws 22.15 Zoeklicht op Nederland 23.15 Late muziek

TELECURACAO — 16.30 Hubentud na marcha 17.00 Kinderuurtje 17.30 Israel presents 18.00 Concentracion 18.30 Sword of freedom 19.00 Nieuws 19.15 Living word 19.30 Dangerous Robin 20.00 Mr. Ed 20.30 Hennessey 21.00 Nieuws 22.15 Crown experious

RADIO CARACAS TELEVISION — 9.30 Buck Rogers 9.00 Matinal infantil 12.00 Aventuras del Cacique 12.30 Su revista musical 1.00 Torneo hipico 5.30 Pelicula 6.00 Laramie 7.00 Dr. Kildare 8.00 El observador 8.15 Hora esteler 9.15 El show de Aldemaro Romero 10.15 Boxeo 10.45 Miradas al mundo 11.00 Cine para todo 12.30 Marcha

VENE VISION — 3.45 Dibujos animados 4.00 Panorama Latino Americana 4.30 El Llanero solitario 5.00 Brigade 8 5.30 Espada redentora 6.00 Ritmo y juventud 7.00 Los picapiedras 7.30 Rey de diamantes 8.00 Un paso al mas alla 8.30 El ronejo de la suerte 9.00 El peligroso Robin 9.30 El defensor de la justicia 10.00 Lucha libre

TELEVISORA NACIONAL — 11.45 Huckleberry hound 12.00 TVN musical infantil 12.30 Resumen de la semana 12.45 Lunes a la 9 1.15 Asi es joselo 2.00 Nick Charles 2.30 Foro 3.00 TVN musical 4.00 Winston Churchill 4.30 Historias y leyendas 5.00 La Charla de Joselo 5.15 Festival melodico 5.45 Noticiero Britanico 6.00 Pat y su piano 6.15 El Banco Industrial informa 6.30 Himno Nacional

maandag

CUROM 346.8 — 6.30 Opening 6.33 Bon dia 6.45 Met muz. naar school 7.00 Nieuws 7.15 Curom ochtendblad 8.00 Nieuws 8.15 Martoni's 8.30 Lichte muziek 9.0 Vit. B 10.00 Henderson 10.30 Nieuws 10.40 Klassieke muziek 9.50 Vit. 10.00 Henderson 10.30 Nieuws 10.40 Klassieke muziek 11.15 Serieuze platen 12.30 Receta

12.00 Noticia 12.10 Lunchmuziek 12.30 Nieuws 12.45 Artist van de dag 13.00 suite 14.30 Muziek de hoy 15.15 Gesproken brief 15.30 CTC 16.00 Tieners 16.30 Fictiones 17.45 Muziek

VOZ DI ARUBA 457 — 6.03 The Lords prayer 6.05 Melodias matinales 6.15 News in English 6.30 Melodias matinales 8.30 News in English 8.45 Ecos Internacional 9.00 Am. melodies 10.00 Novela 10.30 Seguridad 11.30 Am. melodies

12.00 Muziek uit Ned. 12.15 Nieuws in het Nederlands 12.20 Selec. musical 13.00 Mundo en marcha 13.15 Conjunto y artistanan Ant. 13.40 La Gata 14.00 Revisa musical 15.00 Peticiones 15.30 Selec. di musica popular 16.30 Complaciencias 16.45 Melodias Amstel 17.00 Felicitaciones 17.30 Musica y Premios

RADIO KELKBOOM 209 — 7.02 Bon dia cu alegria 7.30 Musica Matutino 8.00 Seleccion musical cu discenan Latino Americano 8.30 Cumpleanos feliz 9.00 Notici social 9.15 Peticion Musical pa telefoon 10.00 Noticia Internacional 10.15 Musica varia 10.30 Programma di N Habibe Jr. 11.00 Noticia Internacional 11.05 Musica Norte Americana 11.15 Musica Antillana 11.30 Musica varia

12.00 Noticia 12.20 Musica Norte Americana 12.45 Noticia social 13.00 Musica varia 13.30 Mei ora cu boleros 14.00 Novela 14.30 Melodias Instrumental 15.00 Musica Colombia 15.15 Twist 15.30 Calypso 15.45 La Macorisana & Internacional Supermarket 16.00 Musica cu sabor azteca 16.30 Noticia local 16.45 Cocktail musical 17.00 Danzones Cubanos 17.15 Musica varia

AVROS 19.48 — 6.05 CHM muz. ochtendgroeten 6.20 Nieuws 6.30 CHM prog. 6.45 Uw aandacht 6.48 Met muz. naar school 7.00 Nieuws 7.30 Kris kras door de muz. wereld 7.30 Speciale verzoekplaten 8.00 Nieuws 8.03 The morning show 9.00 Nieuws 9.03 Pop. platen parade 9.30 Arbeidsvitaminen 10.00 Nieuws 10.03 Muziek bij het werk 10.30 Op de plaat rust 11.00 Nieuws 11.03 Wat de week ons bracht 11.15 Vocale groepen 11.30 Sab joe grontque 11.40 Canciones del Corazon

12.00 Twarfoe joerce njoensoe 12.15 Djogo prisiri 13.00 Nieuws 13.03 Nieuws 14.00 Teenage hour 15.00 Hindostaans advertieprogramma 15.30 Hindostaans uitzending 16.20 Nieuws in het hindostaans 16.30 Voor de jarigen van vandaag 17.00 Nieuws 17.03 Disco hour

RADIO CARACAS TELEVISION
2.00 Caja con sorpresas 9.30 En el jardin de infancia 10.00 Senderos de luz 10.15 Cosas de mujeres 11.15 Documentales 11.45 Novela
12.50 Show de Saume 1.00 Jet noticias 1.05 Se necesita una amiga 1.35 Novela 1.50 Cortos 2.00 Pelicula 2.30 Yo le vendo 3.00 Hector Monteverde

Amstel brouwt in Griekenland

(van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — Naar wij vernemen, zal Amstel Brouwerij N.V. een nieuwe brouwerij in Athene, Griekenland, bouwen. De jaarcapaciteit bedraagt naar schatting circa 10.500.000 gallon.

Amstel heeft in Griekse valuta een minderheidsbelang verkregen in een brouwerij te Athene als eerste stap ter verwezenlijking van dit doel. Het bier, dat in Athene wordt geproduceerd, zal onder de naam Amstel op de markt worden gebracht.

Vliegcampagne voor de Antillen

Barbara-strand gaat nu met KLM door Amerika

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Een grootse halfjaarlijkse campagne van de KLM op de markt van de Verenigde Staten heeft, zoals reeds eerder in het verleden, de schijnwerper van de vliegreclame gericht op de Antillen en wel speciaal op de eilanden Aruba, Bonaire en Curaçao. Nieuwe reismogelijkheden naar deze eilanden zijn in een oplaag van 100.000 folders bekend gemaakt; 5000 reisbureus zijn ingeschakeld; 2000 reisagenten verspreiden geregeld materiaal over dit gebied. De nieuwe 100.000-folder „SUN & FUN vacations" genaamd, wordt gepresenteerd met een aantrekkelijke kleurenfoto op de voorpagina: het Barbara-strand van Curaçao.

„Het strand op de omslag heeft lekker wit zand, verwarmd door de zon en bespeeld door tropische briesjes." Waar zou je zo'n strand vinden? Op Curacao, suggereert de KLM met veel succes. Want volgens de heer Lou Boas, sales development manager van de KLM in de Ver. Staten, zijn meer en meer Amerikanen gegadigde om gebruik te maken van de kant en klaar-reizen, die de KLM biedt.

Met K.N.S.M.

Bon Bini Holiday is er één van, onderverdeeld in aanbiedingen, die er niet omheen draaien: Flamingo Holiday, Divi-Divi Holiday en Klompen Holiday. Het nieuwste is de gecombineerde lucht/zeereis in samenwerking met de KNSM. Voor 555 dollar, af New York, zorgt de KLM voor luchtvervoer naar Curacao. Na een tweetal dagen op dit eiland om alvast te wennen, wordt ingescheept op een passagiersschip van de KNSM, dat een cruise maakt via Aruba, Kingston, Port-au-Prince, Port Limon, Cartagena, Aruba, Curacao. Het is de gewone route die de KNSM al jaren aan vakantiegangers aanbiedt Op dde 18e dag vindt de thuisreis plaats per vliegtuig.

Suriname

De Caribische reizen in Sun & Fun zijn opgenomen naast reizen naar Israël, Europa, Griekenland en het Middellandse Zeegebied. De reizen worden nog eens apart belicht in een aantal folders, die nog meer illustraties bevatten, speciaal gericht op de drie Antilliaanse eilanden. Een van deze folders, voorop voorzien van een foto van de Emmabrug op Curacao, wijst op een andere reismogelijkheid, waarin de drie Benedenwindse eilanden zijn opgenomen, bovendien Suriname, Caracas en Jamaica.

Advertenties

De heer Boas, die enige dagen op Curacao verblijft, deelde mede, dat op geregelde tijden advertenties van de KLM verschijnen in grote Amerikaanse kranten. Hierbij zijn New York Times, New York Herald Tribune en de weekbladen Readers Digest, U.S. News and World Report, en Holiday. Per week komen 3000 reacties binnen van lezers, die coupons uit de advertenties knippen en opzenden voor nadere informaties. Zij krijgen dan SUN & FUN toegezonden, hetgeen in vele gevallen tot goede resultaten leidt.

R. Ferrier voor dienstoverleg naar Curacao

WILLEMSTAD. — Hedenavond wordt uit Suriname verwacht de heer R. Ferrier, ambassaderaad bij de gecombineerde Nederlandse permanente vertegenwoordiging bij de Europese Economische Gemeenschap te Brussel. Hij zal hier dienstbeprekingen met de minister van Economische Zaken voeren en op 28 augustus via New York terugreizen naar Brussel. De heer Ferrier is voor hij de huidige functie bekleedde, directeur van het departement van Sociale en Economische Zaken in Suriname geweest.

SCHEEPSBERICHTEN

TANKERS — Acmaea 23 vn Bachaquero nr Curacao; Bussum 23 180 m no Martinique nr Curacao; Caltex Utrecht 23 vn Cartaena nr Canvey Eiland; Doestad 23 400 m w Azoren nr Rotterdam; Kabylia 23 470 mzw Azoren nr Rotterdam. 29 Rotterdam verw; Katelysia 23 800 m o Bermuda nr Punta Cardon, 27 Punta Cardon verw; Munttoren 23 150 m w Scillies nr Curacao; Purmerend 23 50 m noAzorennr Curacao; Sirrah 23 285 m no SanS Miguel nr Carribbean.

KNSM — Achilles 23 270 m w Quessant nr Le Havre; Adonis 23 200 m zzo Azoren nr Point aPitre; Aegis 23 vn Georgetown nr Punta Delgada; Agamemnon 23 500 m .. Azoren nr Duinkerken; Ammon 23 1265 m zw Azoren nr Rotterdam; Baarn 23 vn Belize nr Porto Barrios; Breda 23 225 m zo Bahamas nr Nassau; Hathor 23 120 w Landsend nr Nassau; Hermes 23 600 m ztz Azoren nr Curacao; Isis 23 vn Mobile nr Houston: Jason 23 540 m zw San Miguel nr Paramaribo; Ladon 23 340 m no Paramaribo nr Amsterdam; Mentor 23 te Le Havre; Oranjestad 23 te Port of Spain; Parthenon 23 vn La Guaira nr Puerto Cabello; Sarpedon 24 te Paramaribo; Sinon 23 250 m zw Azoren nr Amsterdam; Telamon 23 te Porto Plata; Ulysses Pass 23 Azoren nr Amsterdam; Wllemstad 23 vn Southampton nr Amsterdam.

Bolo

NONCHI zat voor het raam van zijn slaapkamer en keek verlangend naar het huis aan de andere kant van het erf. Daar hadden de buren een Communiefeest. Hij hoorde de keiharde muziek van de luidspreker op het dak en de opgewekte stemmen van de feestgangers. Door het geopende raam van de achterkamer zag hij telkens Marina, de moeder van zijn vriendje Cai, in- en uitgaan met schoteltjes en glazen. Hij wist, dat de bólo-batrei en de andere taarten in die kamer stonden, op een versierde tafel, waarboven gekleurde papieren linten hingen. Gisteren had hij gezien, hoe Mama Ita, de grootmoeder van Cai, de driedeks-batrei op haar hoofd naar binnen had gedragen. Daarvoor had zij een nieuwe saja-kudjekki aangetrokken en haar witte geborduurde pèchi op het hoofd gezet. Diezelfde middag waren twee mannen gekomen om de amplifier te installeren.

Even dacht Nonchi de stem van Cai te horen tussen het geheel en geschreeuw van de dansers. Hij werd er bedroefd van, want hij mocht niet naar het feest. En hij had toch graag bólo met limonada en ponche-crema gehad. Nu kon hij alleen maar kijken en luisteren. Een week geleden hadden zijn ouders en de ouders van Cai de grootste ruzie gehad. Wel een uur lang hadden zij elkaar uitgescholden. De politie moest erbij komen om hen te sussen. Daarna had zijn moeder hem gewaarschuwd, dat hij nooit meer bij dat vieze zootje op bezoek mocht en dat hij beter andere vriendjes kon opzoeken. Van de lelijke zwarte jongen kon hij toch niets goeds leren.

Nonchi staarde naar het geopende raam van de taartenkamer en begon na te denken hoe hij een stuk taart kon bemachtigen. Eerst zou hij over de muur moeten klimmen. Dat ging wel. Niemand kon hem zien. Het was immers pikdonker op het erf tussen de twee huizen. Maar het raam van die achterkamer was zo hoog, wel twee meter. Daar kon hij nooit bij. Maar misschien lag er een kist of een stuk balk op het erf van Cai. Dan kon hij die tegen de muur zetten en op die manier bij het raam komen. De bólo-tafel stond vlak bij het raam. Als de mensen gingen dansen, zou er niemand in die kamer zijn.

Doen, Nonchi, commandeerde hij zichzelf, die mensen zijn toch niks waard. Hij sprong door het raam van zijn slaapkamer en sloop over het erf naar de scheidingsmuur. Daar bleef hij even wachten totdat de muziek weer begonnen was en klom toen vliegensvlug over de muur. Zijn hart begon te bonzen. Wat moest hij doen als zij hem op hun erf zagen?

Hij keek snel om zich heen en vond een lege kist, die hij voorzichtig tegen de muur onder het raam zette. Het geluid van de luidspreker maakte hem nog zenuwachtiger. Bevend van opwinding klom hij op het kistje, doch bleef nog even gekromd en tegen de muur aan gedrukt staan. Hij moest eerst goed luisteren of er iemand in de kamer rondliep. Hij kon echter geen enkel geluid horen. Voorzichtig richtte Nonchi zich op en ... daar stond de tafel met wel twintig verschillende taarten. Middenin stond de bólo-batrei, spierwit. De drie dekken waren versierd met wat groen en suikerbloemen. Op het bovenste dek stond een glazen poppetje, een jongensfiguur in het wit. Er waren grote schalen met suikergoed en noten. Het rook heerlijk. Nonchi wist niet wat hij zag en hij twijfelde een ogenblik van welke taart hij een stuk zou gappen. Vooruit, die gele dan maar met die grote suikerbloemen. Die leek hem de lekkerste.

Zo is Curacao

Nonchi stak zijn arm naar binnen en liet zijn vingers in de zachte taart zinken. Snel trok hij een flinke homp taart naar zich toe en wilde daarna met de andere hand wat noten grijpen.

„Ladron!" schreeuwde plotseling een vrouw die net de kamer binnenkwam. „Ladron, shonnan, ladron!"

Nonchi dook onmiddellijk weg, sprong van het kistje en rende weg, langs de westkant van het huis, terwijl bij het stuk taart tegen zijn borst gedrukt hield.

Hijgend liep hij langs een omweg naar huis terug. En toen hij, even later, buiten adem, weer op zijn kamer zat, hoorde hij hoe de moeder van Cai stond te schelden. De kamer was vol met drukpratende mensen. Cai's moeder hield de schaal met de gele taart in haar hand.

„Daar, bij dat raam", gilde ze. „Daar stond de dief".

„Heb je hem dan niet herkend?" riep een vrouw. Nonchi's adem stokte.

„Ik zag hem net wegduiken toen ik binnenkwam", jammerde ze, „maar het gezicht van die smeerlap heb ik niet kunnen zien. Sluit dat raam, Catarina. Sluit meteen dat raam!"

Nonchi slaakte een zucht van verlichting en lachte van plezier terwijl hij gulzig zijn stuk bólo opat.

PIERRE A. LAUFFER.

FEUILLETON

Drama in drie bedrijven

door: AGATHA CHRISTIE

63)

Ja... die moord op onze arme Sir Bartholemew is voor bij een bof geweest. Er was een kleine kans, begrijpt u, dat ik het gedaan hebben. Dat heb ik zoveel mogelijk uitgespeeld! Van 's morgens vroeg af komen dikke vrouwen hier binnen waggelen, en gapen me aan... Enig gewoonweg! En dan, weet je..."

Hier werd ze gestoord door de komst van een monumentale Amerikaansej een bekende en goede klant naar de ontvangst te oordelen, die haar te beurt viel.

Terwijl de Amerikaanse haar wens kenbaar maakte, die niet gemakkelijk te bevredigen, maar erg duur klonken, blies Egg onopgemerkt de aftocht. Tegen het jonge meisje, dat voor mrs. Dacres in de plaats gekomen was, zei ze, dat ze nog niet besluiten kon, maar later bericht zou sturen.

Toen ze op straat stond, keek ze op haar horloge. Tien minuten over half één! Ze hoefde maar twintig minuten te wachten en dan kon ze het tweede gedeelte van haar programma ten uitvoer brengen.

Ze liep langzaam door tot aan Berkeley Square en daarna even langzaam terug. Toen de torenklok één uur sloeg, stond ze voor een kunsthandel, met haar neus tegen de etalageruit gedrukt, naar Chinese kunstvoorwerpen te kijken.

Vlug stappend kwam Doris Sims Brook Street uit en sloeg de richting van Berkeley Square in. Een pas of tien voor de hoek hoorde ze opeens een stem naast zich, die zei:

„Kan ik u misschien even spreken?"

Verbaasd draaide het meisje zich om.

„U bent toch één van de mannequins van „Ambrosine", niet? Ik heb u vanmorgen gezien. Ik hoop niet, dat u zich erg beledigd voelt als ik u zeg, dat u het volmaakste figuur hebt, dat ik ooit heb gezien."

Doris was hoegenaamd niet beledigd — alleen wist ze niet goed, hoe ze het had.

„Heel vriendelijk van u, om dat te zeggen, mevrouw!" zei ze.

„En u ziet er erg vriendelijk uit", ging Egg voort. „Daarom ga ik u een gunst vragen... Misschien heeft u lust om ergens met me te agan luchen — Berkeley of Ritz — dan kan ik 't u vertellen."

Na even aarzelen, stemde Doris toe. Ze was nieuwsgierig naar wat „dat meisje" haar te zeggen had en ze hield van lekker eten."

Dadelijk toen ze zaten en de lunch besteld was, kwam Egg ter zake.

„Ik hoop, dat u er met niemand over praten zult", begon ze. „Maar... de kwestie is... ik heb een baan... een aantal artikelen schrijven over specifiek-vrouwelijke beroepen. En nu wou ik van u graag wat over het beroep van mannequin horen."

Doris keek teleurgesteld, maar ze stemde dadelijk toe. Ze vertelde alles over de werkuren, het week-salaris en de voor- en nadelen van haar beroep. Egg maakte vlijtig aantekeningen in een klein notitie-boekje.

„Buitengewoon vriendelijk van u, dat u zo gewillig op mijn verzoek bent ingegaan", zei ze. „Ik ben nog niet erg handig, maar dat komt, omdat dit soort werk nieuw voor me is. Ik ben slecht bij kas, ziet-u, en als ik hiermee succes heb, maakt dat een groot verschil."

Vertrouwelijk zei ze:

„Het was eigenlijk brutaal van me, om zo maar bij „Ambrosine" binnen te wandelen en te doen of ik geld genoeg had om een paar model-jurken te kopen. In werkelijkheid heb ik nog maar een paar pond van mijn kleedgeld over en daarmee moet ik toe tot ná Kerstmis. Als mrs. Dacres het wist, zou ze me gewoon aanvliegen."

Doris gichelde.

„Ja, daar ben ik ook bang voor."

„Heb ik het goed gedaan?" polste Egg... „Zag ik eruit of ik massa's geld had?"

„U heeft het uitmuntend gedaan, miss Lytton Gore. Mevrouw denkt, dat u een hele uitzet komt kopen."

„Dat wordt dan een erge teleurstelling voor haar", zei Egg.

Doris gichelde voor de tweede keer. Ze genoot van het smakelijke eten en ze vond Egg gewoon enig. „Als dát een jong meisje van goede familie is", zei ze tegen zichzelf, „dan moet ik zeggen, dat het soort me bij nadere kennismaking meevalt. Ze doet helemaal niet verwaand. Heel gewoon, precies als ik zelf..."

Na die geslaagde inleiding kostte het Egg niet veel moeite, om haar metgezellin aan het praten te krijgen. En de eigenares van „Ambrosine" was natuurlijk het eerst aan de orde.

(Wordt vervolgd)

Jongen steekt bootsman schip

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — De bootsman van een Italiaans schip, dat momenteel in de haven van Willemstad ligt afgemeerd, is gisteren door een jongeman, die aan boord van het schip wilde komen zonder toegangsbewijs en wie dit verhinderd werd, met een scherp voorwerp in de rechterbovenarm gestoken. De bootsman is door de scheepsdokter behandeld. De jongeman wordt gezocht. Zijn signalement is bekend.

Soeur Amalberga ernstig ziek

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Hedenmorgen ontving de eerwaarde soeur M. Amalberga van de congregatie van Roosendaal uit voorzorg het Sacrament der zieken. Soeur Amalberga is sinds vele jaren portierster van het St Martinusklooster op het Brionplein en daardoor is zij voor zeer velen op Curaçao een bekende figuur. Sinds enkele dagen is zij wegens ernstige ziekte opgenomen in het Sint Elizabeth hospitaal.

CURACAO
Agenda

Willemstad

ZATERDAG
BIOSCOPEN — Cinelandia 19.00 — 21.00: The savage guns; Roxy 19.00 — 21.00: Babes in Toyland; Cine Rio 20.00 Tales of terror; West End 19.00 — 21.00: Cry for happy; Asiento 20.30: The chapman report

GENEESKUNRIGENDIENST
Stad: Dr. J.E. Loe, Plantersrust 7, tel. 23243; 2de district: Dr. F. Gorsira, Julianaplein 42, tel. 12250; 3de district: Dr. J.M.J. Chocolaad, Soto tel. 48090.

CINETRUCK — Zaitrdag te Arraratwijk, zondag te Mgr. Verrietinstituut en maandag te Marchena. Het pro gramma is: muziek, nieuwsjournaal en voorspel tot roem.

VERLOF TOT BEGRAVEN — P.L. Martijn, Baai Macolaweg 16A;

GASOLINE POMPSTATIONS — Frederika — Salinja; Winkel — Hendrik plein; Broekman — Sta Maria; Isa Plantersrust; De Jongh — Mundo Nobo Maduro — Biesheuvel

Emmastad

OS/TELECOMMUNIACION — Kantoor open: tel. 2307; R.D. Lourents tel. 0-43073, 2400
MEDICAL SERVICES — — Dr. Van Zanen tel. 3725, 2409 2289.
PERSONNEL SERVICES — I.A.A. Kramers, Patrijsweg 3 tel. 0-499193; Voor passage: (Reisbureau Maduro) M. Bothelho de Medeiros, Punta aaCdonweg 93 tel. 0-43431, 2400
MATERIALS DEPARTMENT — B.A. Vlaun tel. 0-23497, Rodeweg 56A el. 2400.
NV CSM SHIP AGENCY — Kantoor open: tel. 2551/2458, 2400

Burgerlijke stand

ONDERTROUWD 23 aug: Clark Wong-Lun-Hing en Imelda Flanegin; Eufracio Gregoria en Victoria Martina; Lucio Quirindongo en Gertruidis Pinnafort; Virgilio onnifacio en Molecther Stephenson; Leoen Campagnard en Valeria Garcia.

GEBOREN — 23 aug: Eduard Dijk - Isidorius; 20 aug: Ragna Ignatia; 19 aug: Henna Zechiel; 21 aug: Jessica Willems — Adamus; 22 aug: Richenel Boelijn — Poulina; 20 aug: Gurette Doran — Sambo; Noraime Martha — Martijn; Désiré de Caster — Niebe; 20 aug: Manuel Martina; 22 aug: Jersey Seferina — Kirindongo; 21 aug: Jessisa van der Meert; 22 Durqlin Bernabela — Dell; 17 aug: Madelien Monye; 14 aug: Mariela Salesia — Louisa; 20 aug: Nidia Frans

Kerkberichten

CURACAO zondag

H. MISSEN
Sta Ana 6.30 8 9 10; Pietermaai 5 8 9 19; Sta Familia 5 7.30 9 19; Coromoto 5 7.15 8.30 19; Wishi 5 6.30 8 19 Sta. Maria 5 6.30 8 19; Jan Doret 8 8.30 18; Suffisant 5 7 9 19; Gr. Kwartier 7.15 8.30 18; Janwé 5 6 19; Sta Rosa 5 7 8 9 19; Montagne 5.15 8.30 9; Westpunt 5 8.30; Lagoen 17 Soto 5 8 17; Steenrijk 5.30 7 8 19; Brievengat 6 18; Buena Vista 5 8 19; Zd. Bonam 7.30 17:
NEDERLANDSE PREEK
Pietermaai 8 9; Sta Anna 9; Sta Familia 2e en 4e zondag 9; Janwé 8; Sta Rosa 9; Jan Doret beurtelings 8.30 en 18
CRECHE
Sta Rosa 7 89 bij zusters; Zuid Bonam onder de H. Mis van 17 in de jongens school

in de week

IN DE WEEK
Sta Ana 6 6.30 7.30; Pietermaai 6 6.30 7 Sta. Familia 6 6.30 7; Coromoto 6.30 (zaterdag 7.15) Wishi 6.15 7 (woensdag 7.30); Sta Maria 6 6.30 (woensdag 6; zaterdag 7); Jan Doret; 7 Suffisant 6 (zaterdag 7); Gr. Kwartier 6.30 (woensdag 7.45 Janwé 6.30 (zaterdag 7); Sta. RoRsa 6 6.30 (zaterdag); Montagne 6.30 (zaterdag 7); Westpunt 7) Soto 6.30 (zaterdag 7); Brievengat 6.30; Buena Vista 6.15 Zd. Bonam 6.30.

PROT. KERKDIENSTEN

VER. PROTESTANTSE GEM. CUR — Fortkerk 9.00: Ds. Eggink; 19.00: Ds. Meerburg (H.A.); Emmakerk 9.30: uur: Ds. Meerburg; 19.30 uur: Ds. Gumbs Ebenezer Church 10.15 uur: Ds. Gumbs GEREF. KERK (vrijgemaakt) — Schout bij Nacht Doormanweg 32; 9.30 uur en 19.00 uur: Ds. J Arnold.

VERVOLG OP IDEE VAN B.C.

Films ter orientatie op film van haven Curacao

Keuze maken is nodig

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — De directies van Shell Curacao NV en de NV Curacaosche Scheepvaart Maatschappij hebben gisteren voor een aantal genodigden een drietal films gedraaid ter oriëntatie, in verband met de gedachte aan een documentaire te vervaardigen over de haven van Curacao. Naar wij vernemen is het idee voor een filmdocumentaire ter propagering van het Curacaos havengebied uitgegaan van het Bestuurscollege van Curacao.

De general manager van Shell Curacao, ir A. Deelen, leidde de vertoning van het drietal films in. Hij wees op de belangrijkheid van de haven van Curacao, waarvan de welvaart van dit eilandgebied afhankelijk is. De grootste bedrijven en handelskantoren van Curacao vinden voornamelijk hun emplooi in en rondom de havenactiviteiten. In het Koninkrijk is de haven van Curacao de tweede in grootte, na die van Rotterdam, die op haar beurt weer de tweede wereldhaven is. De Curacaose haven, aldus de heer Deelen, is waarschijnlijk na Aden ook de grootste bunkerhaven ter wereld. Hierdoor alleen al werd het belang onderstreept om deze haven die bekendheid te geven, die haar past.

Rotterdam

Na de vergelijking met Rotterdam kwam deze havenstad ook tweemaal als orientatiepunt voor Curacao op het witte doek. Allereerst met een speelfilm in kleuren van 20 minuten van Eimert Kruidhof, vervaardigd in opdracht van het bureau Voorlichting en Publiciteit van de gemeente Rotterdam. Het was een film met vaart, die de haven in het middelpunt plaatste van de toeristische belangstelling, omspeeld door een aardige intrige van een Engels echtpaar, dat strandt in Rotterdam en daarna op het strand van Rotterdam de voldoening van een vakantie ondergaat. Acteur Steye van Brandenberg, zijn vrouw, televisie-omroepster en sinds het songfestival in Knokke ook zangeresje, Ansje van Brandenberg en de zoon des huizes weten te boeien. Zij zorgen met de technici voor onderhoudende en aangename propaganda.

Poort van Europa

Ook Poort van Europa, vervaardigd in opdracht van de „Stichting Havenbelangen", 20 minuten in zwart/wit, voldoet de kijker. Meer toegespitst op de haven en de havenplannen, heeft deze documentaire, welks draaiboek evenals bij de vorige film van Jan Blokker is, de vaart om te boeien. De film verstrekt echter meer informatie, van direct belang voor de scheepvaart en verwante bedrijven. De film heeft dan ook een ander karakter, al blijft door enkele uitstekende vondsten de garantie aanwezig, dat ook het grote publiek met interesse de bezigheid op de voet zal volgen.

The Fabulous Decade

De derde orientatiefilm voor Curacao was The Fabulous Decade, in kleuren, 22 minuten, vervaardigd door de Port of New York Authority. Bij een direct belanghebbende, in onze nabijheid vertoevend, had deze film het meeste succes. Het was alleen géén film, doch slechts een prenteboek, dat evengoed tot zijn recht komt, als het gedrukt is. En beter wanneer elke illustratie dan nog meer technische gegevens als randschrift krijgt dan gisteren het gesproken woord in enkele minuten bij machte was te spuien. Systematisch werd het New Yorkse havengebied uitgekamd. Alle lijnen aan grote pieren kwamen ter sprake. De methode van laden en lossen werd duidelijk gedemonstreerd, waarbij de sea/land service — het transporteren in containers zoals in Europa veelal bij de spoorwegen in gebruik is, tot de efficiente verbeelding sprak.

Op Curacao zal men een keus moeten doen. Voor de haven een film, die film is, of een verzameling documentatie-materiaal. De opdrachtgevers zullen daarom eerst dienen vast te stellen, wat zij precies beogen te bereiken. Of bekendheid geven aan „Curacao" en dan is een echte film nodig. Of de mogelijkheden en faciliteiten van de haven onder ogen brengen van de kleinere groep belanghebbenden en belangstellenden. Het lijkt dat men dan met een uitstekend geschreven en verluchte documentatie, die als naslagwerk te gebruiken blijft, verder zal komen.

Ondertekening van het grote koopcontract, dat bouwnijverheid ten gevolge moet hebben, tussen Royal Amsterdam en het eilandgebied Curaçao.. Van links naar rechts op de foto gedeputeerde van Economische Zaken drs E. M. Newton, advocaat Alex Rojer, de heer James Hunt, president van de maatschappij, gedeputeerde mr dr M. F. da Costa Gomez en gezaghebber M. P. Gorsira. Namens de initiatiefnemers waren aanwezig de heren Norman Chumaceiro en Alex Rojer; de heer Ben Smit vertoeft in het buitenland. Van de zijde van Royal Amsterdam waren ter plaatse de heren James Hunt, president van Coral Ridge Reporties Inc., James Hunt jr, vice-president, Joseph Taravella, executive vice-president, Levie Mullins, general contractor, Georg Hodapp, landschapsarchitect, en Harvey Moger, assuradeur. Het voltallige Bestuurscollege woonde de plechtigheid bij.

Aanrijding met gewonden

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Een bestuurster van een auto liep gisteravond verwondingen op aan knieën en linkerelleboog door een botsing tegen een telefoonpaal op de Santa Rosaweg. De schade is groot. Zij verklaarde, dat zij verblind werd door een tegemoetkomende auto, waardoor zij rechts de weg afreed. De kinderen, die in de auto zaten, werden licht gewond.

Afscheid van studenten

Bursaal moet zelf plaats veroveren

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSATD — De jongeman of de jongevrouw, die uitverkoren wordt om in Nederland te gaan studeren met een beurs, moet bij terugkeer op de Nederlandse Antillen blijk geven van bescheidenheid en zelf trachten een plaats, een hoge plaats, te veroveren in de maatschappij. Hij of zij moet niet „repatriëren" met de idee: ik ben er. Dit wanbegrip, waaraan menige beursaal zich schuldig gemaakt heeft en nog schuldig maakt, moet verdwijnen. Een beursaal, die in Nederland gestudeerd heeft, of elders, is niet geschikter dan degeen, die hier op de Antillen zijn studie heeft voltooid.

Bescheidenheid bij terugkeer

Deze samenvatting bestrijkt zowel de rede van de inspecteur van Onderwijs, de heer P. T. M. Sprockel, als de toespraak van de gedeputeerde van Onderwijs mr drs E. B. N. de los Santos, terwijl Elis Juliana deze houding in zijn voordrachten eveneens aan de kaak stelde, gisteravond in de patio van het Cultuurcentrum, waar afscheid genomen werd van de bursalen, die maandag per DC-7 chartervliegtuig naar Nederland vertrekken.

69 bursalen

Zevenendertig bursalen van het land (Curaçao 19, Aruba 10, Bonaire en Bovenwinden elk 4), 26 eilandsbursalen en 6 Rijksbursalen (Aruba 3 en Curaçao een even groot aantal) gaan in Nederland studeren, terwijl voor twee studenten door het land de overtocht wordt bekostigd. Daar het vliegtuig van maandag is volgeboekt, zal een zestal studenten woensdag met het normale lijn-vliegtuig naar Nederland reizen. Gisteravond werd van lands- en eilandswege na enkele voorlichtingsavonden officieel afscheid genomen en werd de jongemannen en -vrouwen voor de laatste maal goede raad meegegeven.

Goed gedrag

De heer Sprockel sprak namens de minister van Onderwijs, die verhinderd was. Hij had van de bewindsman een korte opdracht ontvangen: wens hun een goede reis, en zeg tegen hen dat ze goed moeten studeren, zich goed moeten gedragen en dat ze wanneer ze straks terugkomen, de gemeenschap moeten dienen. Kort en krachtig. Meer is er niet te zeggen. De inspecteur legde de nadruk op het goede gedrag om de goede naam van de Antillen in het andere koninkrijksdeel te handhaven.

De gedeputeerde van Onderwijs had als kern van zijn betoog de uitverkiezing. De uitverkiezing om in de toekomst het kader te vormen van de Antillen. Hij eindigde zijn toespraak met de drie „geboden", gedrukt op het programma: leer, dan weet ge wat; spaar, dan hebt ge wat; werk, dan zijt ge wat.

Drasticamente

Elis Juliana vond het een moeilijke zaak om te spreken voor scheidende bursalen; voor het eerst in zijn leven. De jongens en meisjes zijn reeds met de gedachten elders en zij denken erover hoe straks het afscheid zal zijn van de „jonkoeman" of „jonkoefrouw", straks op Hato. Juliana gaf een uitnemende imitatie van de bursal bij zijn terugkeer: Wij veranderen Curaçao. Drastisch. Maar zij stoten het eigen hoofd. En, degenen, die in Nederland gestudeerd hebben, zijn meestal luier dan de jongens en meisjes, die hier gebleven zijn.

Het groetenprogramma, via de radio nam Juliana ook op de borrel. Indien men er naar kijkt of luistert, besluipt je onweerstaanbaar een gevoel van „zat ik daar maar". Elis bestreek met zijn veelzeggende woorden een groot deel van het bursalen-probleem. Men lachte erom. Men kan er even goed een traan om wegpinken.

Oswald Specht en zijn combo, een toespraak van mej. S. Cratz en enkele liederen van het koor „Huize Sta Rosa", vormden de volgende programmapunten. Het einde kwam laat. En maandag is het vroeg dag voor de bursalen.

Een deel van de groep bursalen, die maandag naar Nederland vertrekt, gisteravond gefotografeerd in het Cultureelcentrum, waar officieel van hen afscheid genomen werd.

Beulah raakt Antillen niet

(van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD — De orkaan Beulah, die zich nog steeds boven zee bevindt, zal op het weer van de Nederlandse Antillen geen of bijna geen uitwerking hebben. Het is ook vrijwel zeker, dat zij het vasteland van Noord Amerika niet zal bereiken. Mogelijk zal de wind op Curacao en Aruba iets in kracht afnemen, doch dit is geenszins zeker.

Flats en hotel

(Vervolg van pag. 1)

nalen aan te leggen, die in zee uitmonden, waardoor het mogelijk wordt, dat bewoners hun boten voor de recreatie voor de huisdeur meren.

Het eilandgebied heeft nu een optie verleend aan Royal Amsterdam om de benodigde gronden en wateren te huren voor een prijs van resp. f. 0.30 en f. 0.15 per vierkante meter per jaar. Dit onder voorwaarde, dat Royal Amsterdam binnen zes maanden na overdracht van een en ander aanvangt met het bouwen. Als van deze optie geen gebruik wordt gemaakt, zal opnieuw onder dezelfde voorwaarden optie worden verleend voor een tijd van 16 maanden, met voorbehoud dat derden eveneens de gronden en wateren willen huren. Dan rest Royal Amsterdam nog slechts negentig dagen om te beslissen.

Tweede faze

Als dit eerste project is uitgevoerd, krijgt Royal Amsterdam de kans nogmaals een project op naastliggende grond aan te pakken. Wederom is dit terrein dan bestemd voor het optrekken van een of meer flatgebouwen met tenminste 80 wooneenheden en/of villa's. Royal Amsterdam zal aan het eilandgebied, als de tijd rijp is, een basisplan doen toekomen.

Door bovenstaande gang van zaken wordt nu uitvoering gegeven aan een verlangen, dat geuit is in het Tienjarenplan, waarin gesproken wordt over de aanleg van een Rifboulevard, omlijst door hotel(s) en flats. De investering zal nu van de zijde van de maatschappij Royal Amsterdam worden gedaan.

Shell-studiebeurzen aan viertal Antillianen

Hogere opleiding in Nederland

(Van een onzer verslaggevers)

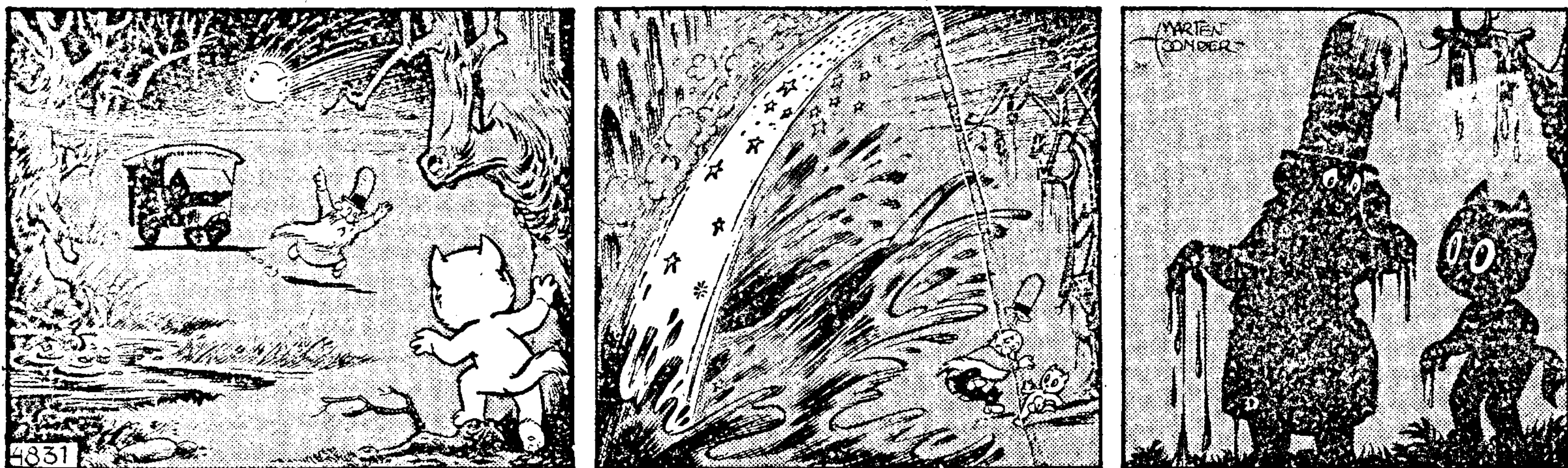
WILLEMSTAD. — Op het kantoor van de „general manager" van Shell Curaçao N.V. vond gistermorgen een korte plechtigheid plaats, waarbij een viertal Antilliaanse jongelui een brief mocht ontvangen met de officiële toekenning van een Shell-studiebeurs. De gelukkigen zijn N. J. Chaclin, R. M. Martir, H. T. Marselia en S. N. Ttruiken, die 26 augustus Curaçao zullen verlaten om op kosten van Shell Curaçao N.V. in Nederland een hogere opleiding te volgen.

Norbert Joseph Chaclin en Ricardo Manuel Martir, die dit jaar voor het HBS B-examen aan het Radulphus College slaagden, zullen respectievelijk natuurkunde en scheikunde gaan studeren aan de Technische Hogeschool te Eindhoven, terwijl Humphrey Teodoso Marselia en Stanley Nellius Struiken, beiden afgestudeerden aan de bedrijfsschool van Shell Curaçao, in verschillende ziekenhuizen in Nederland de opleiding tot medisch analist zullen volgen.

Bijdrage

Behalve de „general manager", de heer ir A. Deelen, die de documenten aan de bursalen overhandigde, werd deze bijeenkomst bijgewoond door de ouders van de jongelui, alsmede de „personnel manager", de heer mr F. J. Jacobs. Met het toekennen van dergelijke studiebeurzen beoogt Shell Curaçao N.V. een bijdrage te leveren in het voorzien in de behoefte aan goed onderlegde Antilliaanse krachten, zowel op technisch als op ander gebied.

TOM POES EN DE GADESLAGERS

4831. — De naderende automobiel kwam onder piepend ramgeknars tot stilstand en toen Tom Poes verrast omkeek, zag hij professor Prlwytzkofsky er uit klimmen.

„Praw!" riep de geleerde nadersnellend. „Wat is hier loos? Een gans buitenordentelijk natuurverschijnsel!"

Hij wees opgewonden naar de lucht waar de lichtstreep nog dichterbij gekomen was. Er was nu duidelijk een vurige bal te zien, die in langzame cirkels naar beneden kwam en een groenachtig schijnsel achterliet.

„Dat is de Droon, denk ik", zei Tom Poes peinzend.

„De wát?" herhaalde de professor. „Nah! Spreekt u toch geen wáánzin, heer Poes! Dat is ener meteoriet of ener wederballon. Ook sluit ik der bolbliksem niet uit!"

„Dat is het allemaal niet", hernam Tom Poes. „Hier is iets vreemds aan de hand, professor! Er zijn rare vreemdelingen bezig — en in die lichtbol..."

„Hij komt nader!" kraaide de geleerde. „Hij daalt gans snel! Achting! Hij komt hierheen! Op der zij!"

Deze waarschuwing kwam echter te laat. Het buitennissige verschijnsel schoot plotseling met een razende snelheid naar beneden en verdween in de poel.

De modderfontein, die hiervan een gevolg was, klaterde over het landschap en bedekte de omstanders met kwalijk geurende zwarte drub.

„Blub-blitsdonderweder!" stamelde de professor, die zich snel de ogen uitwreef om een helder inzicht in het gebeuren te behouden.

„Een gans zonderbares meteoorfenomeen!" stelde hij vast.

„Hm", zei Tom Poes.

ERIC DE NOORMAN — HET WOLVENJ NG

99—63. — Terwijl Skapti met een gemene grijns langzaam op hen toeloopt, staan ze even als aan de grond genageld van schrik. Ongewapend als ze zelf zijn kunnen ze weinig tegen Skapti, die bovendien op de trap in een veel gunstiger positie staat, beginnen. Maar om het zo maar op te geven in het gezicht van de vrijheid, dat is niets voor Erwin. Zijn spieren spannen zich en met een geweldige sprong poogt hij Skapti van de trap te sleuren. Razend snel stoot Skapti met zijn schild naar voren, de Noorse prins voelt een geweldige klap tegen zijn voorhoofd en terwijl alles zwart voor hem wordt, tuimelt hij slap naar omlaag. Met een schell kreet probeert Egil het ook eens, maar een goed gerichte vuistslag stelt de knaap buiten gevecht en ook hij belandt onder aan de trap, waar hij suizebollend blijft liggen. Als Egil de ogen opent en traag overeind gaat zitten, hoort hij een schorre stem die vraagt: „Wat spook jij hier uit in de kerker, knaap? Probeer je ons een loer te draaien soms?" Twee, drie potige piraten buigen zich argwanend over hem heen. Snel flitsen Egils ogen rond. Erwin en Skapti zijn verdwenen.

Eilandgebied Curaçao

WAARSCHUWING

De Dienst Waterdistributie maakt alle aangeslotenen erop attent dat ingaande **2 SEPTEMBER 1963** zonder enige nadere waarschuwing, tot onherroepelijke afsluiting van percelen zal worden overgegaan, waarvan de waterrekeningen over de maand **JUNI 1963** niet vóór **1 SEPTEMBER 1963** zijn betaald.

Het Hoofd van de Dienst
M. de VREEZE, ing.

Openbare Verkoop

Op dinsdag, 10 september a.s. des morgens om 10 uur zullen in het veilingslokaal van de N.V. De Spaar- en Beleenbank van Curacao, Breedestraat 27 (P), alhier, ten overstaan van de ondergetekende notaris in het openbaar worden verkocht aan de meest biedende:

A. krachtens onherroepelijke volmacht ex art. 1203 BWNA:

1. de huizen Sabelstraat nummer 21, 21a en 23, staande op eigendomsgrond ter grootte van 222 m2, kadastraal bekend als Stadsdistrict Sectie B nummer 277;
2. de navolgende huizen, alle staande op eigendomsgrond, welke huizen afzonderlijk zullen worden in veiling gebracht:
   Baraltwijk 63, grond 100 m2, nader omschreven in rooibrief 229 van 1929; Baraltwijk 66, grond 150 m2, nader omschreven in rooibrief 52 van 1927; Roodeweg 208, grond 73 m2, nader omschreven in meetbrief 231 van 1948;

B. krachtens Rechterlijk bevel:

Het huis plaatselijk bekend als Pietermaai 50, staande op eigendomsgrond ter grootte van 315 m2, kadastraal bekend als Stadsdistrict Sectie A nummer 595;

C. door de curator in het faillissement van J. A. Kuulhers:

Een winkelpand staande op eigendomsgrond ter grootte van 535 m2, plaatselijk bekend als Caronieweg 40 (Marchena), kadastraal bekend als Tweede District Sectie B nummer 1195.

De veilingsvoorwaarden met betrekking tot het sub B gemelde liggen vanaf heden ter inzage op de Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg (Stadhuis) en ten kantore van de ondergetekende- en met betrekking tot het sub A en C gemelde vanaf 2 september ten kantore van de ondergetekende voor een ieder ter inzage.

Dr. E. C. Henriquez, Notaris,
Kerkstraat 10A.

Engels M.O.A. en L.O.

Docenten: L.H.J. Strooij en J.L. Ebskamp.
Leraren Engelse Taal- en Letterkunde M.O.B.

Aanvang M.O.A.: dinsdag 3 september 1963. 17.00 uur
Aanvang L.O.: woensdag 4 september 1963. 17.00 uur

Alle lessen worden gegeven in het Radulphus College, Cas Coraweg.

Opgave van leerlingen bij L. H. J. Strooij, Blauwduifweg 7, tel. 36018.

Marnixschool

Gelegenheid tot **INSCHRIJVING** van nieuwe leerlingen:
29 aug. '63 van 4.30 uur tot 6.30 uur n.m.

ONDERBOUW: ingang Gosieweg.
BOVENBOUW: ingang Arowakenweg.
Vaccinatiebewijs en rapport meebrengen.

Eilandgebied Curacao

Het Bestuurscollege is voornemens bij voldoende deelneming, in de maand september 1963 nieuwe opleidingen ter verkrijging van de volgende diploma's in het leven te roepen:

Opleiding Adspirant V.E.V. cursist;

Sterkstroom-hulpmonteur;

Avondvaktekenschool;

Adspirant bouwkundige en

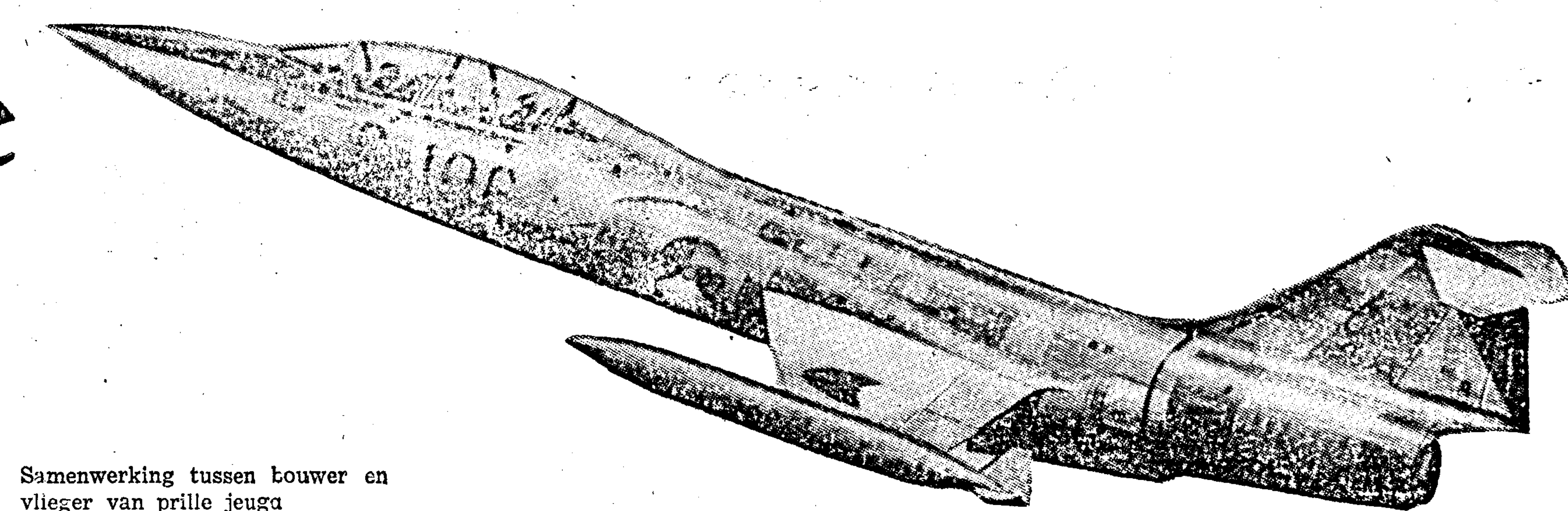
Voorbereidend Middelbaar Technisch Onderwijs.

Gegadigden dienen zich voor opgave en nadere inlichtingen te melden bij de heer A. M. J. Hombergen, R.K. Technisch College „St. Jozef", aan de van Leeuwenhoekstraat op maandag, 26 augustus en dinsdag, 27 augustus a.s. van 18 tot 19 uur.

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curacao,

De Gezaghebber, M.P. GORSIRA — De Secretaris, O.R.A. BEAUJON

50 jaar Militaire Luchtvaart

Samenwerking tussen bouwer en vlieger van prille jeugd

(Van onze correspondent)

DEN HAAG — De kapiteins Janssen en Okkerman hebben aan drie minuten meer dan genoeg om met hun nieuwe Starfighter 20 km hoog te klimmen. Een minuut na hun start kunnen ze al door de geluidsbarrière gieren en als het moet zitten ze binnen 4.5 minuut op 25.000 meter boven de aarde. In rustiger ogenblikken bladeren ze met hun collega's-testpiloten A. P. Moll, R. Walker en P. Brey wel eens in het vliegboek van Fokker. Ze lezen daarin de verhalen van al die dierbare ouwe kistjes, die de luchtmacht groot gemaakt hebben: de Brik van de fameuze Marinus van Meel, de C I-verkenner en de D 7-jager, de F-VII-bommenwerper, de G I-jachtkruiser en de gezellige leskisten met hun reusachtige S op de romp. En dan lezen ze ook van de befaamde D-21, die in 6 minuten naar vijf km kon klimmen. Wanneer de vlieger dan weer op de grasmat van Soesterberg stond mocht hij zijn collega's op een borrel fuiven, omdat ook hij die hoogte binnen de vastgestelde tijd had gehaald. De testpiloten van Fokker lachen maar wat om deze herinneringen. Ze klimmen even later in hun supersonische F 104 G, taxiën over de Schipholbanen en schieten gillend omhoog: in één minuut 12 km, binnen drie minuten 20 km boven de aarde.

FOKKER EN LUCHTMACHT NAAR EEN PIJLSNELLE ONTWIKKELING

Fokker en de militaire luchtvaart horen bij elkaar en het 50-jarig bestaan van de Koninklijke Luchtmacht in juli gaf ook de Fokkerfabrieken alle reden om dit feest in eigen kring mee te vieren. Kort na de eerste wereldoorlog hield Anthony Fokker een grote uitverkoop van de vliegtuigen, die hij nog uit de oorlog had kunnen redden. Ook de Nederlandse luchtvaartafdeling profiteerde van deze uitverkoop en hield er haar DI en D8 jachtvliegtuigen van over. Toch had de LVA al eerder kennis gemaakt met de toestellen, die de oud-Haarlemmer Fokker in Duitsland had gebouwd. Tijdens de oorlog verdwaalde er nogal eens een militair vliegtuig boven het neutrale Nederland. De vlieger werd geïnterneerd het vliegtuig viel in handen van het jonge avontuurlijke groepje vliegers van de LVA, die er hun vliegtuigervaring mee op peil hielden.

Eerste banden

In 1919 keerde Anthony Fokker naar Nederland terug en van het eerste begin af kwam een hechte zakelijke en vriendschappelijke samenwerking tot stand tussen hem en de nog jonge luchtvaartafdeling van het Nederlandse leger. Een samenwerking met generaal Snijders, de oprichter van de LVA, met de later beroemd geworden militaire vliegers Koppen, Versteegh, Van Weerden Poelman, Hofstede, Albert Plesman en vele anderen. Zij bleef ook na de dood van de Nederlandse vliegtuigbouwer bestaan en resulteerde na de tweede wereldoorlog in de bouw van de Gloster Meteor-straaljagers, de Hunters, de Friendship-transporttoestellen en de tegenwoordige starfighters.

De groei van de Fokkerfabrieken heeft sinds 1919 veel bijgedragen tot de ontwikkeling van de Nederlandse militaire luchtvaart. De snelheid van de toestellen alleen al spreekt in dit verband boekdelen. De D VII Fokkerjager van kort na de eerste wereldoorlog haalde bijvoorbeeld een snelheid van 190 km. per uur. Latere series jachtvliegtuigen, zoals de D XVI en de D XXI deden het al wat sneller. De D XVI vloog maximaal 330 km. en de D XXI haalde zelfs een maximum van 460 km. per uur.

Maar wat betekent het „huisboompje-slootje"-vliegtuigen van de twintiger en dertiger jaren tegenover snelheden van 2000 tot 2500 km per uur, waarmee thans de Starfighters boven Nederland door de ruimte gieren?

Specialiteiten

Het eerste speciaal door Fokker ontworpen vliegtuig voor de Nederlandse militaire luchtvaart is de CIV-jager-verkenner, die in 1924 in de lucht verscheen. Het werd een eenmotorig tweepersoons tweedekkertje, dat in die jaren voor bijzonder revolutionair doorging. Het toestel had een lengte van bijna 30 meter, een spanwijdte van ruim 40 meter en kon een maximumsnelheid van 250 km. bereiken. De LVA bestelde ongeveer 30 stuks, die het op Soesterberg voortreffelijk deden.

Uit deze C IV ontstonden de verbeterde series, die eindigden bij de C X. De tweepersoons tweedekker C X werd in 1934 (20 stuks) afgeleverd. Dit toestel haalde al een maximumsnelheid van 350 km. Het heeft in de meidagen 1940 bewezen een goede gevechtswaarde te hebben gehad.

Record

De D-jagers bleven met wat moderniseringen de standaardjagers tot 1938.

Het waren uitstekende vliegtuigen De D VII dateerde uit de eerste wereldoorlog en werd in 1931 vervangen door de D XVI, een eenpersoons tweedekker. Met een dergelijk toestel behaalde de luitenant-vlieger jhr. Van Asch van Wijck op 8 juni 1933 met 9,5 km. het wereldhoogterecord.

In 1936 bouwde Fokker de D XXI een voor die tijd zeer modern toestel. Het was een eenmotorige laagdekker, bestemd voor een snelheid van ruim 460 km. De luchtvaartafdeling bestelde er een dertigtal van, die ook in de meidagen van 1940 nog van zich hebben doen spreken.

Fokker heeft zich ook sterk bewogen op het terrein van de bommenwerpers. Zoals dat met meer vliegtuigen het geval was ging hier de bouw van bommenwerpers en civiele vliegtuigen hand in hand. De Fokkerbommenwerpers droegen de registratieletter F. die ook voor de civiele vliegtuigen gold.

Grote naam

De F VII-eendekker heeft Fokker in de twintiger jaren een grote naam als vliegtuigbouwer bezorgd. Het toestel werd als bommenwerper afgeleverd, maar kwam ook bij de KLM in dienst als passagiers-vrachtvliegtuig.

In 1924 maakten de KLM-piloot Van der Hoop en de militaire vlieger Van Weerden Poelman met een dergelijke F VII de eerste vlucht naar het toonmalige Batavia in Nederlands-Indië. De vlucht duurde 54 dagen, inclusief de motorpech die het toestel ergens onderweg lang aan de grond hield.

Later werd deze tocht met een driemotorige F VII verbeterd door de befaamde Geysendorffer en Scholte, die met de Amerikaanse miljonair Van Lear Black tussen 15 juni en 23 juli 1927 een retourvlucht Amsterdam-Batavia maakten. In hetzelfde jaar bracht de luitenant-vlieger Koppen van de LVA de driemotorige F VII „Postduif" in 22 dagen van Amsterdam naar Batavia en terug.

In die jaren groeide niet alleen de samenwerking tussen Fokker en de militaire luchtvaart, maar ook met de KLM. Deze maatschappij vloog Fokkertoestellen deels met militaire vliegers of voormalige Soesterberg-vliegers.

Befaamd

Een ander befaamd geworden Fokker-toestel is de G I-jachtkruiser, die kort voor de oorlog uitkwam. Met zijn snelheid van ongeveer 500 km., zijn 8 front-mitrailleurs was deze militaire kist een gevreesd wapen. De verbeterde versie van dit toestel de G Ia was uitgerust met boordkanons en mitrailleurs. Fokker bouwde deze jachtkruiser voor de export, maar in de dagen kort vóór de tweede wereldoorlog verbood de Nederlandse regering de uitvoer ervan en nam dit toestel van Fokker over.

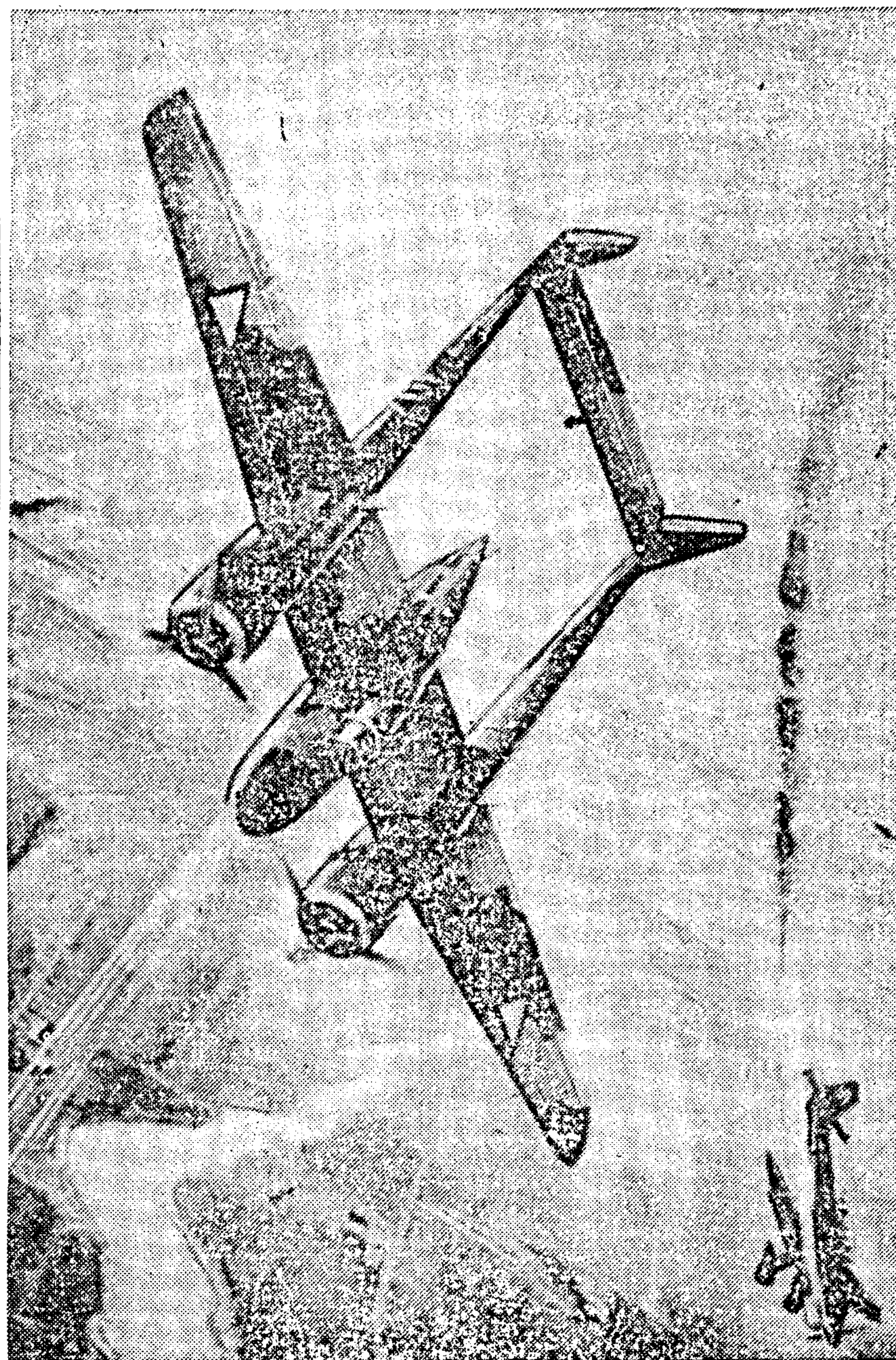
De Fokkerfabrieken hebben zich ook intensief bezig gehouden met de bouw van militaire lesvliegtuigen, die met hun enorme S in steeds groter aantal in de lucht verschenen. Uit de S 2 van 1922 (de LVA nam één toestel in dienst met een snelheid van ongeveer 100 km.) ontwikkelde zich tenslotte de S 9 in 1938, die een snelheid ontwikkelde van ruim 200 km. Na de oorlog verscheen de S 14 straaltrainer, die geheel aansloot op de totaal veranderde militaire luchtvaart.

Deze veranderingen golden ook de overige militaire toestellen. Zoals alle vliegtuigbouwers moesten de Fokkerfabrieken rekening houden met de hogere snelheden van het straaltijdperk. Het eerste voorbeeld ervan was de Gloster-Meteorstraaljager, waarvan Fokker er in licentie 330 bouwde voor Nederland en België.

Later volgde de Hawker-Hunter en thans bouwt Fokker als hoofdaannemer van de zogenaamde Noordgroep 350 Starfighters F 104 G (95 voor Nederland, 255 voor West-Duitsland). En wanneer wij op aarde een paar harde droge knallen horen weten we, dat de testpiloten Brey, Janssen, Moll, Okkerman of Walker weer eens door de geluidsbarrière zijn gebroken.

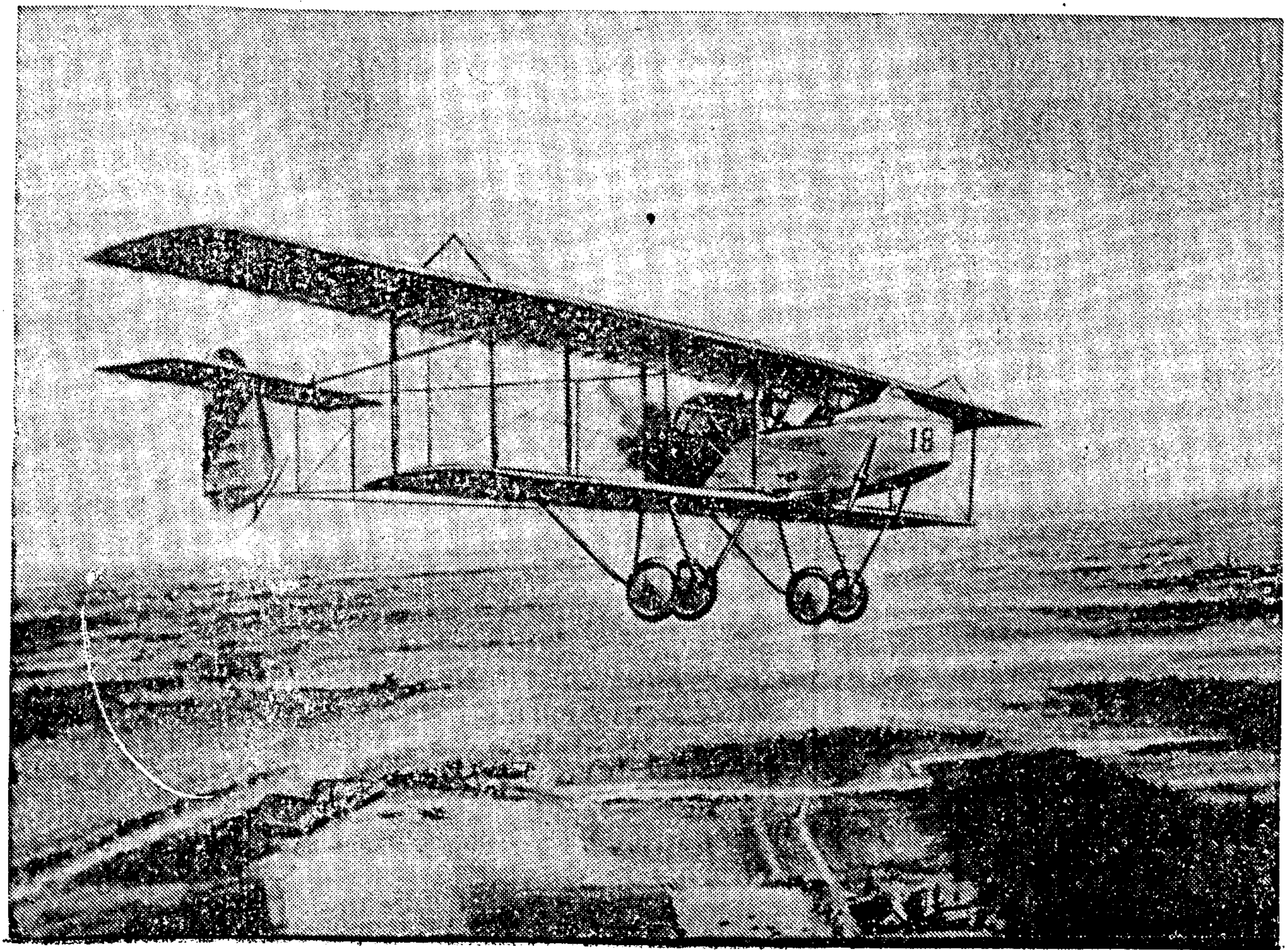
Er zijn ook nog toestellen, die het wat kalmer doen en daarbij behoort de F 27 Friendship, die over de gehele wereld bekend geworden is. De koninklijke luchtmacht (de luchtvaartafdeling van vóór de oorlog) heeft er twaalf van als transporttoestellen in dienst. Zij hebben de oude Dakota's vervangen, die hun tijd langzamerhand overleefd hebben. Al ziet men er nog wel eens eentje door de lucht „ploegen".

Fokker werkt intussen weer aan een nieuwe versie van dit type dat ongetwijfeld ook belangstelling bij de luchtmacht zal trekken.

Fokkers befaamde GI-jachtkruiser in gevecht met de Duitse JU-87 Stuke duikbommenwerper. Aan het begin van de oorlog waren 23 van de 26 toestellen gevechtsklaar.

De tweepersoons Farman uit de beginjaren van de militaire luchtvaart.

SHV-Amoco zoeken gas en olie onder Noordzee

UTRECHT (ANP) — De heer J. M. Fentener van Vlissingen, president-directeur van de Steenkolen-Handelsvereeniging NV en de heer L. Chaserits jr., president van Amoco International, hebben vandaag gelijktijdig in Utrecht en New York bekendgemaakt, dat hun ondernemingen gezamenlijk een onderzoek in de Noordzeebodem zullen gaan verrichten naar de aanwezigheid van aardolie en gas.

De Nederlandse regering heeft toestemming verleend voor een seismisch onderzoek in een gedeelte van de Noordzee dat grenst aan de Nederlandse territoriale wateren. Men heeft deze toestemming gevraagd met het oog op een conventie, die in Genève wordt voorbereid met het doel, de gronden die minder dan 200 meter onder de zeespiegel liggen, tussen de landen onderling te verdelen. Volgens dit verdrag zou Nederland onder meer het soevereine recht krijgen op het gedeelte van de zeebodem waar de SHV en Amoco naar olie en gas gaan zoeken.

Er zijn al veel voorbereidende werkzaamheden verricht en daarom kan men nog deze zomer beginnen met de feitelijke onderzoekingen, waarbij twee schepen zullen zijn betrokken. Amoco International (American International Oil Company) is een geïntegreerde oliemaatschappij waarin de Standard Oil Company (Indiana) haar belangen buiten de VS heeft ondergebracht. De exploratie van de Noordzeebodem zal geschieden door een nieuw opgerichte onderneming, de Amoco Netherlands Petroleum Company. De SHV neemt aan het onderzoek deel omdat zij het met het oog op de toekomst nuttig acht, meer geïnteresseerd te gaan werken, onder meer door zelf olie te winnen in plaats van de ruwe olie te kopen.

Regering Bolivia gereorganiseerd

LA PAZ (AFP) — Het Boliviaanse kabinet dat woensdag in zijn geheel aftrad, is gereorganiseerd waarbij het merendeel van de ministers zijn portefeuille heeft behouden. Onder hen bevinden zich de ministers van Buitenlandse Zaken, Binnenlandse Zaken en Financiën, resp. Fellman Velarde, Arce Murillo en Cuadros Sanches. Er zijn zes nieuwe ministers, onder wie generaal Luis Rodriguez Bidagain voor Defensie en Anibal Aguilar voor Arbeid.

Dr Oduber spreekt over kansen afgestudeerden

ORANJESTAD — In de Sociedad Bolivariana werd donderdagavond door bestuur en leden van de Nederlandse Antilliaanse Vereniging van Afgestudeerden (NAVA) een studie voorlichtingsavond gehouden, waarvoor behoorlijke belangstelling bestond.

Onder de ruim 100 aanwezigen bevonden zich de gedeputeerde van onderwijs dr Gustavo Oduber, hoofd onderwijszaken A. J. N. Poppe, de voorlichtingsambtenaar N. Piña en vele ouders vergezeld van hun kinderen.

Voorzitter R. Halley opende de avond en zette het doel van de bijeenkomst uiteen. Hij verklaarde verheugd te zijn, dat zovelen aanwezig waren, hetgeen een stimulans is voor het werk van zijn vereniging. Hij introduceerde hierna gedeputeerde Oduber, die een korte toespraak hield over wat afgestudeerden op Aruba kunnen bereiken.

Hij wees erop, dat hij sedert kort gedeputeerde van onderwijs is, zodat het moeilijk is, nu reeds te zeggen wat de toekomst van afgestudeerden op Aruba zal zijn. Duidelijk stelde hij, dat de overheid hard werkt aan het aantrekken van nieuwe industrieën, waarvoor afgestudeerden hard nodig zijn. Sprekende over zijn eigen ervaring als afgestudeerde, wees de gedeputeerde er op, dat de toekomst van een afgestudeerde op de eerste plaats geheel van hemzelf afhangt. Belangrijk is hierbij dat de afgestudeerde er voor moet zorgen zijn plaats in de gemeenschap niet alleen weer in te nemen, maar zich ook verdienstelijk te maken voor die gemeenschap. Spreker juichte het werk van de NAVA ten zeerste toe en hoopte, dat deze met haar constructieve werk zal voortgaan. Hierna konden zij die plannen hebben, binnen- of buitenlands te gaan studeren, bij de verschillende afgestudeerden nadere inlichtingen verkrijgen. Hiervan werd een druk gebruik gemaakt.

Onveilig Aruba

ORANJESTAD — In de Boerhavestraat te Oranjestad, ter hoogte van de Venezuelastraat, vond een verkeersongeval plaats. Een personenauto, die naar links afdraaide raakte hierbij een bromfiets. De bromfietser en duo-passagier kwamen tegen een pickup terecht. De bestuurder A. G. raakte licht gewond, terwijl de duopassagier R. H. naar het San Pedro Hospitaal werd overgebracht. Totale schade f. 160,—. Gistermorgen kwart voor negen verleende de bestuurder van een personenwagen geen voorrang aan een politie auto. Dit ongeval geschiedde op het kruispunt Weststraat/L. G. Smithboulevard. Schade f. 850,—.

Booi spreekt tot studenten

ORANJESTAD — Tijdens de afscheidsbijeenkomst van de bursalen en andere studenten welke morgenochtend in het Cultureel Centrum zal worden gehouden, zal de heer A. J. Booi jr. spreken over „Aanpassingsproblemen van de studerende Antilliaan in Nederland". De heer Booi heeft ruim 5 jaar in Nederland gestudeerd en is enige maanden geleden op Aruba terug gekeerd. Hij is de enige Antilliaan die gemeente administratie II behaalde. Verschillende Arubaanse artiesten zullen aan dit afscheid, dat georganiseerd wordt door de voorlichtingsdienst, hun medewerking verlenen.

Kerkberichten
ARUBA zondag

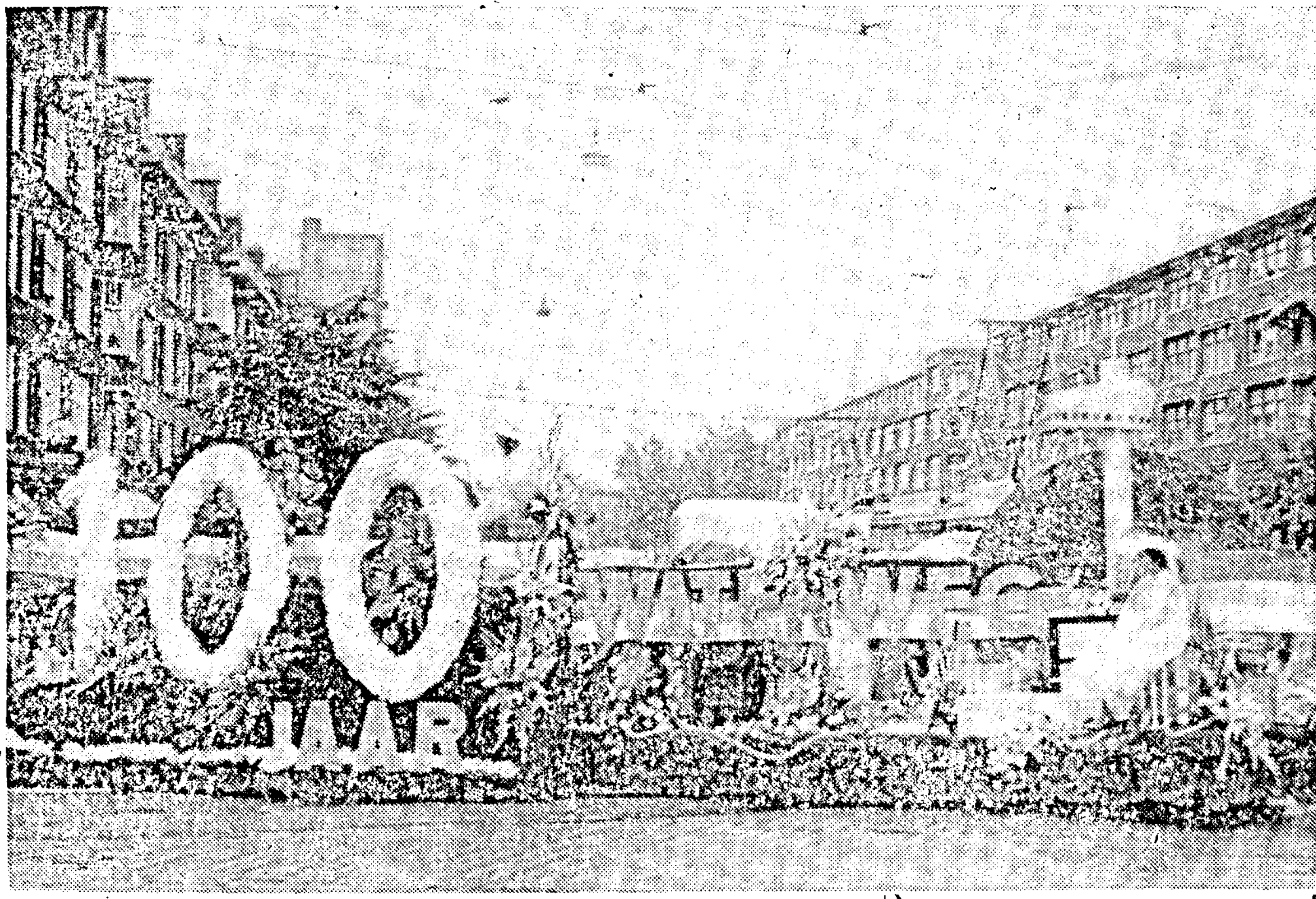
h. MISSEN
Noord 5 7 8.30 en 18; Oranjestad; 6, 18.30 17 en 19; Dakota 6 8 en 19; Paradera 005 8.30 en 17.30: Sta Cruz 5 6.30 en 17.30; Savaneta 5 7.15 en 9; Brazil 6 8 en 19; SanNicolas 5 6.15 7.30 8.30 en 17.

NEDERLANDSE PREEK
1e en 3e zondag van de maand; Oranjestad 8 uur; Dakota 19; San Nicolas 8 uur: (

IN DE WEEK
Noord 6.30: Oranjestad 6 6.30 en 7 uur elke vrijdag een avondmis om 19; Dakota 6.30 (zat. 7); Paradera 6.30 (za. 7) S. Cruz: 6.00 8.30 (zat 7); Savaneta 8.30: Brasil 6.30; San Nicolas 6 6.30 7; elke woensdag een avondmis 19.30.

Beursberichten

NEW YORK (RTR) — Op de New Yorkse effectenbeurs ontstond gisteren de beste koersverbetering van één dag, sedert eind juli. De aandelenkoersen bleken in staat nu en dan winstnemingen te doorstaan en bij het slot was er over het algemeen een behoorlijke meerderheid van koersverbeteringen van ongeveer een punt ontstaan. Velen beschouwden de goede berichten over het bedrijfsleven, die de koersen bij toenemende omzet in staat stelden te stijgen, als bemoedigend. De beleggers sloegen ook gisteren geen acht op de crisis in Zuidoost-Azië en de nog steeds niet geregelde arbeidsmoeilijkheden bij de spoorwegen, maar namen de bemoedigende voorsp llingen over de staalindustrie, de veel grotere autoverkopen in augustus en de verbeterde verkopen van kleinhandel en warenhuizen eerder als richtlijn aan. Er konden aankopen door institutionele beleggers worden waargenomen, waarbij grote posten in andere handen overgingen. Auto-aandelen hadden deel aan de koersstijgingen. Het aantal verhandelde fondsen bedroeg 1299, waarvan hoger 629, lager 404 en onveranderd 266. De aandelenomzet was 4.880.000 stuks, de obligatieomzet 4.790.000 dollar.

Het jaarlijkse bloemencorso van Rotterdam, dit jaar zaterdag 17 augustus gehouden, was gewijd aan het honderdjarig bestaan van de Nieuwe Waterweg. Deze wagen was ondanks de stromende regen een fleurig zinnebeeld van een „waterrijk" eeuwfeest.

Programma Filmliga

ORANJESTAD — De filmliga Aruba brengt donderdag een 16 mm programma, waar bij als voorfilm wordt vertoond „Teema the harbor city", als hoofdfilm de Franse film „La règle du jeu". De film bracht in 1939 in Parijs nogal wat deining omdat een jood de rol van Franse aristocraat speelde. De film handelt over de vlieger Jurieux en solovlieger, die op een kasteelfeest de harten van vele vrouwen, verovert, waarbij zich vele verwikkelingen voordoen. Een comedie als wel ironische liefdes geschiedenis en met als climax grollen van enkele moordenaars. Op 8 en 9 september brengt de filmliga een ander filmprogramma met als voorfilmen Nederlands nieuws en Het Keukenhof. De hoofdfilm „Bandieten van Orgoloso" speelt op het Italiaanse eiland Sardinië, onder de bevolking van Orgosolo, die in hoofdzaak uit geitenhoeders en schaapherders bestaat.

Man slaat vrouw k.o.

POS CHIUITO — Politie assistentie werd gevraagd te Pos Chiquito. Bij aankomst van de politie bleek, dat de heer des huizes zijn echtgenote zo hard had geslagen, dat zij bewusteloos was. Met spoed werd zij naar het San Pedro Hospitaal overgebracht en daar opgenomen. De heer des huizes werd door de politie aangehouden en op de wacht ingesloten

Rectificatie

WILLEMSTAD. — Bij de vermelding der prijswinnaars van de loterij ten bate van Thuislozenzorg is in oze editie van gisteren een fout geslopen. Als winnend lot van de vierde prijs staat vermeld nummer 0437.. De winnaar van deze prijs, een gasfornuis, is echter nummer 0473.

Commentaar Heineken op tariefverhoging bier

(Vervolg van pag. 1)

werij geheel ten koste zal gaan van het thans nog geïmporteerde bier. **Nationaal gezien, zal bij het verdwijnen van de import, door het thans voorgestelde prohibitieve tarief, een belangrijk bedrag aan landsinkomsten verloren gaan.**

Tevens dient in overweging genomen te worden, dat de lokale brouwerij reeds vanaf de oprichting een belangrijke tariefbescherming geniet., terwijl bovendien de vestiging van concurrerende industrieën voor een periode van tien jaar onmogelijk gemaakt is. Ondanks een prijsverschil van 35% met het importbier, heeft het lokale produkt minder dan 50% van de totale Antilliaanse markt weten te veroveren. Het praktisch verlenen van een monopolie-positie aan de brouwerij is geen stimulans tot kwaliteitsverbetering. Wij wijzen in dit verband op de kennelijke voorkeur van een belangrijk deel der bierconsumenten voor het geïmporteerde produkt, niettegenstaande het feit, dat hiervoor een nu reeds belangrijk hogere prijs dient te worden betaald.

In het algemeen achten wij een monopolie-positie niet in het belang van de Antilliaanse consument, mede omdat, voor zover ons bekend de Antilliaanse overheid geen normen bepaald heeft voor de prijsstelling voor het beschermde produkt. Reeds nu is het lokale produkt, met statiegeld, tenminste even duur als het importbier inclusief emballege en zeevracht, na aftrekking van de op beide produkten te betalen heffingen. Het instellen van prohibitieve rechten uit protectionistische overwegingen kan bovendien tot gevolg hebben, dat de reputatie van Curaçao als handelspartner voor vele landen niet zal verbeteren.

Artikel 131

Het valt buiten onze beoordeling of artikel 131 van de Staatsregeling Nederlandse Antillen, waarin bepaald wordt, dat de nijverheid in de Antillen niet door belastingmaatregelen bevoorrecht mag worden boven nijverheid in Nederland of Suriname, verhoging van dit invoerrecht in de weg zou staan, maar een onderzoek hiernaar lijkt ons gerechtvaardigd. Bovendien heeft in 1956 de Antilliaanse regering zich tegenover het G.A.T.T. verplicht het tarief voor enkele onder bier vallende posten niet te verhogen boven NA ƒ 80 per hl. De thans aangekondigde verhoging zou ook hiermee in strijd kunnen zien.

Naar onze mening is deze verhoging moeilijk in overeenstemming te brengen met de geest van de voorgenomen associatie met de EEG. Wij menen bovendien, dat lokale industrie niet uitsluitend gebaseerd kan zijn op volledig protectionistische invoertarieven, maar haar bestaansrecht moet kunnen baseren op normale economische verhoudingen", aldus het commentaar van Heinken.

Handelsrelaties Caracas—Trinidad

CARACAS. — Van de zijde van het ministerie van Buitenlandse Zaken te Caracas is vernomen, dat tussen Venezuela en Trinidad een „modus vivendi" zal worden getekend ter normalisering van de handelsbetrekkingen tussen beide landen op internationaal vlak. Dit staat, naar van dezelfde zijde werd meegedeeld, geheel los van de 30% Antillenrechten, welks herziening momenteel in overweging is.

Harold Martina terug op Curacao

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — Uit New York wordt morgen de Curaçaose pianist Harold Martina op Curaçao teruggverwacht. De heer Martina verliet in februari van dit jaar het eiland na hier enkele recitals te hebben gegeven.

Zoals bekend is Harold Martina vorig jaar cum laude geslaagd aan de Kunstakademie te Wenen. Daarop volgde zijn succesvol debuut in het Concertgebouw te Amsterdam. De heer Martina trad vervolgens op in Den Haag en Rotterdam, waar hem bijzonder gunstige recensies ten deel vielen. Het ligt in de bedoeling, dat de 28-jarige pianist tijdens zijn verblijf op Curaçao een paar recitals zal geven.

Groots bouwproject aan baai van Sta Martha

(Vervolg van pag. 1)

Fort Lauderdale. Tien jaar geleden begon hij daar met een soortgelijk project en wat hij daar tot stand heeft gebracht is uitgebreid tot een van de belangrijkste objecten van Miami. Wat de heer Hunt daar heeft gedaan, belooft veel voor de toekomst van Santa Martha.

De heer Hunt kondigde aan binnen drie a vier maanden te beginnen met de bouw van de eerste vijf bungalows. Onmiddellijk na het eerste succes bij de verkoop zal aan een tweede vijftal worden begonnen. Zo zal systematisch worden gewerkt. Natuurlijk zijn de huizen niet alleen voor Amerikanen. Ook het publiek ter plaatse wordt graag tegemoet gekomen. Je moet weinig beloven, aldus de heer Hunt, en veel doen.

Attractief eiland

Waarom hij naar Curacao gekomen is? Wij zijn kooplui en hier is mij een plaats geboden, die wij nodig hebben. Overigens was de heer Hunt helemaal in de wolken geraakt, want aan het eind van de bijeenkomst stak hij de loftrompet over het eiland Curacao, zoals hij het beleefd had: het schoonste, met de intelligentste en welopgevoede bevolking. Hij is blij naar hier gekomen te zijn en prees vooral de gezagshebber voor het doorzetten bij de onderhandelingen.

Santa Martha is uitstekend gelegen, aldus de heer Hunt. Slechts 35 minuten autorijden vanaf de stad en pal naast de vestiging van de heer Brandon, die allerlei attractieve bezigheden biedt aan degenen, die zich hier willen vestigen. Wanneer het landhuis Groot Santa Martha wordt aangekocht, wil men daar een restaurant vestigen. Bovendien is het de bedoeling tenniscourts aan te leggen en een zwembad in te richten.

De heer Hunt is voornemens de bouwmaterialen te betrekken op Curacao, terwijl plaatselijke werkkrachten zullen worden ingeschakeld bij de bouw. De huizen komen in een prijsklasse van 24.000 tot 28.000 gulden. Behalve een zitkamer zullen in de huizen worden opgenomen twee slaapkamers, een moderne keuken en een modern ingerichte badkamer. Voorts zal er een slaapkamer worden gebouwd voor de dienstbode, terwijl het geheel gecompleteerd wordt door een grote porch. Het huis is geheel airconditioned. En de daken krijgen een rood schuin pannendak.

De heer Norman Chumaceiro, als initiatiefnemer het woord voerend, bracht dank aan alle partijen, die de totstandkoming helpen verwezenlijken. Royal Amsterdam, het Bestuurscollege, dat zo voortvarend voor de dag kwam, en niet te vergeten de minister van Economische Zaken, de heer C. D. Kroon, die op korte termijn alle overheidsvoorzieningen trof, die nodig waren. Gorsira viel de heer Chumaceiro namens het Bestuurscollege daarin bij. Het eilandsbestuur is de minister van Economische Zaken daarvoor dankbaar.

Engeland blijft testmatch leiden

LONDEN (ANP) — Ondanks een voortreffelijke start — de score was 152 voor 2 — zijn de West-Indische batslieden er niet in geslaagd op de tweede dag van de vijfde testmatch tussen Engeland en West Indië het Engelse totaal van 275 runs te passeren. Toen de wedstrijd, die op de Londense Oval wordt gespeeld, werd onderbroken gaf e telegraaf 231 voor 8 aan zodat de West-Indiërs met twee wickets in handen nog 44 runs op de Engelsen achter staan. Twee onnodige run outs van Back Basil, goed voor 53 punten, en Garfield Sobers, die 26 runs scoorde, leidden de collapse in.

Nadat de openings-batsman Willie Rodriguez voor tien runs aan de kant was gezet bouwden Conrad Hunte (80), Rohan Kanhai (30) en Butcher (53) een prachtige stand voor West Indië op. Vooral Hunte, die 3 uur en een kwartier aan het wicket stond, had geen moeilijkheden met de Engelse bowlers. Zijn innings bevatte één vijf en zeven vieren.

— Nabij Moutiers, in de Franse Alpen, zijn zes arbeiders geëlektrokuteerd toen tijdens het spannen van telefoonlijnen een afgebroken draad op een hoogspanningskabel terechkwam. (AFP)

Belangstelling Hotel Bonaire

WILLEMSTAD. — Reeds nu blijkt er grote belangstelling te bestaan voor Hotel Bonaire, dat zoals bekend op 31 augustus door de gouverneur van de Nederlandse Antillen officieel zal worden geopend. Om aan de grote vraag naar vervoer te voldoen heeft de KLM besloten om een aanmerkelijk aantal extra retour-vluchten naar Bonaire in te zetten, te weten: twee op 31 augustus en één op elk van de volgende data, 30 augustus, 2 september, 7 september en 9 september.

Eerstgenoemde vluchten worden speciaal uitgevoerd in verband met de opening van het nieuwe hotel, laatstgenoemde vluchten om te voldoen aan de grote belangstelling voor Hotel Bonaire, waarnaar door samenwerking tussen genoemd hotel met de KLM en Palm Tours voor aantrekkelijke voorwaarden een „alles inclusief"-reis kan worden gemaakt.

Vechtpartijen; vier gewonden

(Van een onzer verslaggevers)

WILLEMSTAD. — In de Pitastraat vond gisteren in de namiddag om half vijf een vechtpartij plaats tussen een man, een vrouw en de dochter van de vrouw. De man stak de vrouw met een mes in de rechterhand, waardoor zij een diepe 3 cm. lange wond opliep.

De dochter, die haar moeder met een stok wilde verdedigen, werd door de man in de rug gestoken en op haar voorhoofd. De dochter vocht door en diende de man twee slagen toe; hij bloedde uit een wond op zijn voor- en achterhoofd. De vrouw en dochter zijn na doktersbehandeling naar huis gekeerd. De man is aangehouden en ingesloten.

Voor een plaatselijke bioscoop geraakten twee mannen verwikkeld in een woorden- en een vuistenstrijd. Een man kreeg twee vuistslagen op de mond, waardoor hij een voortand verloor. De politie maakte een einde aan het gevecht.

BEURS VAN NEW YORK

				Rep Steel	40 1/8
Al Co	65 1/4	Western	42	Reynolds	37 3/4
Amerade	76 1/8	Ford	53 5/8	Royal Dutch ..	47 7/8
Am T and T..	123 1/8	Gen Elec	81 3/8	Sears Robuck	94 1/2
Anaconda	50	Gen Motors	74 3/8	Shell Oil	45 3/4
Bethlehem	31 1/4	IBM	448 1/2	Sperry Rand ..	14 3/4
Boeing	33 3/4	Int. Nickel ...	61	Stand Cal	65 7/8
Brit Am Oil ..	24 3/4	Jones	59 3/4	Stand NJ	70 1/2
Can Pac	29 1/2	KLM	13 3/4	Tex Instr	86 5/8
Cat Pil	45 1/4	Monsanto	54 1/2	20th Cen Fox..	31 1/2
Chrysler ...	67 5/8	Nat Cash	70	US Steel	50 5/8
Col Gas	30	NY Gen.	23 1/4	Westingh	723.14
Douglas	23	Olie Math.	42 7/8	Dow Jones	35 4/4
Dupont	244	Philips	52 3/4		

BASEBALL ROUNDUP

NEW YORK — De voorsprong van de Los Angeles Dodgers in de National League is gisteren teruggelopen tot 5½ wedstrijd door een 1-6 nederlaag tegen de Milwaukee Braves. De Giants hebben door een 11-3 overwinning op de Cincinnatti Reds hun achterstand thans gereduceerd tot 6½ match.

In de National League hebben verder de St. Louis Cardinals een 4-1 overwinning behaald op de Houston Colts, terwijl de Philadelphia Phillies de Pittsburgh Pirates met 4-2 versloegen. De Chicago Cubs tenslotte wonnen met 6-3 van de New York Mets.

In de American League vielen grote cijfers. De New York Yankees wonnen met 7-2 van de Washington Senators, waardoor hun voorsprong thans 11 wedstrijden bedraagt. De Detroit Tigers wonnen een doubleheader tegen de Kansas City Athletics met 17-2 en 6-2. Eveneens in een dubbel programma zegevierden de Baltimore Orioles over de Minnesota Twins met 17-4 en 6-2. De Los Angeles Angels verpletterden de Washington Senators met 17-0. De Boston Red Sox versloegen de Cleveland Indians met 3-2.

Na de finale van de honderd meter rugslag dames tijdens de zwemkampioenschappen in Apeldoorn meende iedereen, dat Corrie Winkel deze had gewonnen. Tot veler verrassing werd evenwel Ria van Velsen, die dit kennelijk zelf ook niet had verwacht, tot winnares uitgeroepen. Foto: Ria van Velsen (rechts). Corrie Winkel (links) haar teleurstelling te verwerken.

Morgen voetbalcompetitie van start

Feijenoord, Ajax en PSV hebben beste papieren

Na enkele maanden vol al of niet spectaculaire transacties, na een periode van gehele, gedeeltelijke of helemaal geen rust, na een al of niet intensieve oefencampagne en na een al of niet opgesteld plan de campagne is het a.s. zondag dan weer ernst. De betaalde voetballers in Nederland beginnen aan hun lange voetbalseizoen. Dertig wedstrijden staan er op het programma en het spreekt vanzelf dat de eerste resultaten in deze competitie nog geen feitelijk overzicht van de krachtsverhoudingen behoeven te geven. Voorspellen is al heel moeilijk: sommige ploegen hebben zich nog nauwelijks in het „openbaar" vertoond, andere beschikten door vakanties e.d. nog niet over alle spelers terwijl er ook gevallen zullen zijn van clubs, die de juiste formatie nog niet hebben gevonden.

GVAV misschien?

Hoewel de eredivisieclubs tamelijk veel „op de markt" zijn geweest, valt het toch te betwijfelen of zich buiten het drietal Feijenoord-Ajax-PSV serieuze kandidaten voor de titel zullen aandienen. GVAV misschien? De Groningers hebben hun ploeg weliswaar behoorlijk versterker dan het vorig jaar. Tegenover stelling zich met de grote drie zal kunnen meten moet nog worden bewezen. Ook Sportclub Enschedé lijkt sterker tan het vorig jaar. Tegenover het vertrek van de wispelturige Rahn staat de aankoop van Spitz Kohn, de felle Hagenaar Chiel Jansen en de gevaarlijke Stallen.

Sparta lijkt overigens ook iets versterkt. In de middenlinie verschenen Eykenbroek en Lazeroms, in de voorhoede verwacht men veel van de uit Duitsland afkomstige Popovics. Voor wat betreft de beide nieuwelingen in het hoogste voetbalwalhalla, DWS en Go Ahead, mag een gematigd optimisme worden gekoesterd. DWS raakte Arie den Oude kwijt, maar kreeg er talentvolle Frans Geurtsen voor terug. Bovendien kwam de uitstekende Daan Schrijvers uit NAC naar Amsterdam.

Zwakkeren

Het ziet er naar uit dat MVV, Volendam en Heracles dit jaar tot de zwakkeren gerekend moeten worden. Deze clubs hebben zich niet noemenswaardig versterkt. De huidige kracht van ADO is nog niet geheel duidelijk. Tegenover een massale exodus van prominente spelers stelden de Hagenaars niet minder dan vier nieuwe aankopen. Het programma van de eerste dag — de amateurs starten twee weken later op 8 september — vermeldt overigens al enkele „thrillers". Ajax, zonder Ko Prins en Henk Groot, voor wie de Alkmaarder Siem Tijm en de Groninger Wieringa werden gekocht trekt naar het altijd opvallende Fortuna'54. Bij de Limburgers veranderde er nogal het een en ander. De grootste belangstelling zal wel uitgaan naar het optreden van de ex Hagenaar Piet van Rhijn, die in Frankrijk ettelijke seizoenen triomfen als schutter heeft gevierd. Ajax bewees in de oefenwedstrijden dat de ploeg homogener is geworden dan vorig jaar en het lijkt waarschijnlijk dat deze teams elkaar niet veel zullen ontlopen. Misschien zal het feit dat Ajax niet kan beschikken over Muller en Petersen (beiden gewond) Fortuna'54 uiteindelijk nog doen zegevieren over Keizer c.s. In Groningen spitst zich de enorme belangstelling toe op het interessante duel GVAV—Feijenoord.

Het Noorden van het land is uiteraard zeer benieuwd naar de verrichtingen van het „dure" GVAV tegen de beroemde Rotterdammers. GVAV met een nieuwe linkervleugel — Bosschieten-Koeman — en vooral met de stijlvolle Van Leeuwen in het doel zal voor een surprise kunnen zorgen tegen Feijenoord. De Rotterdammers hebben weliswaar Henk Groot en Guus Haak gekocht, hun formatie is nog allesbehalve homogeen. Nieuweling Go Ahead kan met vertrouwen debuteren tegen MVV. De sterke Deventer ploeg is favoriet. Ook DWS is thuis tegen Heracles zeker niet kansloos voor de eerste twee punten. In Brabant zijn landskampioen in Breda tegen NAC zijn roep waar moeten maken. PSV lijkt aanvallend met de Zwitser Allemann en Theunissen wat sterker, maar de achterhoede is nog niet zo hecht als het vorig seizoen. Een gelijkspel is het meest voor de hand liggende resultaat. Enschede is thuis licht favoriet tegen Blauw Wit, ADO thuis tegen Volendam en Sparta in Rotterdam tegen DOS.

In de eerste divisie komen de volkomen gewijzigde ploegen van DHC en SHS in een streekderby tegen elkaar uit en zal ook de nieuwe prof club Telstar (combinatie van Stormvogels en VSV) zijn opwachting maken in Venlo tegen VVV, dat met Arie den Oude zal aantreden. Het gedegradeerde Willem II speelt in Utrecht tegen Velox, de Volewijckers, zonder Van Wijk en Soetekow, thuis tegen Sittardia.

Zondag zijn op de M.E.T.S.-banen in Scheveningen de Nederlandse tenniskampioenschappen besloten. Op de foto links mevr. J. Ridderhof, die kampioene werd in het dames-enkelspel en rechts Jan Hajer, die de titel heren-enkelspel veroverde, tonen trots hun trofeeën.

SUBT – Jong Holland

WILLEMSTAD — Op het terrein te Kintjan (Vredenberg) zal morgen een voetbalwedstrijd worden gespeeld, die grote spanning belooft. De oude rivalen SUBT en Jong Holland treden tegen elkaar in het strijdperk en wel in een volkomen nieuwe gedaante. Beide ploegen hebben thans talloze nieuwe spelers. De wedstrijd is een voorproefje van de competitie, die volgende maand begint. De aanvang is gesteld op 4.15 uur 's middags.

Morgen twee basebalmatches

WILLEMSTAD — Doordat het terrein in het Rifstadion vorige week onbespeelbaar was, zullen morgen in plaats van één wedstrijd, twee baseballmatches gespeeld worden. Om 10 uur 's morgens zullen Lucky Strike en Jong Curacao elkaar ontmoeten en om 3 uur 's middags Viceroy en Santa Rosa Indians Vat. Voor de vier bovengenoemde clubs zijn deze ontmoetingen belangrijk. Vooral Viceroy, die in de eerste ronde geen enkele nederlaag leedt, maar in de tweede ronde twee wedstrijden achter elkaar verloor, is de wedstrijd een belangrijke. Om hun positie op de ranglijst te handhaven moeten zij winnen. Lucky Strike en Jong Curacao staan beiden onder aan de ranglijst met elk twee overwinningen. Ook voor hen is de wedstrijd van importantie.

Amerikanen boeken weer zwemsuccessen

OSAKA (ANP) — Op de eerste dag van de tweede officiële ontmoeting tussen de herenzwemteams van Japan en de Ver. Staten, die in Osaka wordt gehouden, zijn naast het nieuwe wereldrecord van de 17 jarige Schollander, nog enkele voortreffelijke prestaties verricht.

De uitslagen luiden:

200 m vrije slag: 1. Schollander (VS) 1.58.4 (tussentijden: 27.7 - 58.6 - 1.28 - 1.58.4); 2. McDonough (VS); 3. Ed Townsend (VS).

100 m vlinderslag: 1. Richardson (VS) 57.8 s.; 2. Carl Robie (VS).

200 m schoolslag: 1. Matsumoto (Japan) 2.33; 2. Craig (VS).

200 m rugslag: 1. Fukushima (Japan) 2.13.1; 2. Bartsch (VS).

De ploeg voor de 4 x 100 meter wisselslag heeft Amerika nog een wereldrecord bezorgd op de eerste dag van de zweminterland Japan — Verenigde Staten. McGeagh, Craig, Richardson en Clark zwommen de afstand in 4.00,1. Het oude record stond met 4.01,6 op naam van de equipe van de Indianapolis Athletic Club, welke tijd op 12 augustus van het vorig jaar werd gemaakt.

Indonesische tegenspraak hulp rebellen Serawak

DJAKARTA (RTR) — In een door het Indonesische ministerie van Defensie uitgegeven verklaring wordt de van Britse zijde geuite beschuldiging als zouden opstandelingen in Serawak vanuit Indonesisch grondgebied opereren, tegengesproken. Het ministerie noemt deze beschuldiging volkomen onwaar en een poging tot „intimidatie van de VN-missie in Serawak".

Een wordvoerder van het Indonesische ministerie van Buitenlandse Zaken noemde de tentoonstelling in Koetsjing van op opstandelingen buitgemaakte Indonesische legeruniformen, militaire documenten en paspoorten „bedrog".

Brussel opent int. militaire atletiekkamp

BRUSSEL (ANP) — In Brussel is gisteren de strijd begonnen om de internationale militaire atletiekkampioenschappen waaraan 250 atleten uit 18 landen deelnemen. De Nederlander Smits plaatste zich op deze eerste dag in de halve finales van de 800 meter. In de derde serie werd de Nederlander derde in 1 min 56,2 sec. De overwinning was hier voor de Tunesiër Chamman in 1 min. 55,4 sec.

De eerste titel die veroverd was voor de Griek Hatzilaios die in 1 uur 27 min 16,2 sec de 20 km snelwandelen won. De tweede plaats was voor de Amerikaan Zinn met 1 uur 37 min 31 sec., wat een nieuw Amerikaans record is.

In de series van de 400 meter slaagde geen van onze landgenoten zich te kwalificeren voor de halve finales.

Zowel Dekkers in de eerste, Hoogveld in de tweede en Diepstraten in de derde serie, eindigden op de vijfde plaats in resp 50,2 sec, 52,0 sec en 51,4 seconden. Bij het hinkstapspringen werd Hoekstra — wiens beste prestatie 13,73 meter bedroeg — eveneens uitgeschakeld.

De finale van de 10.000 meter werd gewonnen door de Tunesiër Gammoudi in 29 min 54,2 sec. Tweede werd de Belg Clerckx (29.59,6) en derde de Marokkaan.

Independent Oil Workers Union of Aruba

Noticia Especial

E COMITE ELECTORAL ta anuncia na e miembronan di Union coe e eleccion pa officialnan y miembronan di e directiva di e Union lo worde tení DIALUNA, 26 DI AUGUSTUS 1963 for 6 A.M. PA 8 P.M., NA OFFICINA DI UNION GRENSWEG SAN NICOLAS CAMINDA 14 LUGARNAN DI VOTA A WORDE INSTALA.

E Comite Electoral ta recorda e miembronan coe nan mester trece nan KAARTJI CONVOCATORIO y ademas pa indentification nan kaartji di miembro y nan ficha of rijbewijs etc.

Como ta promé biaha den historia di Union coe trahadornan ta bai vota pafor di e portanan di compania, nos ta spera coe tur miembro lo mustra door di nan participation den eleccion coe nos Union ta uno berdaderamente INDEPENDIENTE.

E Comite Electoral ta haya coe no tin mester di acentua e importancia di e votacion aki.

E Comite Electoral ta pidi cooperation di e Chauffeurnan di truck, bus y auto pa duna nan pasaheronan e oportunidad di vota y e Comite Electoral ta pidi cooperation di e miembronan pa garantiza un eleccion tranquilo y digno.

E COMITE ELECTORAL
DI INDEPENDENT OIL WORKERS UNION OF ARUBA

Independent Oil Workers Union of Aruba

Notice!!

THE ELECTION COMMITTEE announces to members of the Union that the elections for officers and members of the Board of the Union will be held on Monday August 26th 1963 from 6 a.m. till 8 p.m. AT THE UNION HEADQUARTERS, GRENSWEG SAN NICOLAS WHERE 14 (FOURTEEN) VOTING BOOTHS HAVE BEEN SET UP.

The Election Committee reminds the members that they have to bring their CONVOCATIONCARD and for identification their membership-card, badge or driverslicense etc.

As this is the first time in history of the company that the workers do their voting outside the gates of Lago we hope that all members of the Union will show by their participation in the voting that our Union is a really INDEPENDENT one!

The Election Committee feels it needless to stress the importance of the ballot.

The Election Committee requests the cooperation of the drivers of trucks, busses and cars to give their passengers the opportunity to vote and the Election Committee requests the cooperation of the membership to guarantee a smooth and dignified voting

THE ELECTION COMMITTEE
of the Independent Oil Workers Union of Aruba

Ingrijpende besnoeiing hulp V.S. aan buitenland

WASHINGTON (RTR). — Het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden heeft vrijdag de regering-Kennedy een zware nederlaag toegebracht door het voor hulp aan het buitenland gevraagde bedrag van 4,1 miljard dollar met 1.025 miljoen dollar te besnoeien. Met amendement inzake deze vermindering werd met 222 tegen 188 stemmen aanvaard, waarbij vele Democraten uit de zuidelijke staten de zijde van de Republikeinen kozen. Slechts een gering aantal Republikeinen stemde tegen de besnoeiing.

Zuidelijke Democraten steunen Republikeinen

Van het bedrag dat voor het fonds voor leningen ten behoeve van ontwikkelingsprojecten was gevraagd, werd 600 miljoen dollar geschrapt. Het voor het program „Alliance for Progress" in Latijns Amerika nodig geachte bedrag, werd met 150 miljoen dollar besnoeid. De ten behoeve van militaire bijstand aan het buitenland gevraagde som werd met 225 miljoen dollar verminderd. Tenslotte besnoeide het Huis het bedrag voor het fonds, waarover de president in onvoorziene noodgevallen kan beschikken, met 50 miljoen dollar.

Particuliere bedrijven

Met 162 tegen 159 stemmen werd echter een amendement aangenomen waarin geëist werd dat minstens 50 procent van de gelden, gestemd voor de ontwikkelingsleningen aan Latijns-Amerikaanse landen, bij particuliere ondernemingen terechtkomen.

De regering hoopt dat de Senaat althans een deel van de besnoeiingen ongedaan zal maken.

Kennedy ontstemd

President Kennedy noemde gisteravond het optreden van de Republikeinen in het Huis van Afgevaardigden „kortzichtig, onverantwoordelijk en door partijbelangen ingegeven". De uitslag van de stemming was volgens hem een „afwijzing" van de politiek ten aanzien van het buitenland, welke sinds het einde van de tweede wereldoorlog door zowel Democraten als Republikeinen is onderschreven.

In een verklaring voor pers en televisie kenschetste de president de stemmingsuitslag als „ongelukkig, onverantwoord en onverstandig". Als de besnoeiïng niet ongedaan wordt gemaakt, betekent dit dat er geen leningen meer kunnen worden verstrekt voor ontwikkelingsprojecten in Perzië, Griekenland, Thailand en „andere landen aan de rand van de door het communisme beheerste gebieden", aldus Kennedy.

Cuba

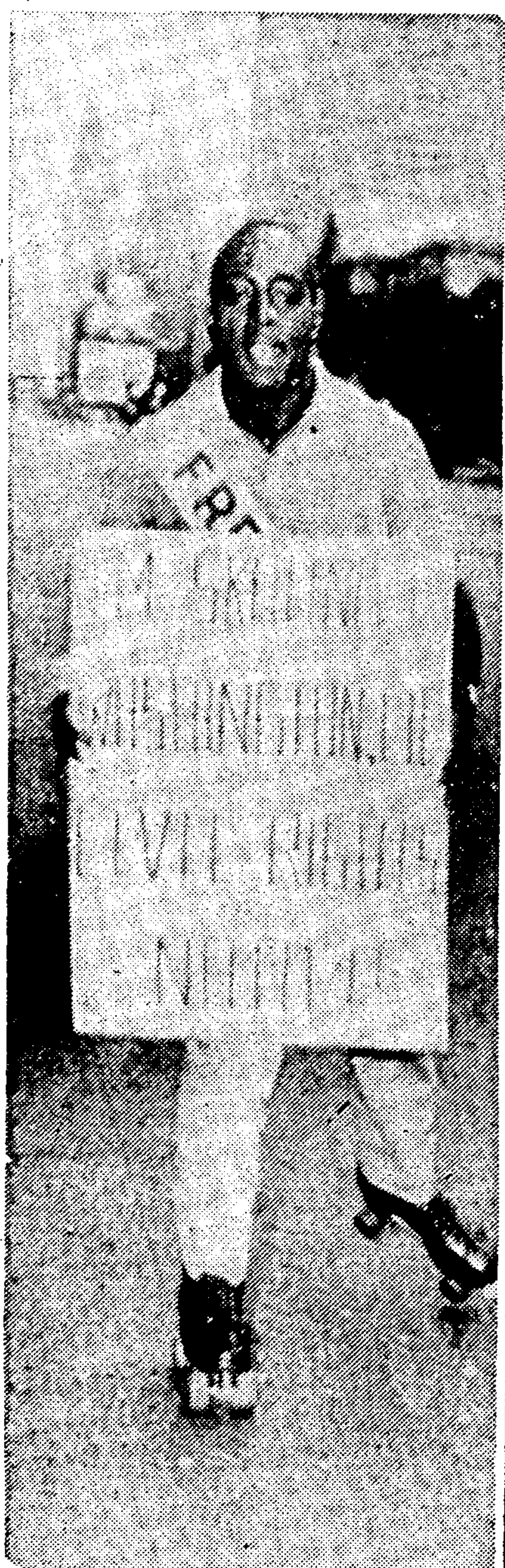
Bovendien zou het Amerikaanse schild tegen eventuele communistische agressie in het westelijke halfrond worden verzwakt. Handhaving van de besnoeiïng zou er op neerkomen, dat de Sovjet-Unie bijna evenveel aan Cuba geeft als de VS aan de rest van de Latijns-Amerikaanse landen. „Dit is niet bepaald de manier om het communisme op dit halfrond te verslaan".

Samenvattend gaf de president als zijn mening te kennen, dat de bedragen die door het Huis voor hulp aan het buitenland zijn goedgekeurd, „duidelijk" onvoldoende zijn. Hij deed een beroep op beide partijen om in de senaat de verminderingen op het gevraagde bedrag ongedaan te maken, met het argument dat het gevaar voor de VS en het westen thans even groot is als in de jaren vijftig, toen het program voor hulpverlening aan het buitenland de steun van beide partijen had.

Na de verklaring van de kennelijk geïrriteerde president liet ook de minister van Buitenlandse Zaken weten, dat hij het optreden van het Huis ernstig opnam. Hij vond dat de besnoeiingen „precies in de spieren van de Amerikaanse buitenlandse politiek snijden".

Burgerrechten

Politieke waarnemers zeiden later, dat de kwestie van de burgerrechten een belangrijke rol heeft gespeeld bij de stemming over Kennedy's program voor hulp aan het buitenland. Kennedy heeft de Republikeinen verantwoordelijk gesteld voor zijn nederlaag. Niettemin hebben diverse vooraanstaande Democraten uit het zuiden vóór de besnoeiing gestemd. Het wetsontwerp gaat nu naar de Senaat.

Ledger Smith, een 27-jarige neger uit Chicago, is op een paar oude rolschaatsen uit zijn stad vertrokken naar Washington D. C. Hij hoopt de 700 mijl tussen beide steden, zo vlot af te leggen, dat hij op tijd in Washington is voor de grote bijeenkomst op 28 aug. waarop voor de rechten van de negers zal worden gedemonstreerd en gepleit. Behalve een bord, waarop staat wat hij doet en een sjerp met het woord „vrijheid", neemt Smith ook twee stel reservewieltjes mee.

Nini Boesman als eerste over Alpen

MUERREN (ANP) — Na gistermorgen om tien voor tien in het Zwitserse Muerren te zijn gestart, is mevrouw Nini Boesman als eerste er in geslaagd in het kader van de hoogalpenballonweek werkelijk de Alpen over te varen. Zij landde gistermiddag na 200 kilometer te hebben afgelegd in het plaatsje Giraffe in Italië, ongeveer dertig kilometer ten westen van Brescia.

CHINA ZOEKT BIJ ROEMENIE STEUN

Vriendschap op steviger basis

PEKING (RTR). — De hoogste leiders der Chinese Volksrepubliek hebben donderdag, bij de herdenking van het feit, dat Roemenië negentien jaar geleden werd bevrijd, hun Roemeense ambtgenoten een boodschap met zeer hartelijke gelukwensen gezonden.

In de boodschap, die is ondertekend door Mao Tse Toeng, voorzitter van het Chinese centrale partijcomité, president Lioe Sjao-Tsji, eerste minister Tsjoe En Lai en de voorzitter van de permanente commissie van het nationale volkscongres Tsjoe Teh, wordt gesproken over de vriendschappelijke Chinees-Roemeense samenwerking. Er wordt voorts de hoop in geuit dat de „diep gewortelde vriendschap tussen onze volken zich verder zal ontwikkelen en een nog steviger basis zal krijgen. De boodschap bevat ook lof voor de Roemeense verrichtingen in het afgelopen jaar.

Buitenbeentje

Roemenië heeft, als enig Europees communistisch land buiten Albanië, van tijd tot tijd iets van hetgeen door Peking, in zijn geschil met het Kremlin, naar voren werd gebracht, gepubliceerd. Gemeld is dat het economische meningsverschillen met de Sovjet-Unie heeft. Roemenië schijnt meer eigen industrie te willen hebben, dan het in de „Comecon", de organisatie voor economische samenwerking der Europese communisten staten, kreeg toegewezen.

Ambtenaren Kongo dreigen te staken

LEOPOLDSTAD (RTR) — De Kongolese rgering heeft de leiders van de belangrijkste vakverenigingen donderdagavond gevraagd in overleg te treden om de staking van het overheidspersoneel die maandag zal beginnen te vermijden.

De minister van openbare Werken heeft in brieven aan de vakbonden geschreven, dat hij de aangekondigde staking onwettig acht. Het statuut volgens welk de arbeidsvoorwaarden en salarisschalen van de ambtenaren zijn herzien, is echter voor wijziging vatbaar, aldus de minister. De ondertekening van dit statuut door president Kasavoeboe vorige maand, was aanleiding tot het aankondigen van de staking.

Pre-historische vondst

GIETHOORN (ANP) — Bij het zandhuizen in het Belterwijde is een bot van een pre-historisch dier aan de oppervlakte gebracht. Dit is thans in het bezit van de heer H. van der Belt in Beltschutsloot (gemeente Wannepeperveen). De conservator van het museum op Schokland, de heer Van der Heiden, meent dat men hier te doen heeft met een dijbeen van een reuzenhert, een diersoort, die ongeveer 20.000 jaar voor christus heeft geleefd.

HUISGENOOT MET SCHAAR GEDOOD

Dader leed aan woede-aanvallen

KAMPEN (ANP) — Na een heftige, plotseling opgekomen ruzie in een woning aan de Groen van Prinstererstraat in Kampen heeft dezer dagen de 24-jarige R. S. uit Kampen zijn huisgenoot, de 54-jarige D. Kanis, van het leven beroofd door het slachtoffer met een schaar zware hoofdwonden toe te brengen. De politie trof de heer Kanis zwaar gewond aan op de vloer van de huiskamer. Een kwartier na aankomst van de politie en een Kamper huisarts overleed het slachtoffer.

S. was de binnenstad ingevlucht. Daar werd hij later bij een cafeteria gearresteerd. Hij werd overgebracht naar het politiebureau. Reeds geruime tijd heerste er een gespannen sfeer tussen ader en slachtoffer. S. is licht geestelijk gestoord en heeft af en toe last van plotseling opkomende woede-aanvallen.

Het slachtofer is een minder-valide los-arbeider. Hij was werkzaam op een beschutte werkplaats in zijn woonplaats. Hij was ongehuwd en woonde bij zijn gehuwde zuster in. De dader, een zoon van deze zuster, een neef van het slachtoffer dus, is fabrieksarbeider. Reeds tweemaal werd hij in een psychiatrische inrichting verpleegd.

Hoger ledental Veiligheidsraad en ECOSOC?

NEW YORK (RTR) — Zestien leden van de Verenigde Naties hebben gisteren schriftelijk voorgesteld het ledental van de Veiligheidsraad en de Economische en Sociale Raad te verhogen. De Veiligheidsraad telt elf, de Ecosoc achttien leden.

De landen hebben dit geschreven aan een subcommissie, die tot taak heeft de mening van de delegaties hierover te peilen. Zij schrijven dat het vraagstuk in de komende bijeenkomst van de Algemene Vergadering ter sprake dient te worden gebracht, maar allen zijn het erover eens dat de tijd niet rijp is voor alghele herziening van het handvest van de Verenigde Naties.

De brieven waren afkomstig van Kongo-Brazzaville, Dahomey, Italië, Jordanië, Libanon, Liberië, Malakka, Nigerië, Pakistan, Thailand, Turkije, Oeganda, Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Uruguay.

Zondag, na de jaarlijkse IJserbedevaart, is een grote stoet Vlamingen met auto's en bussen langs de Noordzeekust van België getrokken om aldus protesteren tegen de verfransing van de Belgische luxe-badplaatsen. In Oostende werden de monstranten, die Vlaamse vlaggen en spandoeken meevoerden, door tegendemonstranten bekogeld met aardappelen.

Het Nederlandse contingent padvinders dat heeft deelgenomen aan de wereld-jamboree in Griekenland is in Nijmegen teruggekeerd. Het 550 man sterke gezelschap arriveerde in dertien bussen. Kennelijk was men algemeen bijzonder tevreden over de goede diensten van de chauffeurs, die tegen het sluiten van de bijeenkomst op de wedren op de schouders werden genomen. Zij hebben dan ook 6000 km achter het stuur gezeten.

Beklaagde onttrekt zich aan proces-Heyde

Dr Gerhard Bohne uit land gevlucht

FRANKFORT/MAIN (DPA) — De 61-jarige voormalige advocaat dr Gerhard Bohne uit Dusseldorp, die in het najaar, tezamen met zijn voormalige chef, prof dr Heyde (alias Fritz Sawade), terecht zou staan op beschuldiging van het om het leven doen brengen in de afgelopen oorlog van Duitse krankzinnigen, is erin geslaagd uit zijn woonplaats te ontvluchten.

De procureur-generaal van Hessen, Fritz Bauer, heeft te Frankfort meegedeeld dat Bohne „met onbekende bestemming uit Dusseldorp is vertrokken". Hij voegde hieraan toe dat Bohne, „vermoedelijk met hulp van gelijkgezinden", de bondsrepubliek heeft weten te verlaten.

Prof. Heyde, Bohne en nog twee anderen worden ervan beschuldigd verantwoordelijk te zijn voor het om het leven doen brengen van ruim 100.000 krankzinnigen en voormalige bewoners van concentratiekampen. Bohne heeft 3½ jaar in voorarrest doorgebracht. Hij werd hieruit om gezondheidsredenen ontslagen, doch hij moest zich wel dagelijks bij de politie in Dusseldorp melden.

Navo achter W.-Duitsland

PARIJS (DPA) — De meerderheid van de Navo-landen heeft op de jongste bijeenkomst van de permanente Navo-raad ieder verdrag ter vermindering van verrassingsaanvallen, waarbij alleen in Oost- en West-Duitsland waarnemers zouden worden gestationeerd, afgewezen. Dit schrijft de „New York Times" vandaag. Van Duitse zijde in Parijs en door het secretariaat-generaal van de Navo werd hierop geen commentaar verleend. In Duitse Navo-kringen werd erop gewezen dat de bijeenkomsten van de Navo-raad geheim zijn.

Marineraketten op weiland terecht

DEN HAAG (ANP) — Vliegtuigen van de Marineluchtvaartdienst mogen niet meer gebruik maken van een bepaalde baan om het oefenterrein nabij Texel binnen te vliegen. Die maatregel is genomen omdat een toestel van deze dienst donderdagmiddag, in die baan twee raketten met cementen kop heeft verloren.

Volgens het hoofd van de Marinevoorlichtingsdienst die dit in antwoord op vragen meedeelde, zijn die raketten in een „volkomen leeg" weiland terecht gekomen, waar zich totaal geen mensen bevonden. Volgens toeschouwers echter zou één van de raketten op minder dan tien meter afstand van enkele op het weiland staande mensen zijn ingeslagen.

Het hoofd van de Marinevoorlichtingsdienst deelde verder mee dat nu al bekend is — hoewel het onderzoek in deze zaak nog wordt voortgezet — dat een technische storing in het afvuurmechanisme van de raketten er oorzaak van geweest is, dat ze te vroeg van het vliegtuig loslieten. Onderzocht wordt verder of misschien ook de vlieger te vroeg op de knop gedrukt heeft, waardoor het te vroeg lanceren van de raketten aan twee oorzaken te wijten zou zijn, namelijk een fout van de vlieger en een technische storing.

Moeilijkheden in Grieks parlement

ATHENE (RTR) — De 79 afgevaardigden van de Unie van de Centrumpartij hebben donderdagavond de vergadering van het Griekse parlement verlaten nadat hun leider, George Papandreou, heftige kritiek had geuit op het zakenkabinet van Pipinelis. Het parlement behandelt een voorstel voor een nieuwe kieswet, dat in de „evenredige versterkte vertegenwoordiging" voor de komende verkiezingen op 3 november voorziet.

Papanddreou noemde het zakenkabinet onbetrouwbaar en zei dat zijn partij uit protest tegen de regering de komende vergaderingen niet zal bijwonene, „omdat de regering niet aan onze eisen van een eerlijke staat door eerlijke verkiezingen onder een eerlijk kiessysteem" tegemoet wil komen. Mijn partij is voorstander van eenvoudige evenredige vertegenwoordiging, zei hij.

Minister Ball naar Salazar en Khan

WASHINGTON (ANP) — De Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken George Ball zal op 29 en 30 augustus in Lissabon besprekingen voeren met leden van de Portugese regering. Dit is donderdag door het Witte Huis bekendgemaakt.

Van Lissabon reist de onderminister door naar Pakistan voor overleg met president Ajoeb Khan op 3 september.

De woordvoerder van het Witte Huis zei dat premier Salazar van Portugal had laten weten, dat de komst van Ball nuttig zou kunnen zijn. Over het bezoek aan Pakistan wilde de woordvoerder alleen maar zeggen, dat er over „kwesties van wederzijds belang" zal worden gesproken.

Misbruik religie in Zuid-Vietnam

ALS men kan geloven wat Boeddhisten in Saigon beweren, werden geloofsgenoten elders in Vietnam door aanhangers van de Diem-regering levend verbrand, omdat zij zich niet wilden bekeren tot het katholicisme. Maar dit kan men kwalijk geloven, sedert andere Boeddhisten deze aanklacht onderzocht en ongemotiveerd verklaard hebben. Andere beschuldigingen echter, minder categorisch ontkend, alarmeren momenteel vooral de Verenigde Staten. De opperbonze Thich Tinh Khiet staat er met het leven van duizenden monniken garant voor, dat de Boeddhisten door de katholieke regering vervolgd en gediscrimineerd worden, terwijl de katholieken louter voorrechten genieten. Geëxalteerde volgelingen van de opperbonze, die niet vragen naar de motieven van zijn campagne tegen de regering, pogen zijn beschuldiging te bevestigen door zich in het openbaar met benzine te begieten en zich levend te verbranden. Tot nu toe zijn er vijf deze „heldendood" gestorven en het aantal vrijwilligers dat hun voorbeeld wil volgen, stijgt met tientallen. Anderen honkten met honderden in de pagode

DE WERELD VANDAAG

van Hue, Phantiet en Saigon, waar zij hongerstakingen hielden. Wanneer er zulke offers gebracht worden, moeten de beschuldigingen tegen de regering toch wel waar zijn.... Doch wanneer men, gelijk Marguerite Higgings van de N.Y. Herald Tribune in de Xa Loi-pagode te Saigon een serie kaarten krijgt aangeboden, die de zeven belangrijkste fazen van de zelfverbranding van de monnik Thich Quang Duc te zien geven, à raison van een dollar, en men dan gevraagd wordt of „de wereldopinie ambassadeur Lodge nu niet zal dwingen om zijn polititk ten opzichte van Diem te wijzigen", ontkomt men niet aan de indruk dat Boeddhistische leiders een bedenkelijk spel spelen en paratiseren op de goedgelovigheid van zowel de monniken als de buitenwereld.

HET is waar dat Zuid-Vietnam geregeerd wordt door de familie clan van de Ngo's, door Ngo Diem de president, Ngo Dinh Nhu zijn broer en raadsman, en vooral door de vrouw van zijn broer. Het is ook waar dat zij als katholieken er een soort Spaanse autoritaire methoden op na houden, dat zij de katholieke Kerk „materieel" laten groeien en bloeien met „sappen", die uit de staatskas vloeien en dat hun broer, de aartsbisschop Ngo Dinh Tuc, geen bedelpriesters de wereld in hoeft te sturen om geldelijke bijdragen voor de missionering. Eenieder, die in de gunst van de president wil staan, bezit en vereert een beeldje van zijn patroon, Sint Jan de Doper. Dat de katholieke godsdienst misbruikt wordt als promotie-brevet staat buiten kijf, evenals het feit dat de regerende minderheid de Boeddhistische meerderheid naar sommige praktijken van de katholieke moraal wil voegen.

Tussen dit en een vervolging van de Boeddhisten, tenminste zoals zij dit voorstellen, ligt echter een breed verschil. De regering helpt ook bij de bouw van pagodes. En de N.Y. Herald Tribune meldde dezer dagen dat het gehele land gestaag doorkruist wordt door „reporters" van het State Department, speciaal om te speuren naar vervolging van Boeddhisten, maar tot nu toe tevergeefs.... Van een godsdienstoorlog in strikte zin is er dan ook geen sprake. Iets anders is, dat de godsdienst aan beide kanten misbruikt wordt.

VANZELFSPREKEND heeft de bevoorrechting van katholieken wrevel veroorzaakt onder de Boeddhisten. Deze misnoegdheid groeide uit tot verzet, toen de regering hun in mei ter gelegenheid van de 2005de herdenking van Boeddha verbood het internationale Boeddhistisch embleem te voeren. Er werd een bom geworpen, die acht mensen doodde. De regering beweert dat communisten dit deden. Boeddhisten beschuldigen de regering. Sedertdien heeft de opperbonze geleidelijk aan van de pagodes propaganda-centra tegen de regering gemaakt. Dat het hem niet zozeer om de bescherming van het Boeddhisme te doen is, blijkt uit de middelen, welke hij aanprijst, en die, zoals zelfmoord, indruisen tegen Boeddha's leer. Zijn extremisme, dat op verre na niet door alle bonzen gevolgd wordt, parasiteert op de wrevel tegen de katholieke reegering om zijn sociale klasse aan het bewind te brengen. Hij hoopt hiervoor een ommekeer teweeg te brengen in Washington, dat tot nu toe in de strijd tegen de communisten alle hulp en vertrouwen schenkt aan president Diem. Het is niet toevallig dat het zelfmoord-voorbeeld van Thich Quang Duc de laatste dagen door drie fanatici werd gevolgd. President Kennedy heeft zijn ambassadeur in Saigon, Frederick Nolting jr., namelijk vervangen door Henry Cabot Lodge. De benoeming van deze zeer bekwame diplomaat voor zulk een klein land, duidt er op, dat Kennedy buitengewone waarde hecht aan de ontwikkeling van niet enkel de strijd tegen de communisten maar ook van de binnenlandse spanningen in Zuid-Vietnam. De zelfmoord-psychose moest Cabot Lodge blijkbaar nog voordat hij naar Saigon vertrok, overtuigen van de ongewenstheid de Diem-regering te blijven steunen. „Naar ik uit Saigon verneem, zei een Boeddhist uitlokkend tot Marguerite Higgins, zal de heer Lodge, zo gauw als hij komt, zich van Diem ontdoen. Dat is ook de reden waarom al die herrie gemaakt wordt.... de Amerikaanse opinie moet gealarmeerd worden". De Boeddhisten oogsten ook werkelijk een, zij het betrekkelijk, succes. De mening, dat zij om hun godsdienst vervolgd worden, wint met de dag veld. 15000 Amerikaanse katholieke en protestantse geestelijken hebben reeds tegen „de vervolging" in Z. Vietnam geprotesteerd, ofschoon zij hun stem nooit hebben verheven tegen de misdaden, die in N.-Vietnam aan Boeddhisten en katholieken worden bedreven. Op Washington, dat de fouten van de Diemregering stellig niet wegcijfert, kan dit weinig indruk maken, enerzijds omdat de Boeddhisten geen veilig alternatief bieden voor de redding van het land, anderzijds omdat men, zoals L'Express schreef, „niet van paard verandert in het midden van de rivier".

80STE JAARGANG No. 14412 Bijvoegsel over Onderwijs ZATERDAG 24 AUGUSTUS 1963

Amigoe di Curaçao

DAGBLAD VOOR DE NEDERLANDSE ANTILLEN

Hoofdredacteur: A. J. M. H. de Mug • Uitgever-drukker: N.V. Paulus Drukkerij, Willemstad • Kantoor: Conscientiesteeg: 27 - 29 • Telefoon alle afdelingen: 2 4 3 6 0 (drie lijnen)

Doorbraak naar eigen Antilliaanse school

KORT na de Tweede Wereldoorlog maakte de bekende Nederlandse illustrator Jo Spier met zijn vriend Piet Bakker een reis naar West-Indië. Zoals te voorzien was, rolde er na enkele maanden een boek van de pers „Onze West", waarin zij in woord en beeld op dikwijls geestige wijze hun impressies hadden vastgesteld. Twee tekeningen kan ik me met name herinneren. De eerste laat 'n wat bedeesd Antilliaans negermeisje voor het schoolbord zien, dat onder 't strenge oog van een zwart-gekapte zuster de zin van het bord leest „Mijn zusje is blond". In de tweede schets, gemaakt in Suriname, zien we een groepje schoolkinderen in de typische mengelmoes van Creool, Hindostaan, Javaan en Chinees met daaronder de alleszeggende zin „100 jaar voor Christus... de Batavieren komen in ons land".

Weg gebaand voor openlegging van Curaçaos cultuurpatroon

Het is zeker bij Spier en Bakker geen gebrek aan stof geweest, waardoor ze zich tot deze twee tekeningen hebben beperkt. Ik maak me sterk, dat ze het aantal gemakkelijk hadden kunnen vertienvoudigen. Immers, het gehele leerplan van de toenmalige school hier en in Suriname was niet alleen geïnspireerd op Nederland, maar sterker nog, het wàs Nederlands tot in finessen en het zou werkelijk enige moeite hebben gekost om het verschil te ontdekken tussen het leerplan van een school in Bolswaard of Poeldijk met dat van menige soortgelijke school in onze Antillen.

Dat het onderwijs in de lagere klassen heemkundig georiënteerd moest zijn en dat de lieve jeugd in deze jaren dus moest lezen en schrijven, rekenen en zingen over personen en dingen uit hun eigen omgeving, was wellicht bekend, maar werd in elk geval nauwelijks in praktijk gebracht. Rustig werden ook in onze Antilliaanse klassen aardappels ingekuild en schoorsteenvegers aan het werk gezet, zagen we ook hier op een december-morgen ineens bij het opstaan de wereld in een sneewkleed gehuld en brachten wij de dag door met dat allervermakelijkste sneeuwballen gooien of dat niet zo onschuldige schotsentrappen in de vaart. En dat alles bij een temperatuur van om en nabij de 30° in de schaduw!

Nieuw-Buinen

In de hogere klassen was het al niet veel beter, daar was de glasblazerij van Nieuw Buinen van even grote importantie als de Shell-raffinaderij naast de deur, was de suikerbiet belangrijker dan maïs en aloë en stonden de Kezen en Oranjeklanten hoger genoteerd dan Arowakken of Azteken. Ook hier weer de miskenning van een allereenvoudigst beginsel, dat het onderwijs in deze leerjaren afgestemd moet zijn op de eisen, die aan het kind later worden gesteld, een afstemming dus op de eigen Antilliaanse maatschappij.

Eerlijkheidshalve moeten we hier

door: Ch. A. VAN KOPPEN

gelijk aan toevoegen, dat dit beeld misschien wat al te donker is uitgevallen. Natuurlijk zijn er in die jaren wel pogingen gedaan om enige verandering in deze situatie te brengen. En met ere kan hier het werk van de fraters worden genoemd, die bv. voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en kennis der natuur getracht hebben met enkele eigen uitgaven dè Nederlandse methode aan te vullen. Dat deze pogingen slechts gedeeltelijk succes hadden, schuilt m.i. vooral in het feit, dat men de sprong niet kon of durfde maken naar een werkelijke vervanging van de Nederlandse methoden. Door het geven van aanvullende stof, hield men niet alleen het Nederlandse programma in al zijn volledigheid in stand, maar bracht op deze wijze ook een niet onaanzienlijke verzwaring in het leerplan, dat toch al niet al te gemakkelijk was.

Het maximale

Dat deze pogingen in die jaren overigens ook door anderen als het maximaal bereikbare werden gezien, blijkt wel uit het grote „Rapport-Ellis", dat in 1945-46 ter voorbereiding van de Rijksconferentie de hier levende opvatting en wensen bestudeerde en vastlegde. We lezen daar:

„Het is aanbevelenswaardig het onderwijs zooveel mogelijk aan de Curaçaosche toestanden aan te passen. De vraag dient dan evenwel beantwoord te worden, hoe dit praktisch moet geschieden. Moeten speciale leerboeken enz. voor Curaçao samengesteld worden, of kan men volstaan met het aanvullen van Nederlandsche boeken?

Het eerste is in het algemeen praktisch te verwezenlijken. Men zal uit de ruime verscheidenheid van Nederlandsche leerboeken, die boeken moeten kiezen, welke voor Curaçao het meest geschikt zijn en zal aanvulling en aanpassing aan het initiatief van den onderwijzer moeten worden overgelaten".

Maar hoe dan ook, in methodisch opzicht leek onze Antilliaanse school tot de jaren vijftig wel wat op een soort Bibelebonse (lees: Nederlandse) berg gebleven, waar Bibelebonse lieden in de Bibelebonse taal spraken over Bibelebonse zaken. De school had wel wat weg van een eiland, dat door een breed water van het eigenlijke leven was gescheiden en waar een toch niet zo gloednieuwe leuze als „niet voor de school, maar voor het leven leren", maar nauwelijks doordrong.

Ommekeer

Pas in het laatste tiental jaren is er op dit punt een duidelijke ommekeer gekomen. Wat in 1945 nog onmogelijk scheen, bleek enkele jaren later te realiseren. In snel tempo verschenen voor de Lagere School nieuwe methoden voor taal, lezen en schrijven, voor aardsrijkskunde, geschiedenis en kennis der natuur, kwam er een eigen atlas, een zangbundel, een serie aardrijkskundeplaten etc., en dit alles niet meer ter aanvulling, maar tot volledige vervanging van de Nederlandse methoden en leermiddelen. En het stemt tot voldoening, dat ook het onderwijs in de Mulo-kopklassen niet achter wenst te blijven en dit tot uiting brengt in recente uitgaven voor Nederlandse taal, aardrijkskunde en geschiedenis.

De verklaring voor deze wel vrij plotselinge didactische activiteit is niet zo heel moeilijk te vinden. In de eerste plaats is er de zeer sterk toegenomen schoolbevolking, die het — voor de L.S. althans — een uitgever aantrekkelijk maakt met een methode op de markt te komen en vervolgens de houding van de landsregering, die met subsidie elke serieuze poging ging ondersteunen. Maar daarnaast is er ongetwijfeld sinds de Tweede Wereldoorlog en de komst der autonomie een verandering te constateren in mentaliteit bij het onderwijs zelf, een verandering, die heel wat verder reikt dan de bereidheid om een nieuwe methode samen te stellen of een aantal aangepaste methoden te accepteren.

Richting kiezen

De vraag, die het genoemde Rapport-Ellis in 1946 kon stellen: „Wat wil men? Vernederlandschen of Cultiveren?", is momenteel nog nauwelijks een vraag. Ten dele uit overtuiging, maar hier en daar slechts gedwongen door de omstandigheden, heeft het onderwijs definitief de weg van de „vernederlandsing" verlaten, beseffend dat een soort van Imitatie-Nederland op het westelijk halfrond slechts een hersenschim kon zijn.

Spijtig genoeg echter betekent dit opgeven van een „vernederlandsing" nog niet, dat men nu doelbewust en systematisch de weg naar „cultivering" heeft ingeslagen. Dat immers zou betekenen, dat men voor alle culturele beïnvloeding en werkzaamheid zijn grondslag heel opzettelijk in het Curaçaose karakter en cultuurpatroon zou zoeken. En zo ver zijn we beslist nog niet.

Nu, twintig jaar later, heeft de wens die de Commissie-Ellis in 1946 nog maar weinig van haar waarde verloren.

„Men moet Curaçao nemen, zoals het is: eilanden met een bevolking door vele banden aan Nederland verbonden, maar door afkomst, temperament, omgeving en klimaat en vele andere factoren wezenlijk verschillend van het Moederland. Iedere culturele apostel moet beginnen realist te zijn. Hij moet de realiteit tot uitgangspunt van zijn activiteit nemen, wil hij niet hopeloos gedesillusioneerd worden, en

(Vervolg op pag. 3)

Een klas in de greep van de wetenschap l.o. Het geboeid gehoor is een boeiend gezicht. Zo moet het ook zijn. Wij hebben niets tegen aardappelmeel en strokarton uit Groningen en aardewerk uit Maastricht, maar de kinderen wonen dichter bij de olie en de haven van Aruba en Curaçao. Ze weten er van mee te praten. Kijk maar, daar steekt er een haar vinger op...

Met (echte) melk meer mans, is een lijfspreuk van de handel in het koninkrijk aan de overzijde. Daar weten wij hier van mee te drinken. Melk is goed voor elk, is hier een nog veel meerzeggend gezegde. Voor elk? In elk geval voor deze meisjes in de klas. Salud.

Indeling groepen heeft nog veel vóór

Regels zijn niet uniform

door: P. J. V. VAN DE ZANDE

WANNEER Uw kind thuiskomt met een rapport waarop drie negens, drie drieën en voor de rest uitsluitend zessen voorkomen, dan kan het vriezen of dooien. Zijn de negens voor rekenen, taal en lezen, terwijl de drieën voor handwerken, lichamelijke opvoeding en zingen werden toegekend, dan gaat dat kind over. Zouden de negens op de plaatsen van de drieën staan en omgekeerd, dan bleef het zitten. In beide gevallen is het punten gemiddelde hetzelfde en voldoende.

Nu heeft men, omdat het niet voor eenieder gemakkelijk is om een rapport goed te interpreteren, behalve punten voor de diverse vakken ook nog de groepsindeling gemaakt. Onder de puntenlijst ziet men dan bij voorbeeld Groep II. Soms staat er dan nog een verklaring bij. Deze komt ongeveer hierop neer:

Groep I Zeer goed
Groep II Goed
Groep III Voldoende
Groep IV Onvoldoende
Groep V Diep onvoldoende.

Voor de groepsbepaling worden gemiddelden berekend, waarbij de hoofdvakken twee keer, soms drie keer meegerekend worden. Voor Curaçao is deze groepsindeling een bekend en vertrouwd begrip. Men gooie ze dan ook niet te gauw overboord.

Men kome niet voor de dag met zwakke argumenten als: de dames op Pisca gebruiken deze groepsindeling om elkaar onaangenaam te zijn.

Wel bezwaren

Toch kleven er wel bezwaren aan deze indeling. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat Pietje behoorlijk er van langs krijgt, omdat hij van de tweede naar de derde groep is gesukkeld. In feite is deze ramp ontstaan doordat hij voor Engels van een negen op een acht is gekomen. De mogelijkheid is daarbij niet uitgesloten, dat Pietje voor die acht nog heel hard gewerkt heeft. Zijn broer Josje kan een flink aantal punten hebben verloren dank zij zijn luiheid en van boven in groep III naar onder in diezelfde groep verhuisd zijn, zonder dat hem dit veel onaangenaamheden bezorgt: hij is immers in dezelfde groep gebleven.

Nu is het rapport weliswaar niet het enige communicatiemiddel tussen ouders en school — er is nog een ouderavond —, maar juist degenen, die men daar graag zou ontmoeten, komen niet.

Voor eigen gebruik

Er is overigens wel reden om aan te nemen — gesprekken op de ouderavond wettigen dit vermoeden — dat de ouders momenteel voldoende het verschil kennen tussen hoofd- en bijvakken. Op verschillende scholen zou deze groepsvermelding op het rapport gerust achterwege kunnen blijven. Hier en daar vermeldt men deze dan ook al niet meer.

Het kan dus in bepaalde gevallen niet meer noodzakelijk of minder gewenst zijn om de ouders te vertellen tot welke groep een bepaalde leerling hoort. Dit houdt evenwel niet in, dat de groepsindeling dan meteen maar afgeschaft dient te worden. Voor het goed leiden van een klas of school is het wenselijk, dat de klasseonderwijzer of het hoofd een goed overzicht heeft over de bezetting van de diverse groepen.

Attentiesein

Beperken we ons tot de klasse-onderwijzer. In het algemeen zal men een vast patroon aantreffen in de ver-

(Vervolg op pag. 4)

door: TJ. DE REUS, arts

Schoolkind met (echte) melk meer mans

WAAROM geeft men aan de kinderen voeding op school? Probeert U, voordat U verder leest, voor zichzelf een antwoord op deze vraag te geven! Waarom geeft men aan de kinderen voeding op school?

Omdat ze er beter van kunnen leren!
Schoolvoeding is slechts een onderdeel van de zorg om het schoolkind. Hoewel er sinds 1800 altijd al artsen geweest zijn, die hun aandacht aan het schoolkind hebben gegeven, kan men eerst van een systematische aanpak spreken in de jaren van na 1900. Met de invoering van de leerplicht kwamen grote groepen kinderen naar de scholen, die onvoldoende bleken te profiteren van het geboden onderwijs, omdat ze thuis onvoldoende te eten kregen.

Vaak is er een impuls nodig om de publieke opinie wakker te schudden. In Engeland was dit de Boerenoorlog. Toen bleek, dat 40 tot 60% van de recruten, die voor het Engelse leger moesten vechten, werd afgekeurd op lichamelijk onderzoek alleen. Dit veroorzaakte zo'n deining, dat als gevolg hiervan in 1906 de Onderwijswet werd afgekondigd, die de verstrekking van schoolvoeding regelde. Kinderen, die niet het volle profijt van het onderwijs konden trekken, omdat ze thuis niet voldoende te eten kregen, werd van gouvernementswege een maaltijd verstrekt. U kan zich voorstellen, dat het krijgen van schoolvoeding **toen** een vernedering was, want het werd aan de armen gegeven.

Hebben de ouders, die NU zeggen: „Mijn kind krijgt geen schoolvoeding, want dat betekent, dat ik ze thuis niet genoeg te eten geef", gelijk? Neen!, want sinds 1906 is er veel veranderd.

De scheiding tussen arm en de rest is weggevallen. En door de arbeidsschaarste gaan vele huismoeders uit werken. Zodat de verstrekking van

VAN VITAMINE WORDT GEEN MEISJE LELIJK

een warme schoolmaaltijd erg op prijs wordt gesteld; meer dan 50% van de Engelse schoolkinderen krijgen hun warme maaltijd op school; en 84% krijgt schoolmelk. Om te stimuleren, dat de kinderen op school blijven eten, wordt alleen de kostprijs van de grondstoffen in rekening gebracht; de kosten van het koken en opdienen zijn voor de regering.

In de stad Luton, dat ongeveer evenveel inwoners als Curaçao telt, worden dagelijks 11.000 schoolmaaltijden verstrekt. Ik was daar op een Mulo-school, waar de kinderen samen met de leerkrachten hun maaltijden gebruikten, gast. De diëtiste mej. Hughes vertelde, dat de kinderen zo niet alleen een goed uitgebalanceerde maaltijd kregen, maar tevens tafelmanieren leerden. Wat ze voor de meisjes — de huisvrouwen van morgen — erg belangrijk vond, was dat ze tevens onderwezen kregen hoe een goede maaltijd samengesteld moest zijn; hier werd het bestedingspatroon van de toekomstige huismoeder gevormd. U ziet, dat in de loop van 50 jaar het onderwerp schoolvoeding een heel ander aanzien kan krijgen.

Hoe is 't nu met de schoolvoeding op Curaçao?

Op Curaçao is de schoolvoeding heel anders geregeld, omdat de omstandigheden zo anders zijn. Toch is de eerste start als in Engeland geweest. Er werd 200 gram brood met boter en beleg (jam, kaas, pindakaas) gegeven, melk, en vruchten.

Op Curaçao krijgen de kinderen, evenwel voldoende te eten. D.w.z. de kinderen krijgen thuis wel voldoende calorieën. Degenen belast met de schoolartsendienst hebben dus gezocht naar andere wegen. En dit heeft er toe geleid, dat men nu stuurt naar verstrekking van alleen vitaminetabletten en melk.

Waarom?

Eiwitten komen zoals de naam al aanduidt, in het ei voor; ook in melk, vlees, sojabonen, enz. In het algemeen kan men zeggen, dat eiwitten van dierlijke oorsprong beter zijn dan die van plantaardige oorsprong. Eiwitten zijn van enorm groot belang voor het opgroeiende organisme. Oordeelt u zelf maar: een ei levert een compleet kuiken en melk maakt van een kalf een koe. Een kind heeft melk nodig, omdat het groeit. Wist u bv., dat een kleuter per kilo lichaamsgewicht vier maal zoveel melk nodig heeft als een volwassene?

Omdat deze eiwitten zo belangrijk zijn, noemt men ze ook wel proteïnen, een naam, die is afgeleid van het Griekse woord protos = eerste; d.w.z. proteïnen zijn stoffen, die van het eerste belang zijn en vooral bij een opgroeiend kind. Vandaar dat bij de schoolvoeding op Curaçao zo de nadruk gelegd wordt op de melkverstrekking.

Waarom geeft men ieder schoolkind vitamine-tabletten?

Vitaminen zijn stoffen, die voor het leven — vita is het Latijnse woord voor leven — erg belangrijk zijn. Deze vitaminen worden samen met ijzer ter voorkoming van bloedarmoede gegeven.

Kinderen interesseren zich alleen maar voor een snoepje en zolang deze vitaminendragers gezien worden als een snoepje, slikken ze deze. Onder de grotere meisjes is het wel eens voorgevallen, dat ze er geen wilden hebben, omdat ze bang waren, dat ze er lelijk van zouden worden! Praat daar nu eens met een ernstig gezicht tegen!

Op Curaçao kan men dus niet zozeer spreken van schoolvoeding als wel van additionele voeding samengesteld naar de nieuwe inzichten op dit gebied. Het is een onderdeel van de zorg van overheidswege, die ook geneeskundig onderzoek, vaccinatie en iminunisatie omvat, een zorg, waar u recht op heeft, omdat diezelfde overheid u verplicht uw kinderen naar school te sturen.

Zijn we met de schoolvoeding klaar? Neen, er wordt verder aan gewerkt; deskundigen van binnen- en buitenland blijven de problemen van de schoolvoeding bestuderen; en ook de problemen van Curaçao worden daarbij onder de loupe genomen: voor het belang van het onderwijs en het welzijn van uw kind.

Becher's HET KLEDINGPALEIS VOOR HET GEHELE GEZIN

THANS GEHEEL AIRCONDITIONED
kwaliteits-artikelen zoals:
* LOVE JURKJES
* PALM ISLAND SPORTKLEREN
* BRUXTON JONGENS SPORTHEMDEN
* CAPEZIO BALLETARTIKELEN
* MIRRORTEST PAKKEN
* LOSSE PANTALONS en
* SPORTJASSEN

In onze Dry Cleaning „EUROPA" worden uw colbert en pantalon GRATIS pasklaar gemaakt en vakkundig opgeperst.
Gespecialiseerd in al uw balletbenodigdheden en, zolang de voorraad strekt 1 miniatuurschoen CADEAU!

Becher's

VOORDAT UW KINDEREN WEER NAAR SCHOOL GAAN,
neem ze eens gezellig mee uit. Ga met hen
LEKKER ETEN bij
SCALA
..in de Nassaustraat 54, tel. 1762.

KOOIJMANS-MES SCHOOLMEUBELEN gedegen vakmanschap

LUIJENDIJK KLEUTERMATERIAAL de grootste sortering

LINHA SCHOOLBEHOEFTEN van wereldwijde reputatie

AGENTEN voor de NEDERLANDSE ANTILLEN

KOOIJMAN'S AGENCIES

TELEFOON 35150

KNIP DIT UIT! HET HEEFT WAARDE!

BEHALVE DE BESTE BANDEN EN ACCU'S HEEFT

DAVID CAPRILES & CO. SALINJA

HONDERDEN KWALITEITSPRODUKTEN VOOR UW AUTO:

zoals:

- Autozitjes
- Vloermatten (ook per meter).
- Zeemlappen
- Poetsdoeken
- Dupont Polish & Was
- Dupont Radiator Produkten
- Remolie
- Plastic Bekledingstoffen Etc.
- G.E. & Philips Autolampen
- Accu Kabels en Klemmen
- Wielsleutels
- „HERDER" Solingen Gereedschap
- Banden drukmeters
- Voet- en Handpompen
- Auto Krikken (Jacks)
- Motor Olie
- „Hitachi" Auto-Radio's en Slot Antenne's Etc.

KNIP DEZE ADVERTENTIE UIT EN LEVER HEM IN BIJ

DAVID CAPRILES & CO. SALINJA

EN U KRIJGT GRATIS EEN PLASTIC PORTEMONEE

ZORGT DAT UW KINDEREN IN HET NIEUWE SCHOOLJAAR GOED GEKLEED GAAN.

Wij bieden voor de schoolgaande jeugd: broeken, hemden, kousen, lappen stof om leuke jurken te maken, jongensbroeken, zakdoeken, thermosflessen, broodtrommeltjes, tassen enz. Doch bovenal bieden wij voor Uw geld.... KWALITEIT.

WAT U BIJ **LA LINDA** KOOPT, GAAT LANGER MEE.

SCHOOLSCHOENEN!!!
SCHOOLTASSEN!!!
de beste . . .
de sterkste . . .
tegen de laagste prijs.
Men zegt, met recht:

WIE ZOU NIET IN **HARTOG'S** SCHOENEN WILLEN STAAN!

Aruba's vooruitgang is mede te danken aan

Petronia & Croes Aruba N.V.

die reeds vele scholen bouwde.

LAAT UW KINDEREN WANNEER ZIJ MOE VAN SCHOOL KOMEN, DIE HEERLIJKE OPWEKKENDE

"Mr" COLA

(verfrissend!) DRINKEN.

★

De JULIANA LIMONADEFABRIEK geeft nu een prachtige

Transistor radio

met een waarde van 24 gulden! (6 transistors!) voor slechts

15 GULDEN! en 48 DOPPEN

van "Mr" Cola, Tops sodawater of Big Boy limonade (mogen ook verschillend zijn).

BESTEL VANDAAG NOG EEN KRAT BIJ UW KRUIDENIER OF BIJ DE

JULIANA LIMONADEFABRIEK

Penstraat 62 Tel. 11616

Drink altijd
"Mr" COLA, BIG BOY, TOPS!

ZELFS OP SCHOOL VRAGEN DE KINDEREN AAN ELKAAR:

DRINK JIJ GEEN FRIESE VLAG MELK?

Geef ook Uw kinderen de beste melk afkomstig van de beste koeien van Holland,

dat is FRIESE VLAG MELK

(met waardepunten voor prachtige boeken)

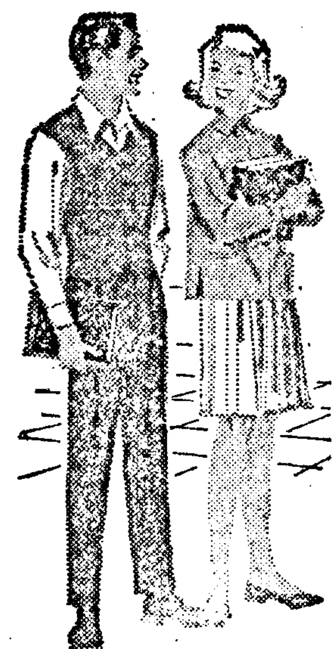
Imp. Jan Bodegom & Co. (Aruba) N.V.

ORANJESTAD - TELEFOON 1284 - 1402

NAAR

SCHOOL

KOOP OP TIJD DE SCHOOLBEHOEFTEN VAN UW KINDEREN

Profiteer van onze SPECIALE SCHOOLAANBIEDING

GEDURENDE DE MAAND AUGUSTUS

SPECIALE KORTING

op alle

SCHOOLBEHOEFTEN

(behalve op boeken en agenda's).

KOOP GEZELLIG!
KOOP BIJ DE

Hollandsche Boekhandel

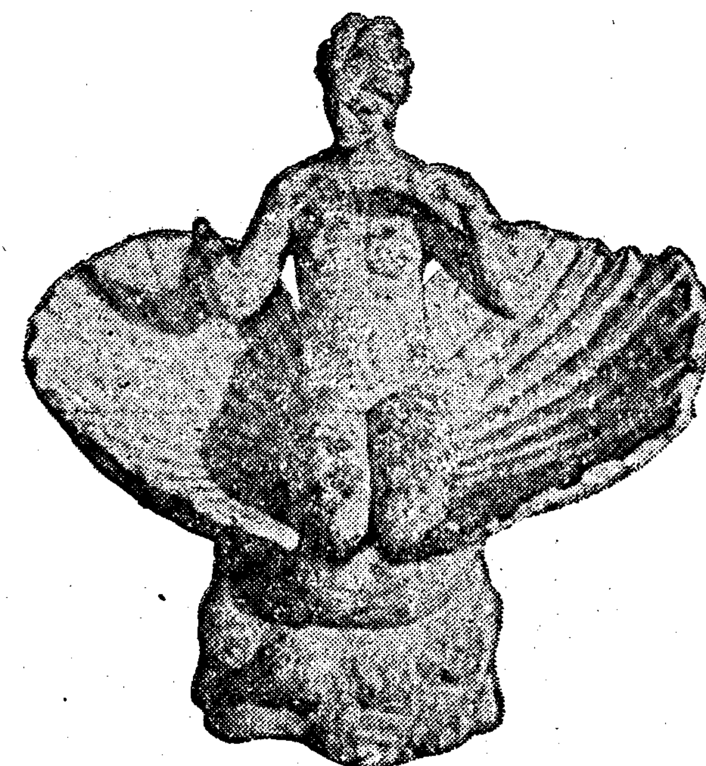
DE DRANK MET DE SPECIFIEKE COCOSNOOT SMAAK.
GEZOND EN VERFRISSEND.

●

BRITANIA INCORPORATED

Tel. 12378 - 12678

Waarom een schelp als handelsmerk?

Volgens sommige lezingen zou Venus geboren zijn uit een schelp, weer andere beweren, dat zij na haar geboorte uit de zee op een schelp gezeten aan land is gebracht.

SEDERT de oudheid verwierf de Pectenschelp betekenis als symbool van de zee, van de reis en van de ondernemingsgeest. De schelp wordt in verband gebracht met de geboorte van Venus uit de zee. Zij werd als embleem gevoerd door de pelgrims bij hun bedevaarten naar Santiago de Compostella met zijn relikwieën van St.-Jacobus en door de kruisvaarders bij hun ondernemingen naar het Heilige Land.

Als handelsmerk van de maatschappijen van de Koninklijke/Shell Groep is de Pectenschelp nog steeds het symbool van ondernemingsgeest. Onder deze banier verrichten de mannen van Shell exploraties in verre aardstreken ten einde 's werelds olievoorraad te verrijken. Wetenschapsmensen van Shell verrichten hun speurwerk om te geraken tot nieuwe produkten uit petroleum — nieuwe plastics die enorme hitte kunnen weerstaan, nieuwe toepassingen van kunstmest om de voedselvoorraad van de wereld te helpen vergroten en, vanzelfsprekend, nog betere benzines en motoroliën.

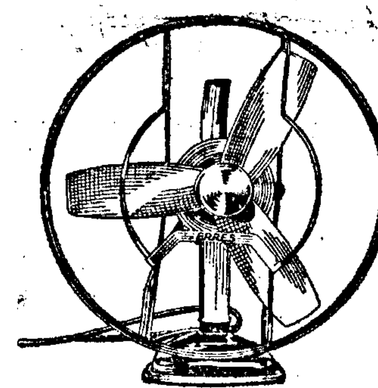
Waar U het ook ziet, laat dit SHELL-embleem voor U het kenmerk zijn van integriteit en U doen denken aan de duizenden mannen en vrouwen die gewikkeld zijn in een nimmer eindigende navorsing van het voortreffelijke — van nieuwe ideeën, nieuwe produkten, nieuwe wegen om de mensheid beter te dienen.

OP SHELL KUNT U REKENEN!

„Muskiet tegen muskiet"

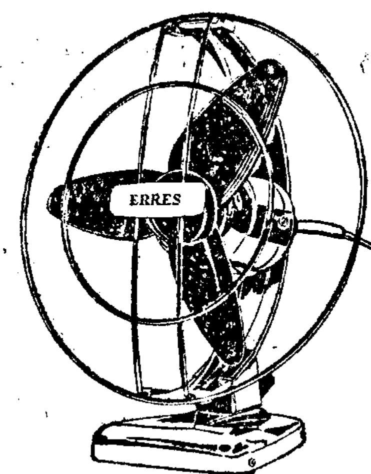
„Wat hebben wij het moeilijk, sinds Colon, afd. Elektronika, Erres Ventilatoren verkoopt om ons te verjagen en wel tegen zo'n lage prijs"

Model VT 41

Deze prachtige ventilator is een juweel! En goedkoop. Kijk U maar naar de prijs!

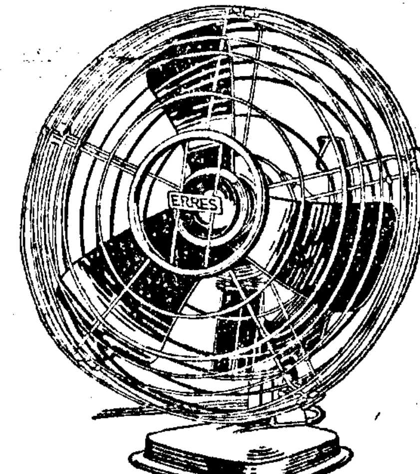
Slechts f 38,75

Model VT 51

Dit 12 inch model heeft 2 snelheden. Heerlijk koel. En wat een prijs!

Slechts f 44,95

Model VT 71

Dit fantastisch apparaat kan men in alle richtingen stellen. 3 snelheden. Het wordt heerlijk koel in Uw huis.

Slechts f 75,85

Uw oude ventilator is nu 10 gulden waard bij aankoop van één dezer Erres Ventilatoren.

INDIEN U BIJ ONS ALS REKENINGHOUDER STAAT INGESCHREVEN

KUNT U ER ZEKER VAN ZIJN DAT U DE BEST MOGELIJKE SERVICE ONTVANGT

BIJ
EDWARDS HENRIQUEZ
DRAAIT NAMELIJK
ALLES

OM U,
DE CLIENT

N.V. EDWARDS, HENRIQUEZ & CO'S BANK, Curacao

Affiliatie op Aruba:
„ARUBA COMMERCIAL BANK"

Affiliatie op Bonaire:
„BONAIRE COMMERCIAL BANK"

DE BANK
WAAR U GOED ZIT

Wensen van een onderwijzer

WERKLOZENVRAAGSTUK ALS ZWAARD BOVEN ONDERWIJS

Groot deel opvoedend werk gaat nu verloren

door: G. P. MOUS

HET is sympathiek, dat het aantal wensen die we mogen uiten, niet bepaald is. Gesteld, dat we slechts één wens mochten doen. We zouden heus niet lang hoeven na te denken. Bovenaan op de verlanglijst staat: volop werk in de Antillen. Het werklozenvraagstuk hangt als een dreigend zwaard boven ons onderwijs. Of liever: dat zwaard heeft al toegestoten.

Een groot deel van ons opvoedend werk gaat verloren, als onze leerlingen na het verlaten van de school maanden en maanden doelloos rondzwerven. Tijdens de schoolperiode missen onze jongelui bovendien een stimulans om zich extra in te spannen. Waarom zouden ze? De toekomst is voor velen nagenoeg uitzichtloos. Het ontbreken van werkgelegenheid heeft ook nog tot gevolg, dat de onderwijssituatie ontwricht wordt. Er zijn n.l. leerlingen die alleen nog maar op school blijven om onder dak te zijn. Dit is vaak voor hen de enige reden om de studie voort te zetten. Ofwel ze kiezen een bepaalde richting, niet omdat ze er zich bijzonder toe voelen aangetrokken of omdat ze er capaciteiten voor hebben, maar louter omdat men de hoop heeft in die richting althans nog een baantje te vinden.

Wat moet de schoolleiding in zulke gevallen doen? Weigeren ze aan te nemen en ze de straat opsturen, hen veroordelen tot niets doen? Hier moeten moeilijke beslissingen genomen worden. Uitbouw van het technisch- en huishoudonderwijs heft het probleem maar gedeeltelijk op. Er moet werk komen. Werk op de Antillen, want bij jongelui van veertien a zeventien jaar komen aandragen met de leus „emigreren" is niet verantwoord.

Het zou ons werk als onderwijzer veel zinvoller maken en ons onderwijs een gezondere sfeer geven, indien wij de toekomst hoopvol tegemoet konden gaan en zeker wisten, waarheen de Antilliaanse jeugd te stuwen.

Levenssfeer

We mogen meer dan één wens doen. Geef dan, dat onze jeugd opgroeit in gezonde gezinsomstandigheden.

We stappen een klas binnen. Wat een weldadige sfeer. Hoe vredig lijkt alles. Lijkt! Onze leerlingen zijn geboren toneelspelers. Bij een groot deel van hen vermoedt men niets van de ongelukkige leefomstandigheden, waarin zij verkeren. Gaat men wat dieper peilen, dan stoot men bij velen — gelukkig niet bij allen — op heel wat tragedies die zij té jong te verwerken krijgen. Zeer velen zijn gestoord in hun affectieve leven en deze stoornissen beïnvloeden ons werk in ongunstige zin. Wij staan machteloos tegenover deze situatie en kunnen slechts hopen, dat wij erin slagen de jeugd die thans op de schoolbanken zit, zo ver te brengen, dat zij straks zal zorgen voor het stichten van gezonde gezinnen, waar liefde tussen de ouders onderling en liefde voor de kinderen op een verantwoorde wijze worden gedistribueerd.

Eigen methode

Nóg een wens: dat we er nog beter in mogen slagen de afstand school én Antilliaans leven te overbruggen.

In het verleden was onze school te levensvreemd. Men ging uit van toestanden, die het Antilliaanse kind onbekend waren en bleven. Men leerde vaak zaken die het kind meende niet te kunnen gebruiken. De school vormde een wereldje apart. Voor hem misschien wel een aantrekkelijk en prettig milieu, dat hem een zekere bescherming en rust gaf. Maar als de schooldeuren 's middags achter hem dichtgingen, dan stapte hij een andere wereld binnen met andere normen: de school werkte te weinig door buiten haar muren. In de laatste jaren tracht men door het ontwerpen van eigen Antilliaanse methoden die muur te doorbreken en de school dieper te doen ingrijpen in het gewone leven. Zo hopen we dat de godsdienstig-zedelijke vorming zich niet zal beperken tot het aanbrengen van een laagje vernis, maar dat we kunnen komen tot een diepe geloofsovertuiging en -beleving. Dat normen en gewoonten die de school voorhoudt als zijnde noodzakelijk in een gezonde maatschappij, ook in het leven een toepassing zullen vinden. Dat er werkelijk cultuuroverdracht plaats vindt.

Burgerzin

We hopen, dat we onze jeugd niet alleen leert lezen, maar dat we een leesgewoonte kunnen vormen, waardoor de ontwikkeling ook na de schoolperiode doorgaat en gevoed wordt. Dat onze geschiedenislessen de interesse mogen opwekken voor het actuele wereldgebeuren en hen opvoeden tot goede staatsburgers; dat de aardrijkskundelessen de eilandsgrenzen mogen doorbreken, het Antilliaanse landschap geen onbekend gebied mag blijven en dat door de belangstelling voor eigen cultuur een levendige interesse mag ontstaan voor die van andere volkeren. Voor dit alles is het nodig, dat de onderwijzer het Antilliaanse kind en milieu met zijn behoeften kent en begrijpt.

BLO-scholen

Wij zouden verder gaarne een ingrijpende verbetering zien van de onderwijssituatie o.a. door het oprichten van b.l.o.-scholen.

Er wordt van ons dikwijls het onmogelijke verwacht. Men stopt een aantal kinderen (in de aanvangsklassen vooral bij het g.l.o. een te groot aantal) in een klas en wij moeten aan slag. In die klas zitten echter kinderen voor wie de gebruikte methode verkeerd en het leerplan ongeschikt is. Zij hebben een eigen soort onderwijs nodig, een onderwijs dat hun tot heden onthouden wordt. Daardoor doet men niet alleen deze groep onrecht, maar ook alle overige klasgenoten die door de aanwezigheid van deze zwak-begaafden zeer geremd worden. Bovendien ontstaan er in de middelklassen veel te grote leeftijdsverschillen. Er zijn tal van derde klassen, waarin de leerlingenleeftijd varieert van zeven tot dertien, veertien jaar. Deze toestand levert vaak ongewenste spanningen op.

Door het stichten van b.l.o.-scholen zou men niet alleen de leerlingen met leermoeilijkheden helpen, maar ook de andere. Aldus zou men de Antilliaanse school gezonder en ons werk efficiënter maken. Het zou niet alleen een daad zijn die getuigt van een goed onderwijsbeleid, maar ook van wijs koopmanschap. Helaas moeten we constateren, dat we al jaren en jaren wachten.

Vreemde talen

Wij mogen ons de laatste tijd verheugen in een grote publieke belangstelling in zake het vreemde talen-onderwijs op de lagere school. Wij hopen, dat men dit probleem in groter verband ziet: in een streven naar een goede werkverdeling op de lagere school, het streven naar het bereiken van betere resultaten en grotere efficiency. We zitten met een lagere-schoolsysteem, dat op de huidige dag slechts door een vierde deel van de leerlingen zonder struikelen kan gevolgd worden. Drievierde deel blijft onderweg achter. We moeten die getallen zien om te draaien.

Rekenen

Ook zijn we helemaal niet tevreden over de resultaten van ons rekenonderwijs. Wij hebben hier te doen met een complex van moeilijkheden o.a. veroorzaakt doordat de leerkrachten in de lagere klassen hun handen vol hebben met het aanleren van de nieuwe voertaal, waardoor te weinig tijd overblijft voor het aanbrengen van een stevige fundering voor het rekenen. En die is allernoodzakelijkst. Er moet dus een andere werkverdeling komen. Of moeten we de oplossing zoeken in een andere richting b.v. het verplicht stellen van een jaar kleuteronderwijs, waarin de nadruk valt op het leren spreken van de voertaal? In sommige landen met soortgelijke moeilijkheden heeft men met dit experiment zeer gunstige resultaten bereikt.

Experimenteerschool

Voor het lossen van dergelijke problemen kunnen wij op de Antillen niet terugvallen op een wetenschappelijk gericht vooronderzoek. In vele gevallen voelen wij dit gemis zeer sterk. Zo beschikken wij voor de Antilliaanse lagere-schooljeugd ook nog steeds niet over voldoend geijkt test materiaal o.a. op sociografisch, taalkundig en psychologisch gebied betrekking hebbende op specifiek Antilliaans terrein. Wetenschappelijke belangstelling voor de problemen van onze Antilliaanse school zou ons zeer welkom zijn, mét de instelling van experimenteerscholen waarin men, voordat men overgaat tot reorganisatie, de voorgestelde maatregelen onder deskundig toezicht „uitprobeert".

Persoonlijke contact

En als we nu toch aan het wensen zijn: dat degenen die aan school leiding moeten geven ook de gelegenheid krijgen die leidinggevende taak te vervullen. Veelal hebben zij een volledige onderwijstaak met af en toe een vrij lesuurtje, dat óvergevuld is met tal van kleine karweitjes die noodzakelijk onder schooltijd moeten gebeuren. Gelegenheid om tijdens de schooluren te leiden en te stuwen, jonge leerkrachten de goede weg te wijzen, is er helaas te weinig. Er bestaat te weinig kans om tot een nader persoonlijk contact met de leerling te komen en aandacht te schenken aan individuele moeilijkheden of speciale situaties. Op dit gebied kunnen wij van de Amerikaanse school nog heel wat leren.

Ook zou het gewenst zijn, indien men van hogerhand kwam tot het coördineren van deze leidinggevende personen, zodat men ervaringen zou kunnen uitwisselen, gezamenlijke moeilijkheden bespreken, oplossingen zoeken, nieuwe ideeën doorgeven.

Het onderwijs is zowel lands- als eilandszaak. Mogen we dus wensen — en we hebben vooral het oog op Curaçao — dat er een vruchtbare samenwerking tussen deze instanties zal bestaan in het belang van het onderwijs.

Wanneer men verder enkele laden van bureaus zou opentrekken, dan zou men tal van zaken aantreffen die al lang konden zijn afgewerkt, indien er beslissingen waren genomen. Dit slepend houden van zaken vertroebelt een gezonde werksfeer en is de oorzaak van heel wat ergernis en energieverspilling.

„Zuinig aan"

Op het ogenblik is „zuinig aan" het devies. Dat is begrijpelijk. Maar daardoor zitten we opgescheept met heel wat — vaak totaal ongeschikte — noodlokalen en overvolle klassen. Een verre van ideale toestand voor het geven van goed onderwijs. Ook de bouw van zeer eenvoudige gymnastiekzalen en handenarbeidlokalen staat al jaren stop. Moge de beurs wat ruimer worden en bij het aantrekken van diverse steunfondsen het onderwijs niet vergeten worden.

Het aantal wensen was door de redactie niet bepaald en wij zouden door kunnen gaan. Belangrijker dan de formulering is echter de vervulling ervan. Hierdoor zouden wij niet alleen nog meer voldoening vinden in het interessante werk dat wij op de Antillen mogen verrichten, maar zou dat vooral een weldaad betekenen voor het Antilliaanse kind en de gehele maatschappij.

Doorbraak naar eigen „Antilliaanse school"

(Vervolg van pag. 1)

wat erger is, meer kwaad dan goed doen aan deze bevolking en daardoor aan de Nederlandsche zaak. Dit is een zeer belangrijk punt, waarop de toekomstige culturele activiteit hier grondige herziening vraagd."

Tot synthese

Er is echter een mogelijkheid, dat er voor dit probleem een oplossing komt, die in 1946 niet viel te voorzien. Ik denk hier aan de kleine 300 Antilliaanse jongens en meisjes, die nu op Curaçao een opleiding volgen tot onderwijzer of onderwijzeres. Als men zich even realiseert, dat het basis-onderwijs op Curaçao niet meer dan een duizend leerkrachten telt, dan zal het duidelijk zijn, dat nog in deze generatie het lager onderwijs geheel, en de Mulo-kopschool voor een groot gedeelte zal worden verzorgd door deze jongens en meisjes. Het onderwijs, dat zij dan zullen geven, of beter gezegd, de mentaliteit, waarin ze dit zullen doen, zal voor een aanzienlijk deel gaan beslissen, of vier eeuwen contact tussen Nederlands en Curaçaos cultuurpatroon vruchtdragend voor dit eiland zijn geweest.

Zullen deze jongens en meisjes opgroeien in een gepaste trots op hun eigen cultuurbezit? Zullen ze daarnaast, door hun contact met de Nederlandse (of noem het wat mij betreft Westeuropese) cultuur zich hebben opengesteld vóor het beste, dat deze cultuur te bieden heeft? Zullen zij er in slagen om tot een synthese te komen, die het beste van beide cultuurpatronen op evenwichtige wijze in zich verenigt? Het zijn allemaal vragen, waarop we het antwoord voorlopig schuldig moeten blijven.

Leidraad

In de 150 jaar, dat hier op Curaçao onderwijs op noemenswaardige schaal wordt gegeven, heeft men ettelijke malen getracht om in voldoende mate eigen mensen voor de school op te leiden. Steeds weer eindigde elke poging in een hele of halve mislukking. Nu, eindelijk, zijn we ineens op de goede weg, maar dat houdt tevens de plicht in voor de overheid, schoolbestuur en leraren, om aan deze opleiding een zeer bijzondere aandacht te schenken.

Laat deze as. onderwijzers, die een volgende generatie zullen leiden, toch vooral in kennis komen met hun eigen cultuur, richt hun aandacht op de geschiedenis en de opbouw van hun eigen volk, leer hun hun eigen land en zijn plaats in deze wereld kennen, doe hen de natuur om hen heen ontdekken en waarderen en confronteer hen — ook op school — met hun eigen Papiamento, hun beste dichters en musici.

Geef een „vak" als Culturele en Maatschappelijke Vorming de functie, die het verdient: een introductie in het leven van hun eigen gemeenschap en maak er geen verlengstuk van voor het een of andere leervak. En laat naast dit alles het Nederlandse programma niet doorbuigen onder een overvloed van examineerbare, parate kennis, maar laat het een leidraad zijn voor persoonlijkheidsontwikkeling, een vorming van hoofd en hart.

VREEMDE TALEN BIJ L.O.

Veel te groot deel van schoolgaande jeugd kan program niet aan

door: E. F. FONTILUS

DE Antillianen hebben steeds begrepen, dat een behoorlijke kennis van de talen Spaans en Engels voor hen een noodzakelijke vereiste is. Het Papiaments, de moedertaal van de Antilliaan, wordt slechts door ongeveer een 150.000 mensen gesproken, zodat alle communicaties met de grote buitenwereld via 's andere taal moeten geschieden. Ook de positie van de Antillen als een belangrijk knooppunt van lucht- en zeewegen tussen de beide Amerika's en tussen West-Europa en een groot deel van de wereld, en daarbij nog zijn groot belang als handels- en industriecentrum in het Caribisch gebied, maken het tot een gebiedende eis, dat de Antilliaan meerdere talen beheerst.

Invoering van leerplicht en sanering gaan voorop

De kennis van de vreemde talen, in het bijzonder die van Spaans en Engels, en bijgevolg het onderwijs in de bovengenoemde talen, hebben zich steeds in een zeer grote belangstelling van het Antilliaanse volk kunnen verheugen. Reeds een veertigtal jaren geleden begon men in de 4de klas al met het onderwijzen van Spaans en Engels. Dit onderwijs werd gegeven als basis voor het verdere onderwijs in deze talen in de kopklassen van onze MULO-scholen. De methodes die men gebruikte waren deels van eigen bodem en deels van Nederlandse makelij. In de loop der jaren is dit alles veel veranderd.

Men kwam steeds meer tot de overtuiging, dat andere zeer belangrijke vakken op de lagere school erg te kort gedaan werden door zoveel uren aan de vakken Spaans en Engels te besteden. Dit werd een van de redenen waarom men begon met het uitbannen van het onderwijs in de vreemde talen op onze lagere scholen.

Momenteel wordt er over het algemeen slechts in klas 6 Engels en Spaans onderwezen. Voor het Spaans kregen we betere, modernere, Antilliaanse methodes. Er zijn scholen waar ook in de 5de klas een vreemde taal onderwezen wordt. Op vele scholen wordt dit onderwijs nog steeds beschouwd als basis voor het onderwijs op de MULO en HBS.

Spelenderwijs ?

Wat waren en wat zijn de resultaten van dit onderwijs?

Het gemak waarmede vele Antillianen Engels en Spaans aanleren en bijgevolg ook dikwijls de buitengewone handigheid waarmee zij deze talen hanteren, hebben bij menigeen van onze mensen de mening doen postvatten, dat iedere Antilliaan zijn vreemde talen spelenderwijze leert en dat het onderwijs op de lagere school de beslissende rol speelt.

Jammergenoeg komen wij na een kritische beschouwing van de toestand tot een geheel andere ontdekking. De toestand is in werkelijkheid anders dan men dit in het algemeen voorstelt.

Drie groepen

Er is zeer zeker een groep die twee, drie en soms meer talen op een zeer bewonderingswaardige wijze beheerst en er ook dagelijks blijk van geeft. Maar deze groep is betrekkelijk klein. Wij vinden deze groep vooral in de handelssector.

Een tweede en grotere groep vormen zij, die zich in twee of meer talen weten te redden en een alledaags gesprek kunnen voeren, doch die niet gerekend kunnen worden tot degenen die de talen vlot beheersen.

Van de zeer grote groep die overblijft kan beslist niet gezegd worden dat ze meerdere vreemde talen spreken.

Ofschoon bij de eerste twee groepen de invloed van het onderwijs in de vreemde talen tijdens hun jeugdjaren beslist niet mag worden onderschat, moet toch geconstateerd worden, dat een groot deel van de aanwezige kennis buiten de school is verkregen. Bij de groep chauffeurs, havenarbeiders en kelners bijvoorbeeld zijn er velen, die buiten het Nederlands nooit een vreemde taal op school hebben geleerd. Onze oudere bevolking heeft vroeger de zogenaamde GLO-A scholen bezocht waar geen vreemde talen worden onderwezen buiten het Nederlands.

Ook het resultaat van het onderwijs in Spaans en Engels op onze tegenwoordige GLO-B scholen is beslist niet erg bevredigend te noemen. De MULO-onderbouwscholen geven betere resultaten, maar toch niet om over te juichen.

Te weinig actief

Waarom deze teleurstellende resultaten?

Ons inziens ligt dit op de eerste plaats aan het feit, dat het uitgangspunt voor het aanleren van beide vreemde talen het Nederlands was en nog is. En de beheersing van deze taal, welke ook een vreemde taal is voor het overgrote deel van onze leerlingen, laat nogal wat te wensen over op de lagere school. Dit laatste is zeker voor een groot deel te wijten aan een té weinig actief beoefenen van deze taal door onze leerlingen, deels doordat de taalmethodes niet hierin voorzien en deels doordat onze leerlingen op school geen Nederlands meer willen spreken.

Wij mogen hier echter niet nalaten te vermelden, dat met het verschijnen van de taalmethode „Zonnig Nederlands" in een grote leemte wordt voorzien en dat wij op de goede weg zijn. Hier wordt prachtig werk verricht door een groep jonge, harde werkers. En onze Inspectie getuigt, dat deze methode een nú reeds te constateren verbetering in het taalonderwijs ten gevolge heeft.

Ook mede door bovengenoemde ietwat povere resultaten is men in de loop der jaren er toe overgegaan het vreemde-talen-onderwijs van de rooster van de vierde klas geheel af te voeren en op de meeste scholen deze talen ook uit de vijfde klas te bannen.

Nieuw schooltype

Daar wij ondanks dit alles ervan overtuigd zijn, dat de Antilliaan bij het verlaten van de school een zekere kennis van de vreemde talen dient te bezitten en wij stellig menen, dat dit een juiste overtuiging is, dienen wij een oplossing te zoeken en die ook te vinden.

Voor de leerlingen die na de lagere school een hoger schooltype zullen bezoeken (bv. MULO, Nijverheids of Middelbaar onderwijs) is de grote vereiste, dat zij het Nederlands behoorlijk beheersen, aangezien zij deze taal bij alle vakken nodig hebben en omdat het aanleren van de vreemde talen vanuit het Nederlands geschiedt. Een zeer grondige beheersing van het Nederlands zal het aanleren van het Spaans, Engels, Frans en Duits zeer zeker vergemakkelijken. Voor deze leerlingen is het niet nodig op de lagere school veel of enige tijd te besteden aan Spaans en Engels.

Voor de grote groep leerlingen, die geen verder onderwijs kunnen volgen, dienen wij een nieuw schooltype te creëren.

Stokpaardje

Ons persoonlijk verlangen is (en dan bestijgen we weer ons stokpaardje) een achtklassige lagere school, waar na de zesde klas de splitsing komt. Met in de zevende en achtste klas een onderwijs geheel gericht op de praktijk van het leven. Waar bijvoorbeeld volop onderwijs gegeven zal worden in de twee vreemde talen Engels en Spaans.

Maar met betere methodes, die ons zullen moeten helpen bij onze leerlingen een passieve en actieve taalbeheersing te kweken, zodat ze de vreemde talen in het praktische leven zullen kunnen verstaan en spreken, lezen en schrijven. Het succes zal ook mede afhangen van de instelling, ambitie, ijver en kennis van de leerkrachten. Daarom zullen hiervoor bevoegde krachten nodig zijn.

Met de nieuwe methodes zullen de leerlingen een hanterbare hoeveelheid praktische taalkennis gedoseerd krijgen, waarbij wij zullen moeten afstappen van de vertaalmethode met het Nederlandse als uitgangspunt.

Proef op zes scholen

Zolang wij dit schooltype niet hebben, zullen we door moeten gaan met ervoor zorgen, dat dit onderwijs een afgerond geheel is, dus geen basis leggen voor het onderwijs op de MULO-bovenbouw of HBS. En nogmaals: volgens andere, betere methodes.

Zijn we goed ingelicht, dan zal er met het nieuwe schooljaar op een zestal scholen een proef genomen worden met het aanleren van de vreemde talen volgens een zuiver directe methode. Slaagt deze proef dan zou dit ongetwijfeld een oplossing kunnen betekenen voor het actuele probleem van de vreemde talen op de lagere school.

Overladen rooster

Dat het een probleem is, zal iedere onderwijzer beamen. De vreemde talen, ~~zoals ze thans gegeven worden~~, betekenen zeker een verzwaring voor ons toch al te sterk overladen schoolprogramma. Dat ons programma overladen is, blijkt wel uit het ontstellend hoge aantal zittenblijvers op onze scholen. Een probleem dat dringend om een oplossing vraagt.

Ook het aantal leerlingen, dat reeds in de 4de of 5de klas de school verlaat, is veel groter dan men wel zou willen vermoeden. Indien wij goed ingelicht zijn, ligt het percentage tussen de 20 en 26%. Deze laatste groep, die geen enkel afgerond onderwijs genoten heeft, is niet geschikt voor verder onderwijs en heeft geen kans iets van vreemde talen op school op te steken. Het probleem van deze laatste groep is nog veel groter dan het vreemde-talen-onderwijs probleem.

Wij moeten dus helaas constateren dat het huidige lager onderwijs door een veel te groot deel van onze schoolgaande jeugd niet gevolgd kan worden. Een probleem dat nog dringender om een oplossing schreeuwt. Wij menen dat sanering van ons lager onderwijs en de invoering van de leerplicht ons een heel eind op de goede weg zullen helpen.

Indeling groepen heeft nog steeds méér

(Vervolg van pag. 1)

deling van de leerlingen over de verschillende groepen. Merkt een jong onderwijzer bijvoorbeeld dat hij veel leerlingen in groep I en II heeft, dan is er voor hem of voor zijn hoofd misschien reden om de norm bij het vaststellen van de punten eens onder de loep te nemen.

Moeilijker is de situatie wanneer een klas teveel vertegenwoordigers van groep IV of V bevat. Overleg met het hoofd of een onderwijsdeskundige is dan toch wel zeer gewenst. Hierbij denke men op de eerste plaats aan de Inspectie Onderwijs. Nog altijd wordt deze te veel gezien als een inspecterende en te weinig als een raadgevende instelling.

Als de gedeputeerde

Uniforme regels voor de vaststelling van de groepen bestaan er althans bij het Bijzonder Onderwijs niet. Dit is eigenlijk jammer. Mooier ware het nog indien Bijzonder en Openbaar Onderwijs hier dezelfde normen gebruikten. De groep leerlingen, waarover gegevens bekend werden, zou dan zo groot worden, dat ze betekenis kreeg voor de statistiek. De groepsaanduiding zou dan enigszins significant kunnen worden bij het moeilijke probleem van de selectie, waar de situatie nog altijd zo is, dat men blij is met iedere enige zekerheid biedende indicatie.

Maar zover zijn we nog niet. En toch... als nu de gedeputeerde van Onderwijs eens sprak met de voorzitters van de diverse schoolbesturen...

Wij stellen aan U voor:

Het is niet alleen belangrijk te weten, wat er wordt gezegd, maar vooral ook wie het zegt. Dit vergroot in de meeste gevallen — zeker in ons geval — de draagwijdte van de artikelen. Men weet bovendien, wiens mening men in discussie brengt. Wij stellen U daarom onze medewerkers voor:

Edgar Francis Fontilus, volbloed Curacaoenaar, zoals hijzelf zegt, geboren 21 augustus 1920. Hij volgde Mulo op het St. Thomascollege en ging in 1937 naar Nederland, studeerde aan de Bisschoppelijke Kweekschool te 's Hertogenbosch, behaalde daar zijn hoofdakte en later op Curacao de akten Engels en Frans. Hij was eerst in Nederland werkzaam en kwam na zijn huwelijk in 1946, in februari 1947 met de Bloemfontein naar Curacao, werkte op het St. Albertus- en St. Thomascollege, bovenbouw en onderbouw, en is sedert 1958 hoofd van het St. Willibrord College.

Chr. van Koppen, leraar pedagogie M.O., is sinds 1951 verbonden als leraar pedagogie en psychologie aan de onderwijzersopleidingen van de beide r.k. middelbare scholen op Curacao. Hij had een belangrijk aandeel in de totstandkoming van verschillende eigen Antilliaanse methoden voor het onderwijs.

Rudy H. J. Lourents, genoot zijn opleiding tot onderwijzer aan de katholieke kweekschool „Magister Vocat" bij de broeders van Maastricht te Amsterdam na aan het Sint Thomascollege op Curacao de Mulo te hebben doorlopen. In 1959 legde hij het onderwijzersexamen tweede leerkring af; in juli 1960 behaalde hij het Spaans L.O. en in september van hetzelfde jaar volgde het onderwijzersexamen derde leerkring. Teruggekeerd op Curacao, waar hij op 14 oktober 1936 werd geboren, haalde hij het Frans L. O. Hij is werkzaam bij het schoolbestuur van de fraters van Tilburg op Curacao.

G. P. Mous is momenteel hoofd van het Triniteit College en directeur van de herscholingsleergang voor leerkrachten vierde rang. Hij is lid van de Onderwijsraad voor de Ned. Antillen en auteur van een taalmethode voor de Antilliaanse kopklassen „Langs eigen weg". Hij is oud-hoofdredacteur van het „R. K. Onderwijsblad voor de Ned. Antillen" waarin diverse artikelen van zijn hand zijn verschenen.

Tj. de Reus, geboren te Soerabaja (Indonesia), behaalde na zijn artsexamen het diploma tropische geneeskunde en hygiëne. Hij heeft gewerkt in de ondernemingshospitalen op Sumatra's oostkust, waar hij opklom tot geneesheer-directeur van het 600 bedden tellende Centraal Hospitaal te Tebing-Tinggi (Deli). Hij studeerde aan de universiteit van Londen voor het „Diplome of Public Health" en publiceerde over naveltetanus. Hij is thans wnd hoofd van de Dienst Volksgezondheid op Curacao.

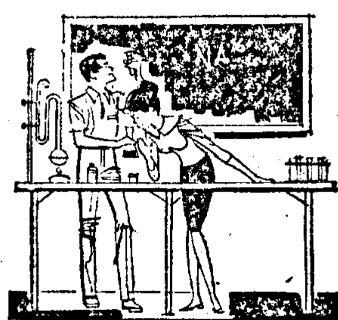
P. J. V. van de Zande, Eindhovenaar van geboorte, behaalde zijn onderwijzersdiploma aan de bisschoppelijke kweekschool van Oudenbosch en begon zijn loopbaan als kwekeling met akte met een maandelijkse toelage van 40 gulden. Kort na de oprichting van de N.O.F. trad hij in dienst van deze stichting. Gedurende tien jaar werkte hij aan de invoering van de film als leermiddel in Noord-Brabant. In 1952 kwam hij naar Curacao. Momenteel is hij werkzaam aan het Triniteit College, waar hij les geeft in Frans en Duits. Hij is tevens hoofdredacteur van het „R.K. Onderwijsblad voor de Ned. Antillen".

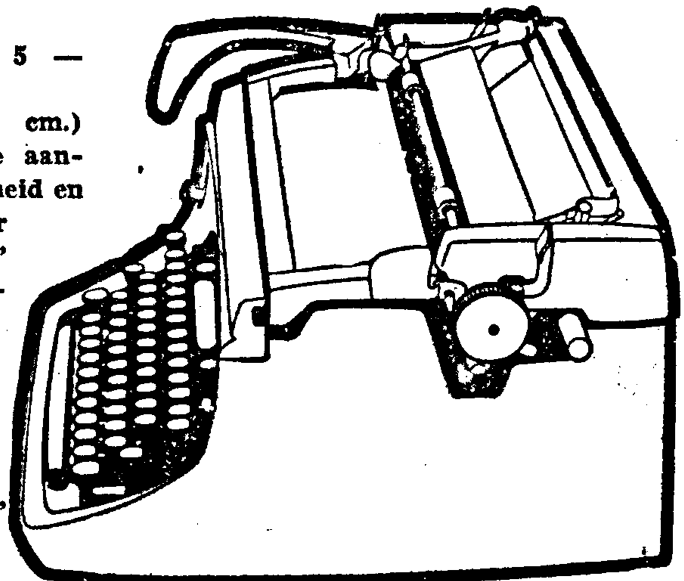

PLEIDOOI VOOR MOEDERTAAL PAPIAMENTU IN ONDERWIJS

door: RUDY H. J. LOURENTS

DE verschijning van enige methoden voor het onderwijs op de Nederlandse Antillen, in de Nederlandse taal geschreven, luidde een periode in van aanpassing van ons onderwijs aan onze Antilliaanse behoeften. Immers allerwegen werd aangevoeld, dat „bonkaarde" en „Dirk de zoveelste die tolhief" niet van belang waren bij het onderwijs aan het Antilliaanse kind. De komst van deze methoden duidt erop, dat de Nederlandse taal als gevestigd wordt verondersteld in het onderwijs op onze scholen. Het werk van de Commissie Vreemde Talen, het ontwerp-onderwijswet en de Muloschool op Sint Maarten leiden onze gedachten in dezelfde richting. Het zijn allemaal pogingen om ons onderwijs te intensiveren en uit te bouwen, wat zeer goed is en waarvoor ons volk dankbaar is, maar men start met het Nederlands als gevestigd beginsel.

Zwaartepunt op school in de volgorde: *Spaans Engels*

Over de Bovenwinden kunnen wij kort zijn: bij alle beschaafde volkeren neemt de moedertaal in het onderwijs een grote plaats in; als een volk een taal heeft, i.c. een wereldtaal, dan vind ik het gewoon een misdaad deze taal links te laten liggen en een andere taal in het onderwijs te bezigen.

Geweerde taal blijkt toch springlevend

Op onze Benedenwindse eilanden ligt de zaak anders. Hier is Papiamentu moedertaal en voertaal van nagenoeg de hele bevolking. Het opmerkelijke in ons onderwijs is de afwezigheid van moedertaalonderwijs. Aangezien de moedertaal in het leven van ieder mens een zeer belangrijke plaats inneemt, dienen er in het verleden zeer belangrijke redenen te zijn geweest, om een andere taal in het onderwijs in te voeren. Het lag in de lijn van het historisch tijdvak, dat men het Papiamentu zag als een samenraapsel van enkele honderden huis-, tuin- en keukenwoorden, die bij genoeg en degelijk onderwijs op „vaderlandsche" leest geschoeid wel zou verdwijnen. Toch merken wij nu, in een ander historisch tijdvak, dat het Papiamentu springlevend is. De politieke partijen en hun organen, de radio en televisie, de geestelijkheid op de kansel, zij allen gebruiken het Papiamentu om ons volk te bereiken.

Eeuwen wachten?

Wordt het dan geen tijd, dat dit volk en haar onderwijs zich gaan bezinnen op de doelstellingen en de voertaal van het onderwijs op deze drie eilanden in het Caribisch gebied, in dit werelddeel Amerika? Waartoe dient de voertaal op school dan, als wij na de schoolopleiding toch weer het Papiamentu gaan gebruiken in heel onze levenssfeer? Waartoe dient het Nederlands, dan, als alle schoolse kennis alleen een middel is om een diploma te halen en nadien wordt afgeschreven? — Als ons volk, na 300 jaar slechts 28% Nederlandse woorden (Cfr. A. J. Maduro's „Ensayo pa yega na un ortografia uniforme pa nos Papiamentu"") in haar taal heeft opgenomen en die woorden nog vervormde op onze eigen wijze, dan vraag ik mij af hoe lang nog ons land de zegeningen van het moedertaalonderwijs moet ontberen. Want de gang van de menselijke creatuur naar volwassenheid, zonder de ontwikkeling van zijn moedertaal leidt onherroepelijk tot een menselijke caricatuur.

In onze maatschappij zien wij dan ook veel trieste gevallen, vanaf de loopjongen, die van zes jaren onderwijs niets anders meeneemt dan de kunst om zijn naam te schrijven, tot de min of meer geletterde schijnpersoonlijkheid van vele bestudeerden toe. Zij hebben allen dit gemeen: dat er een gapende kloof bestaat tussen hun (onderontwikkelde) moedertaal en de cultuurtaal, die zij met min of meer gemak spreken, maar die de moedertaal niet kan vervangen.

Moeten wij nu twee eeuwen wachten totdat de Benedenwinders eens eindelijk Nederlands gaan spreken? En dan? Als wij het Nederlands niet alleen zullen verstaan, maar ook begrijpen, als onze mentale instelling helemaal naar die taal zal zijn toegedraaid, dan ontwikkelt het Nederlands zich ten onzent anders dan in Nederland (Cfr. het Ned. in Suriname) en staan wij niet alleen geïsoleerd in het Caribisch gebied, maar ook geïsoleerd in het Koninkrijk, terwijl wij met elke wijziging rekening moeten houden. — Dat die wijzigingen legio zijn in een klein taalgebied en zich over heel zo'n gebied uitstrekken, merkt u als u een moderne schrijver en een zeventiende eeuwer vergelijkt. —

Kind ééntalig

Welke richting moeten wij met ons onderwijs op? Wij zitten met het gegeven, dat het zesjarig kind, dat naar school moet, Papiamentu spreekt, dus ééntalig.

Daarom stranden alle pogingen om over onze problemen te denken als zouden wij met tweetaligheid te doen hebben. Tweetaligheid immers veronderstelt een situatie, waarin de baby van zijn wieg af twee talen hoort, met twee talen zijn geest verrijkt en woorden leert uit twee talen. Het Antilliaanse kind is ééntalig, spreekt Papiamentu, d.i. de inheemse taal van onze eilanden.

Wat kunnen wij met dit kind doen tijdens het onderwijsproces? Allereerst moeten wij zorgen, dat de doelstellingen van ons onderwijs kloppen met ons volk, onze geografische ligging, enz. Wat de voertaal betreft, dienen wij voor ogen te houden, dat de zesjarige geen tabula rasa is. De keuvelwoordjes van zijn moeder hebben hun werk gedaan en allengs is het kind opgenomen in een taalgemeenschap. Alle taalperiodes heeft het kind al doorlopen. Essentiële verschillen tussen de taal van deze kleuter en van grote kinderen zijn er niet.

Van deze ontwikkeling zeggen de hoogleraren Gielen en Strasser:

„Het (kind) ziet keukengerei en gereedschap en leert hoe men dit hanteert. Het begint de waarde te beseffen van cultuurgoederen en kunstvoorwerpen. Van de leden van het gezin leert het kind de Moedertaal. En deze is geenszins een ledige vorm, onverschillig voor welkdanige inhoud; de taal is zelf een denkinhoud. In de schat van woorden, wendingen, buigingsvormen en vervoegingen ligt het begin ener wereld- en levensbeschouwing".

Intiemste ik

Ons probleem is nu: we moeten de moedertaal van het kind respecteren, want alleen die taal kan weerklank vinden in zijn ziel, zijn intiemste ik, zijn persoon hangt ermee samen; maar we moeten ook zorgen, dat hij in zijn leven een cultuurtaal meekrijgt. Daarvoor dienen wij nu de moedertaal na te gaan.

Het Papiamentu is geen Indiaanse taal, geen niet-westerse taal, maar een mengtaal van onmiskenbare Romaanse oorsprong. (Prof. dr J. Terlingen: „Lengua y literatura españolas en las A.N.: „Mucho queda aún por hacer...... Esto no impide afirmar que el papiamento se compone, en gran parte, de elementos españoles".) Van de woordenschat zegt A. J. Maduro in reeds vermeld werk is 66% van Iberisch-Spaans-Amerikaanse oorsprong, 28% van Nederlandse origine en 6% van andere herkomst. (Voor sommigen komt het Papiamentu uit het Portugees; het is maar een theoretische kwestie.)

Indien wij nu in het belang van de vorming van het kind een keuze moeten doen, dan is het niet moeilijk uit te maken, welke cultuurtaal we hem moeten leren.

Nog een andere reden noopt ons om een Romaanse taal te kiezen. Terwijl de afgestudeerde van de Mulo of H.B.S. zou zeggen: Mi no ta quere cu bo slag den bo poging, zegt die jongmens enige tijd later: Mi no ta quere cu bo esfuerzo io fin éxito (of: cu bo esfuerso lo logra). M.a.w. zonder ons af te vragen of het Papiamentu werkelijk een creoolse taal is, die grotendeels uit het Spaans is ontstaan, bedienen wij ons van Spaanse woorden en verwerpen wij de andere, die ons jarenlang zijn voorgeschoteld. Blijkbaar dragen wij een masker, dat we niet kunnen lichten zonder ons hoofd af te snijden, aldus een dichter.

Dit gegeven is ver-strekkend: het is geen recalcitrantie van ons, het is niet zomaar ons „gevoel", dat zegt, dat die Spaanse woorden beter passen in een Papiamentse zin, het is niet zomaar een verfraaiïng van het Papiamentu. Maar het is het onderscheid, waarop Ferdinand de Saussure wees, dat de „langage" (spraak) put uit een „langue" (taalfonds). Dit taalfonds leeft in al degenen, die tot een taalgebied behoren. Daarom staat het Papiamentu sterk, want zij heeft een grote bondgenoot.

Voorbeelden

Dat het Spaans (terecht of ten onrechte), ons taalfonds is, tonen de volgende voorbeelden aan:

- **W. E. Kroon z.g.:** Anhelando, codiciosa, hipocresia etc.
- **La Union:** „Laganos alegranos y regocijanos den Dje", tempunan antiguo, meritoria, etc.
- **De radio:** Actu di entierro, enbase territorio insular, proyectil teledirigí etc.
- **La Cruz:** Vocacion Sacerdotal, particularidad, constitucion, sepulcro...
- **De Commissie:** „Fo'i hopi un so" (L. Daal, P. Lauffer en vele anderen): Esdrúhulo, akest diakrítiko, nificashon enfático etc.

Kennelijk bestaat het begrip „leenwoord" niet in de verhouding „moedertaal" — „dochtertaal", terwijl elke inmenging van buitenaf als een bastaard wordt geweerd. Aan de dochter is het toegestaan ongelimiteerd te putten uit het bezit van de moeder.

Wel dan, als de zaken inderdaad zo staan en als ons volk, zoals bovenvermeld, in deze kwestie zo spontaan handelt, dan lijkt het mij voor ons onderwijs de aangewezen weg. Dan moet ons onderwijs, moedertaalonderwijs wel te verstaan, de weg openen, dat wij zo kunnen doen. Of ik nu zeg loodlijn, scheve hoek of eenparig versnelde beweging of hun Spaans equivalent (uit ons taalfonds), het maakt in eerste instantie niets uit; in beide talen zijn de begrippen van onze leerlingen leeg en moeten door het onderwijs gevuld worden. Ik meen echter, dat wij met ons tegenwoordig systeem, waarin de Nederlandse begrippen met moeite een plaats krijgen in ons buitenschools denken, in vele gevallen van een schijnbare vulling kunnen spreken en wel daar waar de begrippen hoger komen te liggen dan in de sfeer van de technische bekwaamheden (dus niet bij korting, caquator of asbak, maar bij godsdienstigheid, edelmoedigheid, mens, gemeenschap, enz.), waarbij het wezen van de persoon (lat. persona: doorklank) geraakt moet worden. De lagere begrippen kunnen gedefineerd worden, de hogere begrippen worden gelanceerd als denkopdracht. Door het denken groeit het begrip, niet door vertaling.

Denkkracht

Vroeger, in de tijd van mijn ouders, hadden zij de papiamentse katechismus. Die zei hun wat. Onze generatie had de Nederlandstalige katechismus. Die zei een enkele van ons wat. — Tegenwoordig (de H. Kerk wil in haar eentje een brug slaan tussen het Nederlandse en het Papiamentse Rijk) hebben ze de tweetalige katechismus. Dat is een boekje waar de leerkracht moeilijke Papiamentse woorden uit leert en waar de leerlingen moeilijke Papiamentse en Nederlandse woorden uit leren. U begrijpt wel, dat die moeilijke begrippen (ze breken alvast hun nek bij het schrijven, want dat hebben zij nooit geleerd) niet zomaar een plaatsje krijgen tussen de Nederlandse „gedachten" van onze leerlingen. Dat wordt zomaar niet hun geestelijk eigendom. De „vertaalmethode" om begrippen aan te brengen, is reeds lang ter ziele en op de lange duur zult U wel zien, dat de katechismus, de uitvoering is keurig, geen mens iets te zeggen heeft, behalve dan dat gracia santificante heiligmakende genade is en dat heiligmakende genade gracia santificante is. Trouwens, Papiamentu in de klas is een vreemde eend in de bijt en bovendien vereist onderwijs, in tegenstelling tot instructie, traditie, continuïteit en nawerking. Traditie begint, hoe pover ook, in het gezin; daarop bouwt het onderwijs voort (dat moet althans). Dit slechts terzijde.

Prof. Kohnstamm vermeldt, dat bij doofstommen, met een normale intelligentie, de intellectuele ontwikkeling achterblijft in verband met hun taalbeheersing. Denken en taal staan nauw met elkaar in verband en daarom ben ik van mening, dat wij met ons onderwijs, ondanks de aardige resultaten (we spreken vier, vijf talen enz.) niet op de goede weg zijn.

Ergens boet ons volk aan denkkracht in omdat wij met ons zesde jaar opnieuw moeten beginnen.

Mens vormen

Geeft u zich rekenschap wat dat wil zeggen voor een volk. Het onderwijs is niet bedoeld om puike administratieve krachten, onderwijzers, academici enz. op te leiden, waarbij de kennis buiten het vak bijna niet functioneert, het onderwijs moet de MENS vormen. Pas dan is er sprake van integratie van de persoonlijkheid, waarbij de functies van kennen, kunnen en willen een eenheid vormen (Cfr. Perquin:— Pedagogiek).

Indien het voorgaande niet aanvechtbaar is, dan moeten wij, ten behoeve van het Papiamentu en haar logische uitbouw, de tegenwoordige voertaal uit ons onderwijs schrappen, onder dankzegging voor onze scholing en andere gewichtige diensten.

Ons volk moet dan onderwezen worden in Papiamentu en Spaans met alle voordelen hieraan verbonden. d.i. een geleidelijke overgang van de moederschool (het gezin) naar de moedertaalschool (Cfr. Comenius), zodat de persoonlijkheid zich harmonieus kan ontwikkelen. De school is nog altijd een hulpinstituut van het gezin en mag overwegend Romaanse kinderen, geen Germaanse persoonlijkheid „aanpraten".

Ik ben mij er volkomen van bewust dat de gevolgen voor onze eilanden zeer groot zijn (de volgende generatie moet dan Engels spreken met onze rijkspartners). Maar indien onze stellingen houdbaar blijven, dan mag geen enkele reden de vorming van de jonge mens in het geding brengen.

Als in Limburg

Kunt u zich, over een aantal jaren, na overwinning van talloze technische moeilijkheden, een idealer en meer praktisch uitvoerbaar leerplan voor onze onderwijsinstituten indenken, waarbij i.p.v. vijf, zes „talen", de twee belangrijkste van dit continent een grote plaats innemen? Het Spaans (we hebben geen keuze) geënt op onze moedertaal. Indien u enkele Spaanse streektalen met het Papimentu vergelijkt, merkt u dat de fusie prachtig zal slagen en met het papiaments gegeven een eenheid vormt. Net zoals de Limburgse kinderen perfect A.B.N. kunnen leren (ieder op zijn niveau), zo kunnen onze zesjarigen perfect Spaans leren. Van de 2000 woorden, die een zesjarig kind kent (drs J. Aarts „Beknopt leerboek der Bijz. Didactiek") kan hij bij wijze van spreken er direct 66% gebruiken. Dit lijkt mij de enige mogelijke interpretatie van het allerbelangrijkste, dat op elke lesrooster moet voorkomen. moedertaalonderwijs.

Als eerste vreemde taal prijkt op onze roosters Engels, de belangrijkste wereldtaal, waar onze jongens en meisjes veel nut van zullen hebben in de handel en bij verdere studie.. Met Engels kunnen ze op alle gerenommeerde universiteitcentra van de wereld terecht: Stockholm, Amsterdam, Bern, enz. (In Amsterdam is er geen taalbarrière, er studeren 17 nationaliteiten.)

Willen wij onze tegenwoordige moeilijkheden anders oplossen, dan moeten wij twee eeuwen wachten, want de mens laat zich zomaar niet tot een systeem brengen. Indien wij een systeem ontwerpen rondom de mens, dan zijn we in een vijfentwintig jaar klaar.

N.B. Iemand ried mij aan kennis te nemen van enkele artikelen, aangaande deze kwestie. Het schijnt dat alles reeds eerder gezegd is: Christoffel no. 2 jrg. 1 Sept. 1955. De Antillen doen er goed aan alle rapporten te herlezen en op de vooravond van de nieuwe onderwijswet te overdenken.

DE schooltijden zoals U die kent uit Uw jeugd zijn op de helling gekomen, zowel in als buiten de tropen. Hartstochtelijk is er over geredetwist en bladzijden zijn er over vol geschreven. Waarom dan nog deze regels? Eerstens omdat het probleem weer actueel is op Curaçao en tweedens omdat we het probleem op een speciale manier naar voren willen brengen, als:

Het verprutste probleem

Laten we daartoe onze gedachten even gaan over een discussie, die we momenteel overal zouden kunnen horen.

A Ik ben voor de morgenschooltijd: 's middags nemen de leerlingen praktisch niets op. Ze slapen of ze veroorzaken conflicten. Bovendien ben je zelf slaperig en prikkelbaar. Het opmerkzaamheidsonderzoek in Nederland...

B Ik ben voor de oude regeling. De school is ook een sociaal instituut en dient de dagen van de kinderen te vullen, zeker wanneer, zoals hier vaak het geval is, er niemand thuis is om toezicht te houden.

C Ik ben voor de oude regeling: mijn vrouw moet 's middags kunnen slapen.

A Ik stem voor de morgenschooltijd: de kinderen kunnen dan 's middags hun huiswerk maken. Het opmerkzaamheidsonderzoek in Nederland...

D Ik ben voor de morgenschooltijd als ik mijn vrije zaterdagmorgen kan houden. Ik wil 5 ochtenden in de week hard en lang werken. De leerlingen moeten ook leren werken. De opmerkzaamheidscurves in Nederland...

B Jij bent nog al wat van plan als je daar 2 morgens, 7 middagen, 7 avonden en 7 nachten voor moet rusten. Laat eens een vermoeidheidscurve maken.

D Heb jij 's middags de aandacht van de kinderen?

B Die aandacht kun je hebben en zelf hoef je niet prikkelbaar te zijn als de middagpauze maar lang genoeg is. De schafttijd is voor een arbeider tenminste een uur. Als daar voor één arbeider één keer één minuut afgedaan zou worden, zou je een staking krijgen over heel Amerika. Voor onze leerlingen behoort die tijd tenminste anderhalf uur te zijn, maar vaak genoeg moeten ze genoegen nemen met minder dan een uur. Dit is een schande. Waarom treedt de arbeidsinspectie hier niet op? Mijns inziens kun je na een behoorlijke pauze een behoorlijke opmerkzaamheidscurve krijgen.

D Je bent een irreële filantroop.

B Jij een realistische misantroop.

D Dit zijn geen argumenten. Een argument noem ik bijvoorbeeld de opmerking, dat op Curaçao geen algemene siësta wordt gehouden en dat er daarom geen reden is om de middagschooltijd af te schaffen.

A Je vergeet wat ik juist zei over de opmerkzaamheid in de namiddag.

B Hij denkt juist aan wat ik zei.

D Van die arbeidsinspectie, hè!

A Ik sta aan een meisjesschool. De leerlingen krijgen aardig wat huiswerk op en moeten meestal ook nog in het huishouden werken. Voor hen is de nieuwe regeling beslist een verbetering. En vergeet niet: het opmerkzaamheidsonderzoek...

B Ik sta aan een jongensschool. Als de knapen 's morgens op school komen, hebben ze meer sportartikelen dan boeken in hun tas. Vergeleken met vroeger is hun huiswerk eerder slechter dan beter verzorgd. De lange schoolmorgen ondergaan ze als iets wat nu eenmaal hun partijtje voetbal vooraf moet gaan.

D Kom, kom, niet zo somber. Ik heb gisteren een overzicht gezien van alle punten behaald op de mulo-examens Curaçao 1963. Die waren beslist hoger dan elders. Het percentage gezakten was dan ook een stuk lager. Het komt mij voor, dat dit resultaat toegeschreven moet worden aan de algemeen ingevoerde morgenschooltijd.

B Wat jou voorkomt, jouw voorkomen dus, is beslist onwetenschappelijk. Zolang de correlatie tussen behaalde punten en schooltijden niet bewezen is, leggen we die punten ter zijde.

D Sta je ook zo kritisch tegenover je eigen argumenten?

C Ik sta aan een B-school. Voor mijn school is de middagschooltijd absoluut nodig. De volkstelling heeft ons geleerd, dat hier in ongeveer 20% van de huishoudens de vader ontbreekt. Het merendeel van deze kinderen bezoekt een B-school. Moeder is de hele dag uit werken en de kinderen zitten 's middags alleen.

D Dus we moeten ons allemaal richten naar jouw school?

C Is een uniforme regeling noodzakelijk?

A Denk eens aan het vervoerprobleem...

BOVENSTAANDE discussie geeft de geest weer van de gesprekken over de schooltijden. Men doet uitspraken, die meestal een kern van waarheid bevatten, maar nooit de kracht van een argument hebben. Ze worden dan ook niet bestreden. Er wordt doodgewoon een andere uitspraak tegenover gezet, die overigens aan dezelfde euvels lijdt.

Bekijken we de discussie nader: A begint met een didactische uitspraak en beroept zich op curves, die voor Nederland gelden. B laat zijn sociale gevoelens spreken. C. denkt aan de huiselijke haard. D denkt helemaal niet.

Op deze manier wordt men het nooit eens. Men blijft aan eigen mening en inzicht hechten, omdat de opponent geen overtuigend argument te voorschijn brengt.

Wie heeft gelijk?

Inzake de schooltijden hebben de schoolbesturen beslissingen genomen. Sommigen zijn het er mee eens, anderen niet. Wie heeft gelijk? Niemand weet het!

De beslissingen zijn genomen na ampele beraadslagingen, die beslist serieuzer waren dan de bovenstaande discussie, maar die aan hetzelfde euvel mank gingen:

Er was geen doorslaggevend argument

Men heeft zijn best gedaan, maar niemand weet of de juiste decisie genomen is. Natuurlijk wordt deze situatie aangevoeld. Vandaar dat regelmatig terugkerend vergeefse beroep op de opmerkzaamheidscurves van Nederland. Die zouden een wetenschappelijke verantwoording en geruststelling kunnen geven. **Maar we zitten hier niet in Nederland. De opmerkzaamheidscurves, die in Nederland gemaakt werden voor schooltijden van 9 tot 12 en van 2 tot 4, kunnen niet gebruikt worden als argument voor het al of niet invoeren van andere schooltijden op de Nederlandse Antillen.**

Wil men met enig uitzicht op succes de discussie over de schooltijden voortzetten, dan dient men eerst een wetenschappelijk onderzoek in te stellen aangaande de opmerkzaamheid van de leerlingen. De Inspectie Onderwijs kan beslist kundige mensen aanwijzen, die een dergelijk onderzoek op touw kunnen zetten en kunnen leiden. Zij kan daarbij bovendien nog uitstekende diensten verrichten door het aanwijzen van grote aantallen klassen van nagenoeg gelijk niveau op de Benedenwindse eilanden.

Beschikt men eenmaal over een eigen **„Antilliaanse opmerkzaamheidscurve"**, dan heeft men tenminste één onaanvechtbaar steunpunt en een sprekend argument voor de te nemen maatregelen. Didactisch bekeken is de zaak dan in orde.

De school is in wezen een hulpinstituut voor het gezin. Vandaar dat er ook sociale argumenten in deze discussie naar voren komen. Deze hoeven niet in dezelfde richting te wijzen als het didactsich argument. Onze **„Antilliaanse opmerkzaamheidscurve"** is geen panacee. Wat voor een school gewenst is op didactische grond, kan voor haar wel eens ongewenst zijn op sociale overwegingen. In een dergelijke situatie kunnen de Antilliaanse schoolbesturen, als één gegeven volledig bekend is, gemakkelijk de meest gewenste beslissing nemen.

De **„Antilliaanse opmerkzaamheidscurve"** kan nog gebruikt worden bij de oplossing van verschillende andere onderwijsproblemen. Zij kan bijvoorbeeld nuttige diensten verlenen bij het samenstellen van een lesrooster.

De voortzetting van de discussie over de schooltijden en het Antilliaanse onderwijs zouden ten zeerste gebaat zijn met deze curve. We vertrouwen er dan ook op, dat de onderwijsautoriteiten deze **„Antilliaanse opmerkzaamheidscurve"** zullen laten opstellen.

P. J. V. VAN DE ZANDE

Gymnasium

Een van de onderwerpen, die wij graag besproken hadden gezien, is: wel of niet een gymnasium op Curacao. Twee groeperingen hebben in het jongste verleden reeds te kennen gegeven geporteerd te zijn voor een dergelijke school, die tot nu toe geklasseerd is als Voorbereidend Hoger Onderwijs. Geen der twee groeperingen is in de gelegenheid gesteld of gekomen de oprichting van een gymnasium te verwezenlijken. De oprichting van zo'n school in particulier beheer is een kostbare geschiedenis. Voor zover ons bekend voelt de overheid er op dit ogenblik weinig voor de oprichting met overheidsgelden mogelijk te maken. Onbekend is ons of dit voortkomt uit de overweging, dat een gymnasium een luxe is, of dat diezelfde overheid wil afwachten hoe de mammoet van Cals in Nederland van stal komt.

Het vóór van een gymnasium hoeft naar onze smaak niet nader belicht te worden. Het mag genoegzaam bekend worden geacht. De onmogelijkheid om nu officieel tot de oprichting van een gymnasium te komen staat vast. Dat particulier initiatief hier te kort zou kunnen schieten, is niet onmogelijk. Tenminste, wanneer dit initiatief binnen de perken blijft, waarin de onderwijs-activiteiten uiteraard plaats vinden.

Het is ons bekend, dat op Curacao reeds een „gymnasiaal programma" bestaansrecht heeft gekregen. Op het Seminarie van het bisdom Willemstad wordt aan een aantal studenten Latijn en Grieks onderwezen. Dit gebeurt in aanvulling op een normaal schoolprogramma, dat door dezelfde leerlingen gevolgd wordt aan een plaatselijke HBS, namelijk het Radulphuscollege. Het lijkt ons, dat ook voor de niet-seminaristen in deze richting naar een — tijdelijke — oplossing kan worden gezocht.

Naast de gewone HBS-programma's, te volgen op Maria Immaculata, het Stuyvesant- en het Radulphuscollege, zou in beperkte mate, buiten de schooluren, een opleiding Latijn en Grieks kunnen worden gegeven. De mogelijkheid lijkt niet uitgesloten, dat ook degenen, die elementair Latijn willen volgen ter voorbereiding op een verdere universitaire studie tot deze cursus zouden kunnen worden toegelaten. De HBS-ers doen na vijf jaar — hopelijk met goed gevolg — eindexamen. Een zesde leerjaar zou dan kunnen worden gewijd — immers gymnasium vereist ook zes leerjaren — aan een diepgaander studie van Latijn en Grieks, zodat op het eind van dit jaar een staatsexamen als afsluiting zou kunnen plaatsvinden. Men heeft dan in zes jaar dezelfde bevoegdheid verworven, die een gymnasiumdiploma biedt.

Het is geen ideale oplossing. Het is zelfs, naar onze smaak, een lapmiddel. Maar, voor zover bekend, het enig mogelijke om nu te beginnen en daardoor op korte termijn de weg te openen naar een opleiding, die anders voor leergangen over enige jaren misschien mogelijk wordt. Misschien, want nu wordt als argument genoemd: eens kijken hoe de mammoetwet uitwerkt. Wellicht is er tegen de tijd, dat dit bekend wordt, een ander beletsel. Doch na een begin op particuliere basis zal het gemakkelijker zijn om dit onderwijssysteem in te voegen in de overheidszorg. Zeker als zou mogen blijken, dat er belangstelling voor bestaat en dat men bereid was er offers voor te brengen.

Daarom bovenstaande ter discussie aan de voorstanders van de oprichting van een Antilliaans gymnasium.

Ziezo, dat zit erop. Laat de heren en dames maar praten over schoolmelk en rekenen, schooltijden, taalkwesties. Het gaat ons goed. Spelen en lachen een speelkwartier lang. Dat hoort ook bij ons schoolleven, vergeet het alstublieft niet.